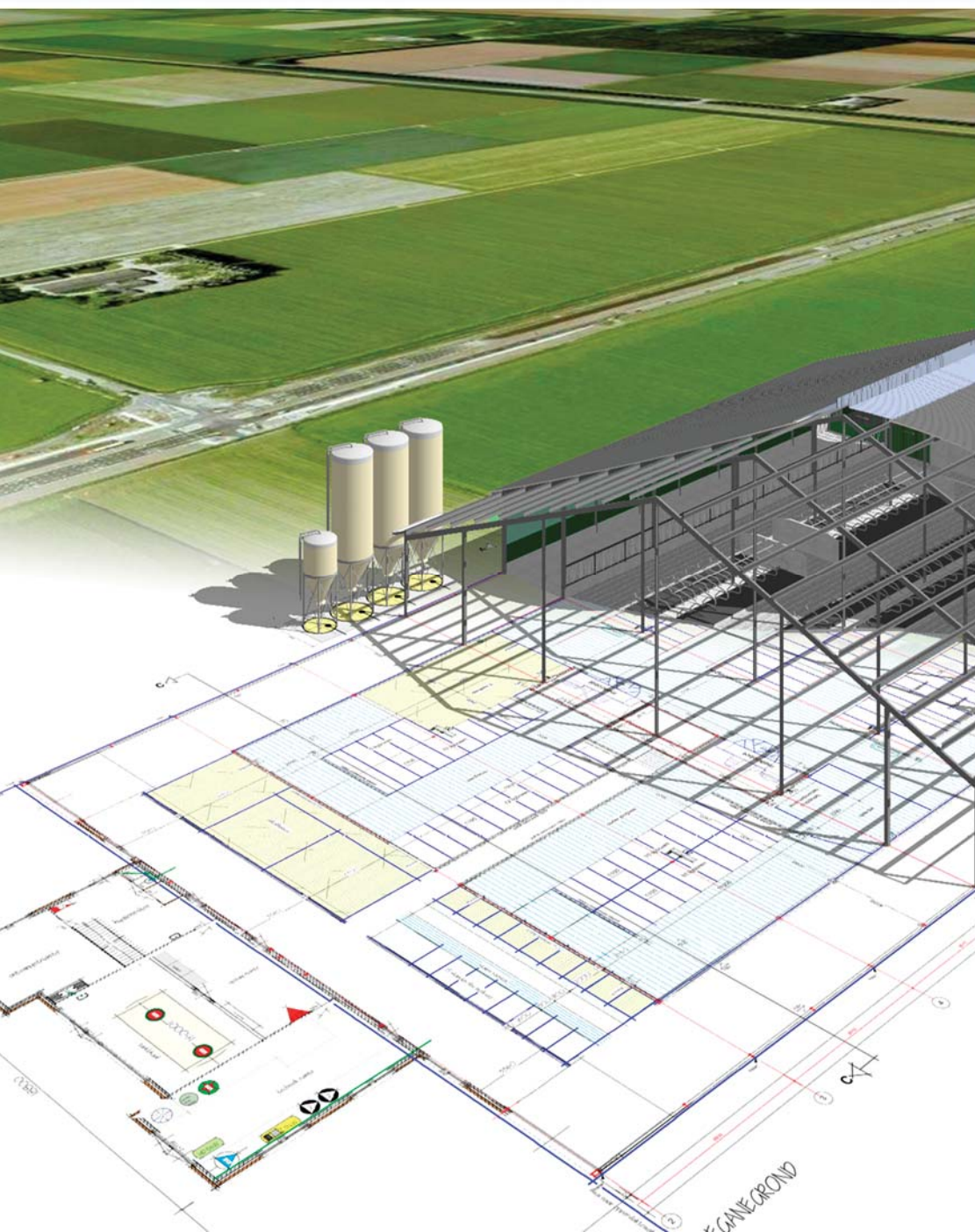

Ruimtelijke Onderbouwing

Medenerweg 13
Den Ham

Ruimtelijke Onderbouwing Medenerweg 13 Den Ham

Aanvrager
J.A. Kuipers Management
Beatrixlaan 14
9801 PD Zuidhorn

Locatie
Medenerweg 13
9833 TD den Ham

Agra-Matic B.V.
drs. Dirk van Nuland
Postbus 396
6710 BJ Ede

Datum: 29 maart 2017
Status: Definitief

INHOUD

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Plangebied	2
1.3	Leeswijzer	4
2	Ontwikkelen van de ruimte.....	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Inventarisatie bestaande ruimtelijke en functionele situatie	5
2.2.1	Ontstaansgeschiedenis Wierdenlandschap	5
2.2.1	Huidige situatie plangebied	6
2.3	Het plan.....	7
3	Beleidsstoets.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Rijksbeleid	9
3.2.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)	9
3.2.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).....	10
3.3	Provinciaal beleid.....	10
3.3.1	Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020.....	10
3.3.2	Omgevingsverordening provincie Groningen 2016	13
3.4	gemeentelijk beleid	15
3.4.1	Structuurvisie 2030	15
3.4.2	Vigerend bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidhorn'	17
4	Ruimtelijke aspecten.....	18
4.1	Archeologie en cultuurhistorie	18
4.1.1	Archeologie	18
4.1.2	Cultuurhistorie.....	20
4.2	Landschap	21
4.2.1	Historische analyse.....	21
4.2.2	Huidige landschappelijke inpassing.....	22
4.2.3	Toekomstige landschappelijke inpassing	23

4.3	Waterparagraaf.....	26
4.4	Natuur	27
4.4.1	Nationaal Natuurnetwerk (NNN).....	27
4.4.2	Weidevogels	29
4.4.3	WAV gebieden.....	32
4.4.4	Wet natuurbescherming.....	33
4.5	Verkeer en parkeren	36
5	Milieuaspecten	37
5.1	Bedrijven- en milieuzonering	37
5.2	Milieu-effectrapportage	38
5.2.1	Onderzoek	38
5.2.2	Conclusie	38
5.3	Geurhinder	39
5.4	Luchtkwaliteit	39
5.5	Geluid.....	40
5.6	Externe veiligheid	41
5.6.1	Algemeen.....	41
5.6.2	Aardbevingen.....	42
6	Uitvoerbaarheid.....	44
6.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	44
6.2	Economische uitvoerbaarheid	44
7	Conclusie	45
7.1	Passend binnen het beleid	45
7.2	Goede ruimtelijke ordening.....	45
7.3	Milieu.....	46
	Bijlage 1 Situatieschetsen bestaand en gewenst.....	47
	Bijlage 2 Diertabel	48
	Bijlage 3 Fijn stof onderzoek	49

Bijlage 4 Eindrapport Maatwerkmethode	50
Bijlage 5 Quick scan flora en fauna.....	51
Bijlage 6 Vergunning wet natuurbescherming	52
Bijlage 7 Watertoets	53
Bijlage 8 Rapport effecten op NNN beheergebied	54

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING

De voorliggende ruimtelijke onderbouwing – Medenerweg 13 Den Ham - heeft betrekking op de juridisch-planologische regeling voor de ontwikkeling van een agrarisch bedrijf, in het buitengebied van de gemeente Zuidhorn te Groningen. Het bedrijf is gesitueerd ten noorden van het dorp Aduard. Het betreft hier een oude en kenmerkende boerderij voor de streek die ook wel wordt aangeduid als 'Eldersveld'.

De boerderij heeft veel te lijden gehad van de aardbevingen in de provincie Groningen. Dit heeft geleid tot forse schade aan met name de bestaande ligboxenstal. Zie naastgelegen figuur 1-1. Op de muur is met witte krijt aangegeven waar de scheuren zitten. De bestaande ligboxenstal heeft dermate veel geleden dat deze aan vervanging toe is. De ondernemer is van plan een nieuwe ligboxenstal te bouwen, deze is deels gepland buiten het huidige bouwvlak. In de nieuwe ligboxenstal kunnen meer dieren worden gehuisvest, hetgeen meer opslagbehoefte betekent voor ruwvoer.

Figuur 1-1 Foto van de schade aan de bedrijfsgebouwen

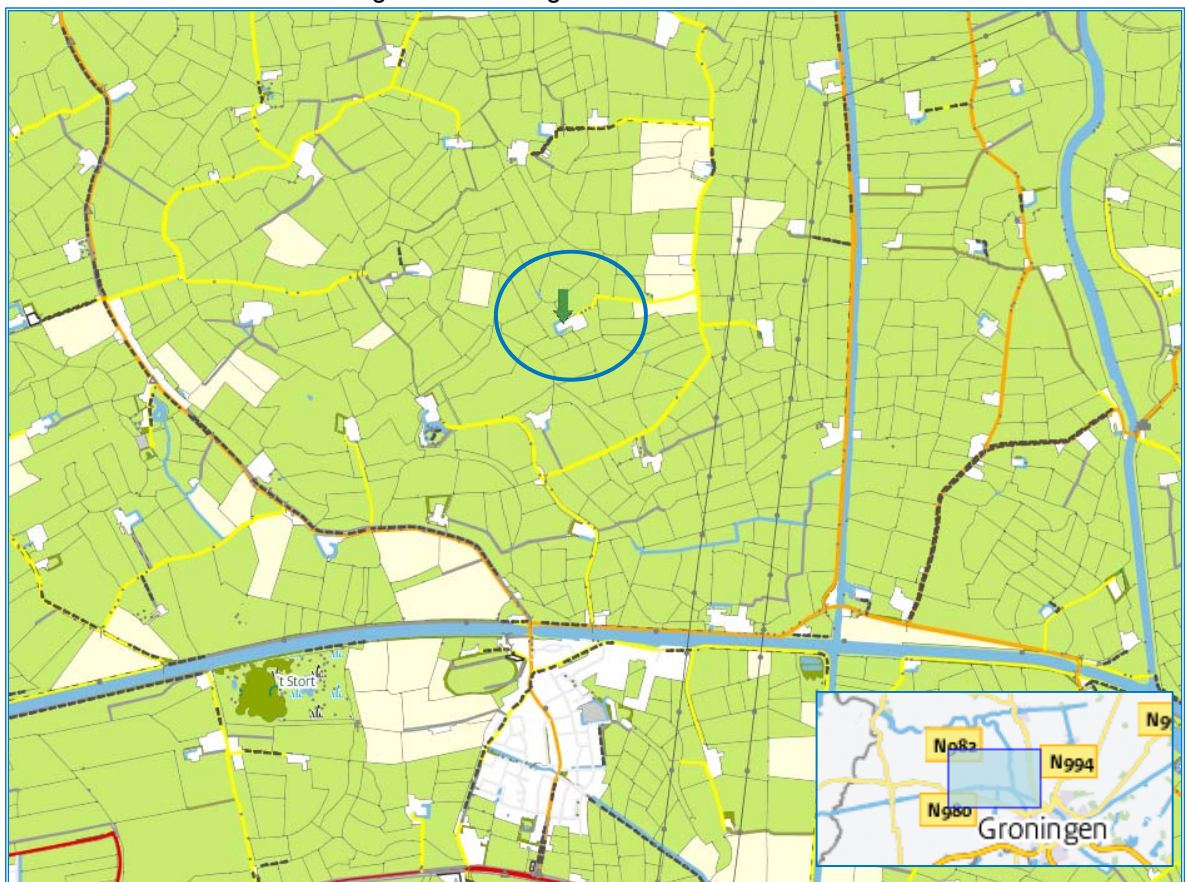
Deze plannen kunnen niet gerealiseerd worden binnen de vorm van het bestaande bouwvlak, hiervoor dient het bouwvlak vergroot te worden van 1,5 naar 2 hectare. Aangezien er een nieuw bestemmingsplan buitengebied in voorbereiding is, is er in overleg met de gemeente voor gekozen om een ruimtelijke onderbouwing op te stellen. Deze ruimtelijke onderbouwing zal vervolgens in de herziening van het bestemmingsplan worden meegenomen.

In deze ruimtelijke onderbouwing wordt onderzocht of het vervormen van het bouwvlak met het oog op een goede ruimtelijke ordening mogelijk is. Hiervoor wordt integraal in beeld gebracht wat het effect is van de nieuwbouw op de omgeving en wordt getoetst of het initiatief past binnen de beleidskaders. Het aspect milieu komt ook aan bod in deze ruimtelijke onderbouwing. Er zal daarnaast specifiek aandacht zijn voor aardbevingsbestendig bouwen en voor de effecten op het EHS-beheersgebied waarbinnen dit bedrijf ligt.

1.2 PLANGEBIED

Het plangebied betreft de locatie Medenerweg 13 te Den Ham en staat kadastraal bekend als gemeente Aduard, Sectie H, nummer 0835. Het bedrijf is gelegen ten noord westen van Groningen op een afstand van ca. 1,5 kilometer ten noorden van de bebouwde kom van Aduard (zie figuur 1-2). In de omgeving van het bedrijf zijn voornamelijk agrarische bedrijven (veehouderijen) gelegen. In de directe omgeving van het bedrijf zijn burgerwoningen gelegen. De dichtstbijzijnde woning van derden bevindt zich op zo'n 550 meter vanaf de grens van de inrichting. Het betreft de woning aan de Medenerweg 15.

De luchtfoto's op de volgende pagina (figuur 1-3) toont de ligging van het bedrijf – aangeduid met de blauwe cirkel – in het buitengebied van de gemeente Zuidhorn.

Figuur 1-2 Ligging van het bedrijf te Den Ham (O = bedrijfslocatie)

Figuur 1-3: Luchtfoto omgeving plangebied (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

1.3 LEESWIJZER

Deze ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit zeven hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 de beschrijving van het plangebied en de ontwikkeling. In hoofdstuk 3 en 4 wordt de beschrijving gegeven van het geldende beleidskader (3) en de diverse ruimtelijke aspecten op het gebied van archeologie, water, landschap, ecologie etcetera (4). Steeds wordt de relatie met de ontwikkeling gelegd, zodat in dit hoofdstuk duidelijk wordt dat de ontwikkeling ook haalbaar is c.q. past binnen geldend beleid en wet- en regelgeving. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op relevante milieugevolgen van het plan. In hoofdstuk 6 wordt aandacht besteed aan de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid van het plan. Afsluitend wordt in hoofdstuk 7 een conclusie gevormd over de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het plan. Hierbij zal worden gekeken of het plan past binnen het beleidskader, voldoet aan de voorwaarde voor een goede ruimtelijke ordening en voldoet aan de geldende milieunormen in het kader van het woon- en leefklimaat van omwonenden.

2 ONTWIKKELEN VAN DE RUIMTE

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt eerst beschreven waar het plangebied uit bestaat. Beschreven wordt welke functies zich binnen het plangebied bevinden en wat de ruimtelijke structuur is. Daarna wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkeling.

2.2 INVENTARISATIE BESTAANDE RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE SITUATIE

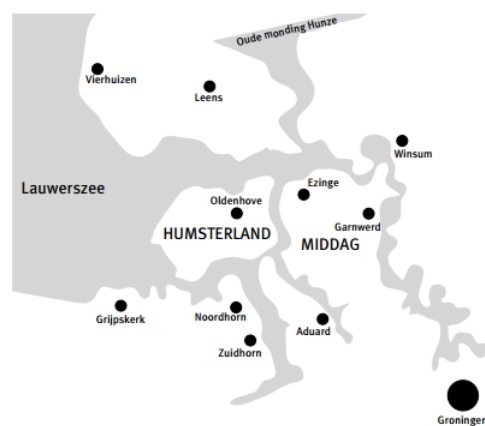
Voordat ingegaan wordt op de bestaande ruimtelijke en functionele structuur van het gebied wordt allereerst een korte beschrijving gegeven van de ontstaansgeschiedenis.

2.2.1 Ontstaansgeschiedenis Wierdenlandschap

De locatie is gelegen in een Wierdenlandschap. In het bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidhorn' is een uitgebreide omschrijving gegeven van de ontstaansgeschiedenis van dit type landschap in het buitengebied van de gemeente Zuidhorn.

"Het Wierdengebied dateert van ± 700 voor Christus. In die periode vestigde men zich op de stuwwallen. Als bescherming tegen water werden wierden opgeworpen waarop men zich vestigde. Het gebied was van oorspong een getijdenlandschap.

In dat getijdenlandschap waren Middag en Humsterland twee eilanden. In de 12de eeuw zijn Middag en Humsterland bedijkt. De onregelmatige sloten herinneren nog aan de oorspronkelijke getijdengeulen. Het gebied kenmerkt zich door een mooie onregelmatige blokverkaveling, hoogteverschillen in het landschap en gawe Wierdedorpen en huiswierden. De ontstaansgeschiedenis van Middag Humsterland is nog goed waarneembaar doordat er nog veel oorspronkelijke verkavelingen en landschapselementen bewaard zijn gebleven. Het unieke gebied heeft de status van een nationaal landschap vanwege de goede leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis. Het landschap kenmerkt zich door compacte dorpen en een grote openheid van het buitengebied. De bebouwing in het buitengebied is vaak een clustering van meerdere gebouwen, in veel gevallen gaat het dan om een boerderij en agrarische bedrijvigheid. Deze clusters liggen in veel gevallen solitair in het landschap en worden omplant met bomen. Op de kavel is de positie en oriëntatie van de gebouwen niet eenduidig" (Gemeente Zuidhorn, 2010, p. 34).

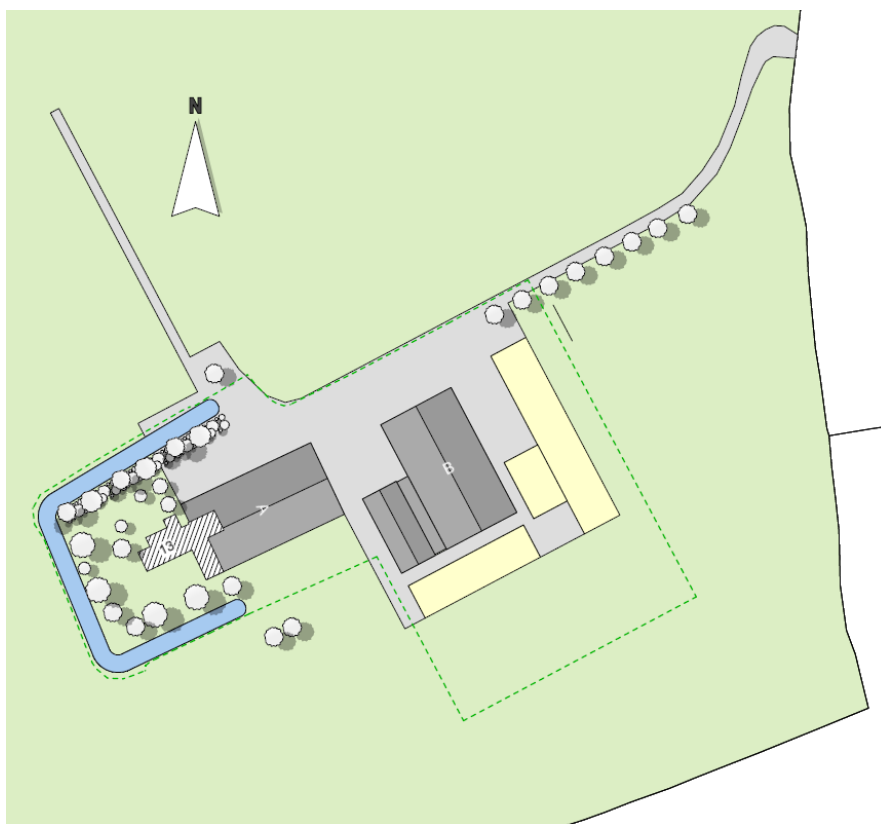
*Eilanden Middag - Humsterland, 8e - 10e eeuw
bron: J.J. Delvigne en Chr. van Welsen, geografisch tijdschrift 1982*

Figuur 2-1 Kaartje eilanden Middag en Humsterland in de Lauwerszee in de 8e-10e eeuw

De locatie aan de Medenerweg 13 te Den Ham is solitair gelegen in het buitengebied op het voormalige eiland 'Middag' in de toenmalige Lauwerszee. Het betreft een echt agrarisch cultuurlandschap dat al eeuwen in intensief gebruik is door veelal melkrundveehouderijen.

2.2.1 Huidige situatie plangebied

In onderstaande situatieschets is de bestaande situatie van het plangebied weergegeven. Het betreft op dit moment een melkrundveehouderij die wordt geëxploiteerd conform de melding Besluit Landbouw (thans Activiteitenbesluit) van 22 januari 2010. Er worden 200 stuks melkrundvee en 140 stuks jongvee gehouden. Het bedrijf heeft 88,58 hectare grond in eigendom of langdurige pacht, waarvan 81,33 hectare rondom het huis ligt. De koeien worden geweid op het huiskavel rondom de boerderij.

Figuur 2-2 Huidige situatie Medenerweg 13 Den Ham

De primaire bebouwing betreft een bedrijfswoning met aangebouwde stalruimte (A), nu in gebruik voor het houden van de 140 stuks jongvee. Daarnaast is er een ligboxenstal (B) met melklokaal, met in totaal 200 dierplaatsen voor het houden van melkvee. Tevens zijn er drie sleufsilos op het bedrijf.

2.3 HET PLAN

Het doel is om te komen tot een duurzame melkrundveehouderij met toekomstmogelijkheden maar wel passend binnen het Nationale landschap Middag-Humsterland. De bestaande ligboxenstal is dermate beschadigd door aardbevingsschade dat sloop en nieuwbouw de enige optie is. Bestaande sleufsilo's zijn beschadigd door de zuren in de gewassen, ook deze dienen geheel vervangen te worden. Het bedrijf heeft geen goede opslagmogelijkheden voor machines en hooi/stro, daarom wordt tevens voorzien in een werktuigenberging (kapschuur). Om de mest voor een periode van 9 maanden te kunnen opslaan en hiermee te voldoen aan de wettelijke regelgeving op dit gebied, wordt tevens voorzien in een mestsilo.

Over de voornemens van bedrijfsontwikkeling zijn drie keukentafelgesprekken gehouden tussen de gemeente, provincie en initiatiefnemer onder begeleiding van Libau. De stichting Libau heeft de bevordering en instandhouding van de bouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Groningen en Drenthe als doelstelling. Libau adviseert gemeenten in deze provincies vanuit een integrale benadering van stedenbouw, landschap, welstand en cultuurhistorie. Libau is nadrukkelijk betrokken bij dit project en stelt onder andere een passend landschapsplan op voor de landschappelijke inpassing van het bedrijf.

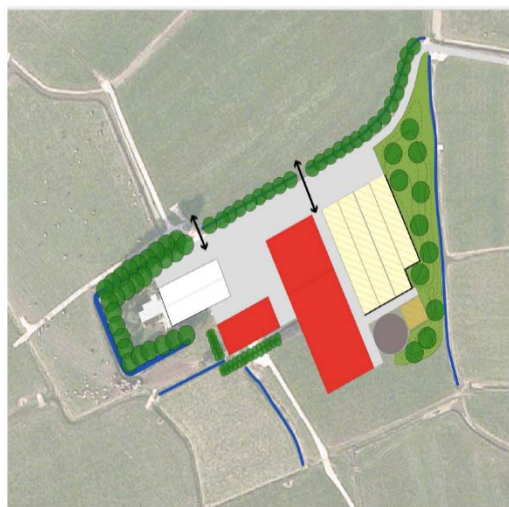
De positionering van de gebouwen op het bedrijf heeft veel aandacht gekregen in de voorfase van het project. Er is driemaal overleg gevoerd tussen de diverse betrokken partijen. Voor de initiatiefnemer was de positionering van de nieuwe stal in noord-zuid richting van het grootste belang. Dit heeft te maken met de overheersende zuid-westelijke windrichting en de invloed hiervan op de ventilatie van de stal. De stal wordt voornamelijk via de gevels geventileerd, een noord-zuid richting van het bedrijfsgebouw zorgt voor een optimale ventilatie in de stal. Dit komt de diergezondheid ten goede en daarmee de productie.

In eerste instantie was daarom door de adviseurs van Agra-Matic een nieuwe stal ter plaatse van de bestaande ligboxenstal gepositioneerd. Zie het linker plaatje in figuur 2-2. Dit voorstel werd vanuit landschappelijke overwegingen heroverwogen. Na drie keukentafelgesprekken is een compactere vorm van het erf afgestemd, minder in zuidelijke maar meer in oostelijke richting. Door een passende landschappelijke inpassing aan alle zijden ontstaat er een compact en landschappelijk goed ingepast bedrijfsperceel.

Figuur 2-3

Links: oorspronkelijke voorstel Agra-Matic B.V.

Rechts: Erfinrichtingsplan Libau (zie Bijlage 4)

Op het bedrijf kunnen in de aangevraagde situatie 300 melk- en kalfkoeien en 210 stuks vrouwelijk jongvee worden gehouden. Hierdoor ontstaat een bedrijf met voldoende omvang om concurrerend te kunnen blijven. Door schaalvergroting kan de melk op een grotere schaal worden geproduceerd. Met de moderne nieuwe stal wordt een verlaging van de kostprijs per liter melk beoogd. Op deze manier kan het bedrijf als onderdeel van de Nederlandse melkveehouderij de concurrentie met collega's in binnen- en buitenland aan blijven gaan en houdt het bedrijf een voldoende groot gezinsinkomen over.

De voorgenomen activiteit behelst de volgende wijzigingen:

- ▶ Bouw van een nieuwe ligboxenstal met 300 koe-plaatsen en 26 jongveeplaatsen;
- ▶ In de schuur achter de bedrijfswoning wordt de inrichting gewijzigd voor het huisvesten van jongvee;
- ▶ Er worden drie sleufsilos gerealiseerd;
- ▶ De bestaande ligboxenstal wordt op termijn gesloopt;
- ▶ Bouw van een werktuigenberging/opslagloods waar het ruwvoer en eventuele bijproducten worden gemengd;
- ▶ Realiseren vaste mestopslag;
- ▶ Realiseren mestsilo (afhankelijk van bouwplan ligboxenstal, hoe aardbeving bestendig te bouwen);
- ▶ Het bedrijf voorzien van een landschappelijke inpassing, opgesteld door Libau;
- ▶ Het realiseren van extra waterberging voor de toename van verhard oppervlakte.

3 BELEIDSTOETS

3.1 INLEIDING

Er zal in deze beleidstoets worden getoetst aan het rijksbeleid, provinciaal beleid en aan het gemeentelijke beleid. Hierbij wordt gekeken naar Structuurvisies alsmede aan direct geldend beleid zoals verordening en bestemmingsplan.

3.2 RIJKSBELEID

3.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. Deze visie vervangt een aantal PKB's, waaronder de Nota Ruimte. Het Rijk schetst in de SVIR de ambities voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid voor Nederland in 2040: concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid wordt meer aan provincies en gemeenten overgelaten. Lagere overheden krijgen een grotere rol volgens het principe "decentraal, tenzij...". De gebruiker moet weer centraal komen te staan. De Rijksoverheid richt zich daarom op nationale belangen, zoals een goed vestigingsklimaat, een degelijk wegennet en waterveiligheid en heeft dertien rijksbelangen benoemd waar zij de verantwoordelijkheid houdt.

Tot 2028 heeft het kabinet in de SVIR drie Rijksdoelen geformuleerd, waaronder de dertien rijksbelangen vallen:

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare- en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke- en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de volgende 13 nationale belangen wil het Rijk verantwoordelijkheid nemen en resultaten boeken:

- Excellente ruimtelijk-economische structuur;
- Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en transitie;
- Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
- Efficiënt gebruik van de ondergrond;
- Robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen;
- Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem;
- In stand houden van wegen, sporen en vaarwegen;
- Verbeteren van de milieukwaliteit en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoutwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
- Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
- Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;
- Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Op het plangebied als zodanig wordt in dit beleid niet specifiek ingegaan. Het beleid heeft geen specifieke gevolgen voor het plangebied en biedt mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen. Geen van de nationale belangen wordt met onderhavig project aangetast of beïnvloed. Het initiatief als zodanig past binnen de uitgangspunten van het ruimtelijke beleid van de nationale overheid.

3.2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Sinds 1 oktober 2012 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) van kracht. Het Barro is ook wel bekend als de AMvB Ruimte. Het Barro voorziet in de juridische borging van het nationaal ruimtelijk beleid. Het bevat regels die de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperken, daar waar nationale belangen dat noodzakelijk maken.

Onderhavig plan betreft de uitbreiding van een agrarisch bedrijf. Aangezien hiermee geen nationaal belang wordt geschaad, zijn de regels - zoals gesteld in het Barro - niet van toepassing.

3.3 PROVINCIAAL BELEID

3.3.1 Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020

De omgevingsvisie van de provincie Groningen 2016-2020 is vastgesteld op 1 juni 2016. Onderhavig initiatief dient dan ook rekening te houden met de uitgangspunten in de omgevingsvisie

Landbouw

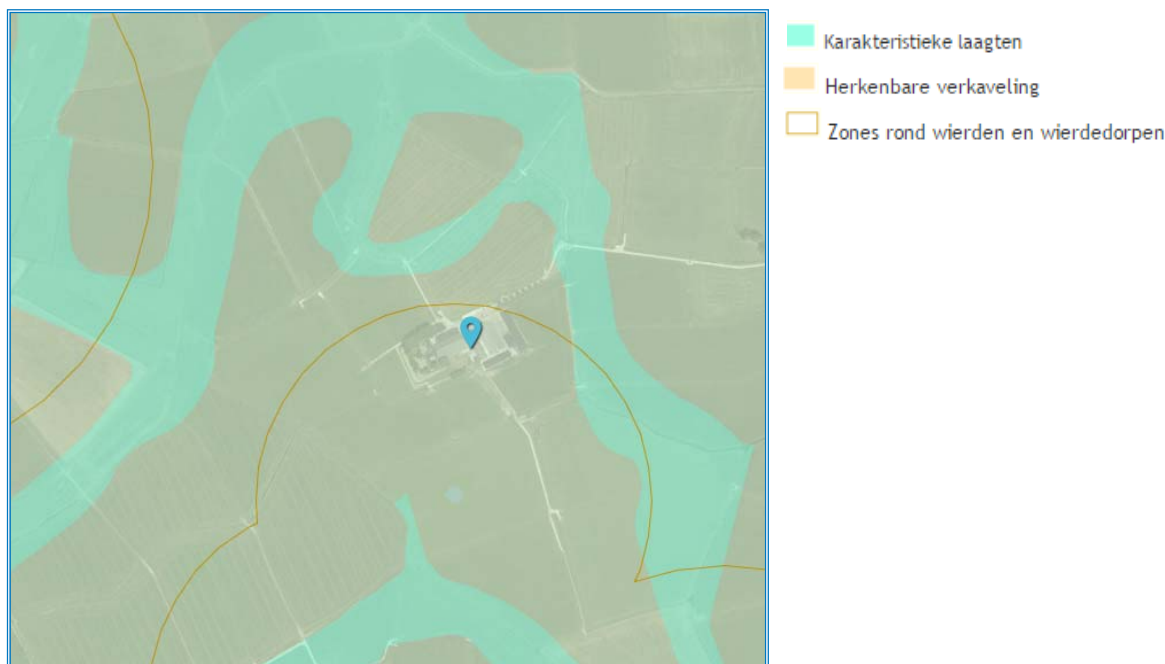
In de omgevingsvisie staat het volgende ten aanzien van de landbouw:

“Groningen is een landbouwprovincie. Zo'n 80% van het landoppervlak is agrarische grond. De landbouwsector heeft voor een groot deel onze karakteristieke landschappen gevormd en is van groot belang voor de plattelandseconomie. De landbouwsector zit in een transitie. Agrarische ondernemers worden vandaag de dag sterk uitgedaagd om marktgericht en milieubewuster te produceren, en om oog te hebben voor natuur en landschap, diervriendelijk produceren en andere maatschappelijke belangen. Het mede door hen gevormde cultuurlandschap staat ook onder druk door schaalvergroting. Er is een toenemende vraag naar de productie van (diervriendelijk en biologisch geproduceerd) voedsel en groene grondstoffen. Ook wordt productie voor andere sectoren (biobased economy) steeds belangrijker”.

Onderhavig initiatief bestaat uit de uitbreiding van een melkrundveehouderij. Een ontwikkeling die past binnen het toekomstscenario dat de provincie schetst in de omgevingsvisie 2016-2020.

Landschap

Onderdeel van de omgevingsvisie is kaartmateriaal, een van deze kaarten verdient nadere bespreking. Dit is de kaart op het gebied van 'Landschap'. Een uitsnede van deze kaart is hieronder opgenomen:

Figuur 3-1 Uitsnede Kaart 3 Landschap, omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020 (ruimtelijkeplannen.nl)

Uit figuur 3-1 blijkt dat de locatie is gelegen in gebieden met een herkenbare verkaveling en nabij een te beschermen Wierd. Een wierd is een kenmerkende verhoging in het landschap waarop soms werd gewoond en die bescherming bood tegen overstromingen, in die zin vergelijkbaar met een terp. Over Wierden wordt het volgende gezegd in de omgevingsvisie:

“Wierden, dijken en essen zijn kernkarakteristieken van onze provincie. Wij beschermen deze waarden. Het gaat hierbij onder andere om:

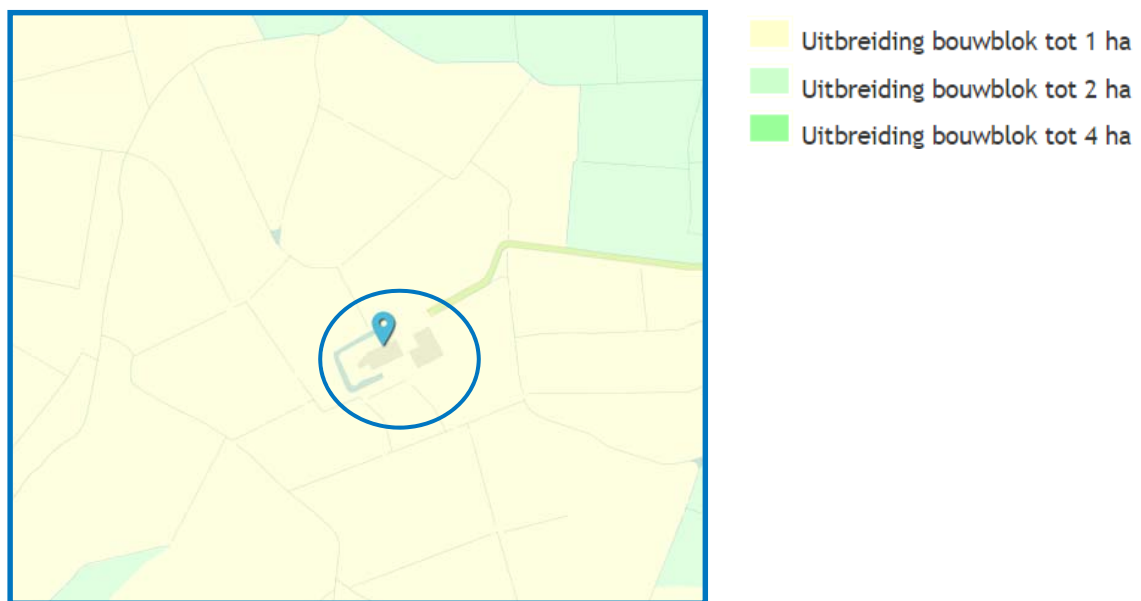
- *reliëf en archeologisch bodemarchief van wierden;*
- *het zicht op de wierden;*
- *reliëf en archeologisch bodemarchief van essen;*
- *openheid van essen;*
- *(slaper)dijken en daarmee samenhangende elementen zoals kolken, drinkdobben, coupures en schotbalkenhuisjes;*
- *herkenbare dijktracés;*
- *leidijken.*

Onderhavig plan bestaat uit het vergroten van het bouwvlak binnen de beschermingszone van het te beschermen Wierd. Middels een zorgvuldige landschappelijke inpassing zoals opgesteld in het kader van de BOM methode wordt er voor gezorgd dat de landschappelijke waarden van de wierden niet worden geschaad. Hierover meer op de volgende pagina.

Schaalvergroting

De provincie Groningen wil schaalvergroting mogelijk maken en de ontwikkeling naar een duurzame landbouw stimuleren. De provincie heeft de uiterste omvang van een agrarisch bouwperceel gesteld op 4 hectare. Voor het vergroten van bestaande bouwblokken tot een omvang groter dan 1 ha geldt dat de Bouwblok op maatmethode (BOM) moet worden toegepast. Hierbij geldt in beginsel een bovengrens van maximaal 2 ha.

Op kaart 2 is een indicatie gegeven hoe de provincie op gebiedsniveau de maximale schaalvergrotingsmogelijkheden hebben ingeschat. Welke werkelijke ontwikkelruimte per agrarisch bedrijf kan worden geboden zal echter uiteindelijk het resultaat zijn van de BOM. Dit kan zowel meer als minder ontwikkelruimte zijn. In figuur 3-2 is een uitsnede van kaart 2 voor het bedrijf aan de Medenerweg 13 te Den Ham.

Figuur 3-2 Uitsnede kaart 2 Schaalvergroting landbouw voor de Medenerweg 13 te Den Ham (o = bedrijfslocatie)

Uit figuur 3-2 blijkt dat locatie ligt in een gebied waar de provincie een beschermingsregime heeft liggen in het kader van schaalvergroting. De provincie wil kwetsbare elementen en structuren in het landschap beschermen tegen omvangrijke schaalvergroting van landbouwbedrijven. Hiervoor is de BOM methode ontwikkeld. De BOM methode wordt als volgt omschreven in de structuurvisie:

Bouwblok op maatmethode (BOM)

Om uitbreidingsplannen sneller, beter en toekomstgerichter te realiseren en deze zo optimaal landschappelijk in te passen, moet bij vergrotingen van bestaande agrarische bouwblokken boven de 1 ha de BOM-methodiek worden gevolgd. Dit houdt in dat betrokken partijen (de gemeente, de ondernemer en eventueel diens adviseur, alsmede één of meer onafhankelijke deskundigen) de planvorming voor de uitbreiding gezamenlijk oppakken en daarbij in elk geval rekening houden met een aantal ruimtelijke randvoorwaarden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de Omgevingsverordening.

Het resultaat van de toepassing van de BOM methode kan zijn dat een bouwperceel met inachtneming van het overeengekomen erfinrichtingsplan kan worden uitgebreid. Het resultaat kan echter ook zijn, dat het ingediende bouwplan in beperkte(re) mate, of in het uiterste geval, geheel niet kan worden uitgebreid. Lokale omstandigheden alsmede het landschappelijk profiel zullen doorgaans aan de basis staan van de werkelijke uitbreidingsmogelijkheden of onmogelijkheden.

Toetsing

In dit geval is via de zogenaamde BOM methode met de gemeente, provincie en LIBAU gekomen tot een zorgvuldige positionering van de bedrijfsgebouwen en bedrijfsomvang. Er is voor gekozen om alle bedrijfsgebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde binnen het agrarische bouwperceel te brengen. Hierdoor kan niet ontkomen worden aan een bouwvlak omvang van 2 hectare. Door de BOM methode zorgvuldig te volgen is deze omvang desalniettemin passend geacht door gemeente en provincie.

3.3.2 Omgevingsverordening provincie Groningen 2016

De omgevingsverordening van de provincie Groningen 2016 is vastgesteld op 1 juni 2016. Onderhavig initiatief betreft het uitbreiden van het bouwvlak van een melkrundveehouderij van 1,5 naar 2 hectare. Doel van de vergroting is om alle gebouwen en bouwwerken in de gewenste bedrijfsomvang binnen het agrarische bouwperceel te brengen.

In artikel 2.26.1 is over de maximale omvang van een bouwperceel het volgende bepaald, waarbij zal worden aangegeven of wordt voldaan aan de bepalingen.

Artikel 2.26.3 Uitbreiding van agrarische bouwpercelen tot 2 hectare

1. *Een bestemmingsplan voorziet niet in uitbreiding van een agrarisch bouwperceel tot een omvang groter dan 2 hectare.*

Het bouwvlak heeft in de gewenste situatie een omvang van 2 hectare en hiermee wordt voldaan aan deze bepaling.

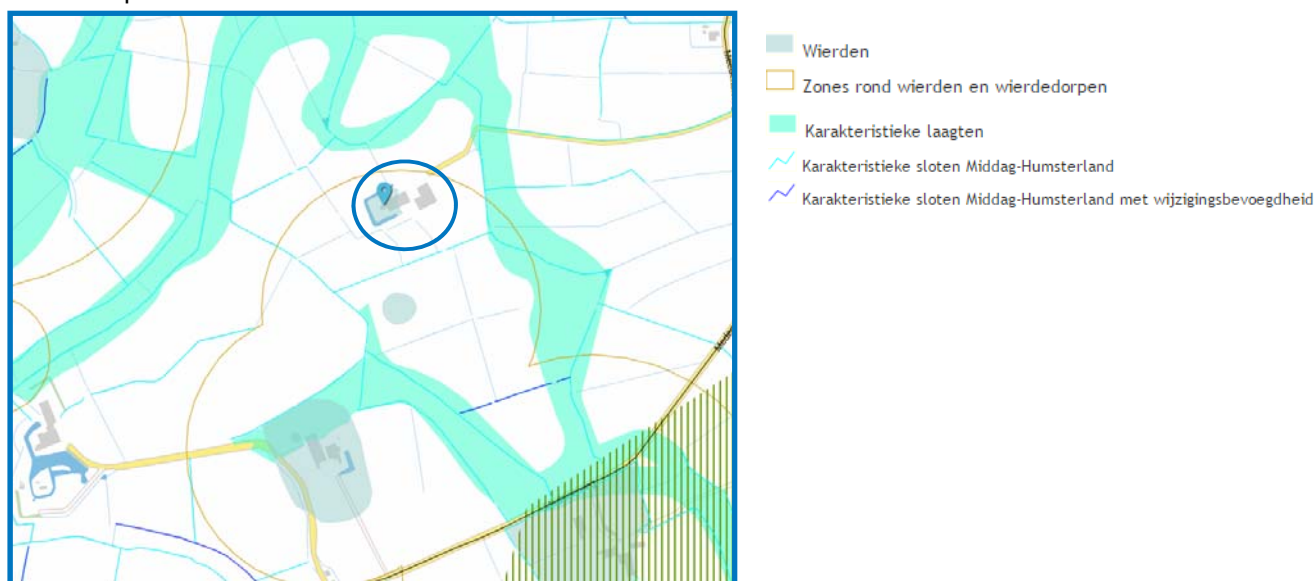
2. *Een bestemmingsplan voorziet alleen in uitbreiding van een agrarisch bouwperceel tot een oppervlakte tussen de 1 en 2 hectare, als de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een onafhankelijke of een bij de gemeente werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur.*

Onder begeleiding van een deskundige van Libau is de maatwerkmethode in dit geval toegepast. Op 15 december 2015, 29 maart 2016 en 31 mei 2016 zijn keukentafelgesprekken gevoerd. Deelgenomen aan deze gesprekken hebben medewerkers van de gemeente (bestuurlijk alsmede ambtelijk), provincie, libau en de initiatiefnemer. Op 23 augustus is een landschappelijke inpassing opgeleverd waarin alle partijen zich kunnen vinden, zie bijlage 4.

3. Aan de omvang, situering, en vormgeving van het agrarische bouwperceel, bedoeld in het tweede lid, moet een erfinrichtingsplan ten grondslag liggen, waarbij in ieder geval rekening is gehouden met achtereenvolgens:
- a. de historisch gegroeide landschapsstructuur;
 - b. de afstand tot andere ruimtelijke elementen;
 - c. een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen;
 - d. het uitgangspunt dat voor de bedrijfsvoering niet meer in gebruik zijnde opstallen, met uitzondering van monumentale of karakteristieke gebouwen op het bouwperceel worden gesloopt;
 - e. het woon- en leefklimaat van direct omwonenden;
 - f. het aspect nachtelijke lichtuitstraling.

In het door Libau opgestelde inpassingsplan (d.d. 23-08-2016) is rekening gehouden met bovenstaande aspecten, het plan wordt nader toegelicht in sub paragraaf 4.2.4 van deze ruimtelijke onderbouwing. Hierbij worden aspecten a-f van lid 3 in artikel 2.26.3 getoetst.

Omdat het in dit geval gaat om een vergroting van het bouwvlak is daarnaast specifiek gekeken naar de regels omtrent 'Landschap'. In onderstaande figuur 3.2 is een uitsnede opgenomen van 'kaart 7: Landschap'.

Figuur 3-3 Uitsnede Kaart 7 Landschap, omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Uit figuur 3-3 blijkt dat de locatie deels is gelegen op een Wierd (de oorspronkelijke boerderij, thans bedrijfswoning). Daarnaast ligt ten zuiden van de locatie meerdere voormalige wierden. Rond deze wierden liggen zones ter bescherming van de wierden. De bescherming is gericht op de landschappelijke openheid, de provincie wil voorkomen dat de openheid wordt aangetast, met name door opgaande beplanting. Daarnaast blijkt dat er diverse sloten rondom het bedrijf zijn aangewezen als karakteristiek voor het Nationale Landschap Middag-Humsterland. Dit is aangegeven met de licht blauwe lijnen. Op basis van artikel 2.49.2 mogen deze sloten niet worden verlegd of gedempt, noch mag het profiel van de sloten worden gewijzigd. Daarnaast zijn er enkele sloten aangegeven met een donker blauwe lijn, deze zijn ook kenmerkend voor het landschap, maar deze kunnen onder voorwaarden toch worden gewijzigd. Hiervoor is in artikel 2.49.3 een wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

Daarnaast worden in figuur 3-3 karakteristieke laagten in het landschap aangewezen. Deze laagten mogen niet worden gediepploegd, opgehoogd, geëgaliseerd of afgeschoven worden op basis van artikel 2.58.2.

Toetsing

Er is in het kader van den BOM methode specifiek rekening gehouden met de omliggende Wierden en de waardevolle landschappelijke openheid. Er is een bouwplan ontwikkeld dat past binnen de schaal van het gebied en het open zicht op de wierden niet onevenredig aantast. De bouwplannen en de landschappelijke inpassing liggen niet in karakteristieke laagte gebieden waardoor de waarden van deze gebieden niet worden aangetast. De uitbreiding van het bedrijf heeft geen invloed op de karakteristieke sloten van Middag-Humsterland. Voor de bouw hoeven geen waardevolle sloten te worden gedempt. Aan al deze bepalingen wordt voldaan. Er zijn geen overige regels die voortvloeien vanuit de verordening op deze locatie die nadere bespreking behoeven.

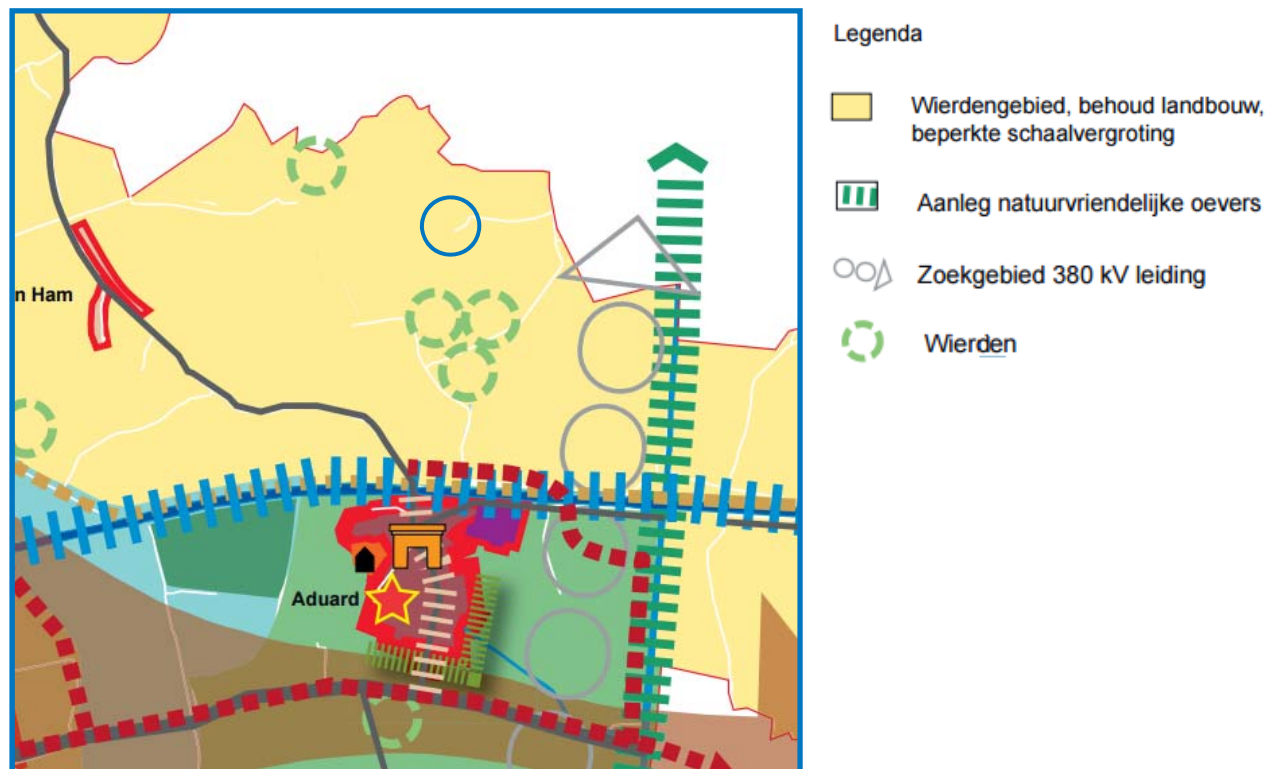
3.4 GEMEENTELIJK BELEID

3.4.1 Structuurvisie 2030

Op 6 juni 2011 is de Structuurvisie 2030 vastgesteld door de gemeenteraad van Zuidhorn. In de structuurvisie wordt de gemeentelijke visie op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente richting 2030 omschreven. In de structuurvisie worden drie verschillende identiteiten omschreven die gezamenlijk de identiteit van de gemeente Zuidhorn vormen. Er wordt onderscheid gemaakt in een 'stadse' identiteit, een dorps identiteit en een landelijke identiteit. Deze drie identiteiten vormen het uitgangspunt voor de toekomstvisie. De gemeente heeft de structuurvisie vervolgens opgehangen aan drie deelgebieden waarin telkens een van de kwaliteiten centraal staat.

Het bedrijf aan de Medenerweg 13 in Den Ham ligt in het deelgebied 'duurzaam landschapspalet'. Dit is het buitengebied van de gemeente. Specifieker in het oosten van het deelgebied in het landschap Middag-Humsterland. In dit gebied wil de gemeente de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap beter benutten, de landbouw moet zich aanpassen aan de kenmerkende landschapsstructuur in het gebied. In het Middag-Humsterland is schaalvergroting van het landschap alleen mogelijk wanneer dit niet ten koste gaat van de cultuurhistorische kwaliteit van het landschap. Dit betekent dat de landbouw zich wel kan ontwikkelen maar binnen het raamwerk van het waardevolle landschap.

In onderstaande figuur 3-4 is een uitsnede opgenomen van de 'Structuurvisiekaart Zuidhorn 2030' ter plaatse van de locatie aan de Medenerweg 13 te Den Ham. Uit deze figuur blijkt dat het bedrijf is gelegen in een Wierdengebied, waar de landbouw behouden dient te worden en beperkte mogelijkheid tot schaalvergroting krijgt. Daarnaast zijn de Wierden aangegeven op de kaart en is ten zuid-oosten van het bedrijf een hoogspanningsleiding voorziening en wordt hier een impuls gegeven aan natuurvriendelijke oevers.

Figuur 3-4 Uitsnede kaart 'Structuurvisie Zuidhorn 2030' (O = bedrijfslocatie)

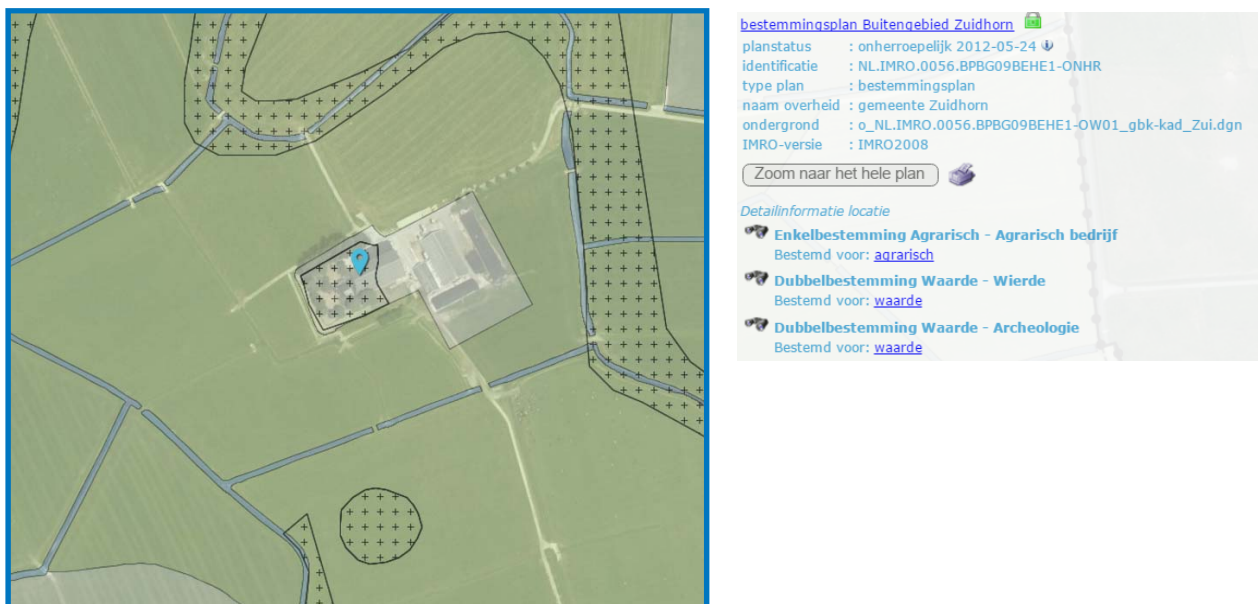
Toetsing

Het initiatief draagt bij aan de instandhouding van een agrarisch bedrijf met de daaraan gekoppelde directe en indirecte werkgelegenheid. De schaalvergroting die in het kader van dit plan is passend in het gebied en er is rekening gehouden met de landschappelijke kaders in het kader van de BOM methode.

3.4.2 Vigerend bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidhorn'

Het bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidhorn' is vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Zuidhorn op 12 april 2010. Op grond van het vigerende bestemmingsplan heeft het plangebied de bestemming 'Agrarisch – Agrarisch bedrijf'. Deze gronden zijn aangewezen voor gebouwen ten behoeve van agrarische bedrijven, bedrijfswoningen en daarbij behorende bouwwerken, geen gebouw zijnde. Omliggende gronden zijn bestemd als 'Agrarisch met waarden – Natuur'. Deze gronden zijn bedoeld voor agrarisch grondgebruik en het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden.

De bedrijfswoning en de achterliggende stal A zijn gelegen op een Wierd, een door mensen gemaakte verhoging in het landschap. Het betreft een middeleeuwse huiswierde. Dit gebied is vanwege de archeologische, cultuurhistorische en landschappelijk waarden beschermd in het bestemmingsplan Buitengebied. Hiervoor is een aanlegvergunningenstelsel opgenomen in het vigerende bestemmingsplan.

Figuur 3-5 Uitsnede vigerend bestemmingsplan Buitengebied Zuidhorn

Toetsing

Het bouwen van een stal buiten het huidige bouwvlak is passend binnen de bestemming 'agrarisch met natuurwaarden in een open landschap'. Door het positioneren van de stal ten oosten van de bestaande bebouwing wordt voorkomen dat het open landschap met bijzondere natuurwaarden onevenredig wordt aangetast.

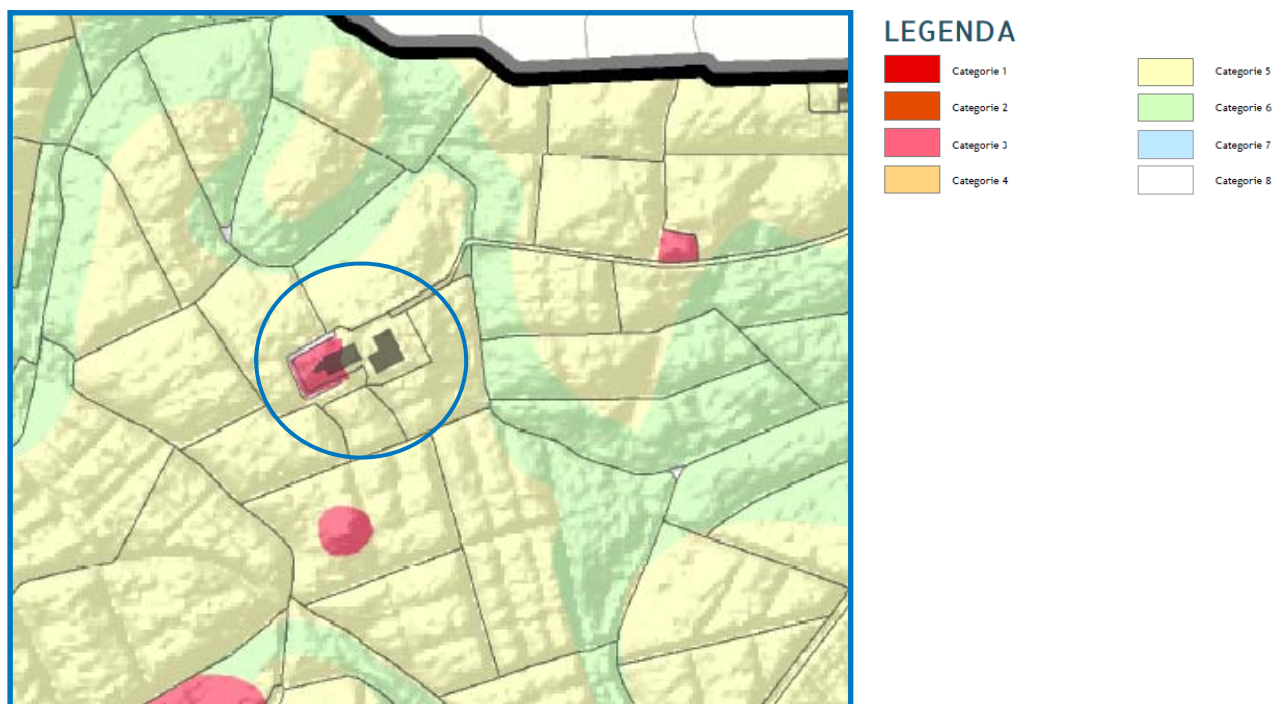
4 RUIMTELIJKE ASPECTEN

4.1 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

4.1.1 Archeologie

Op 16 januari 1992 is in Valletta (Malta) het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (Verdrag van Malta) ondertekend. Het Nederlandse parlement heeft dit verdrag in 1998 goedgekeurd. Het Verdrag van Malta voorziet in bescherming van het Europees archeologisch erfgoed onder meer door de risico's op aantasting van dit erfgoed te beperken. Deze bescherming is in Nederland wettelijk verankerd in de Monumentenwet. Op basis van deze wet zijn mogelijke (toevals)vondsten bij het verrichten van werkzaamheden in de bodem altijd beschermd. Er geldt een meldingsplicht bij het vinden van (mogelijke) waardevolle zaken. Dat melden dient terstond te gebeuren. In het kader van een goede ruimtelijke ordening in relatie tot de Monumentenwet kan vooronderzoek naar mogelijke waarden nodig zijn zodat, waar nodig, die waarden veilig gesteld kunnen worden en/of het initiatief aangepast kan worden.

De vier gemeentes in het Westerkwartier – Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn – hebben een gezamenlijke kadernota voor archeologie en cultuurhistorie opgesteld. Belangrijk onderdeel hiervan vormen kaarten van de archeologische verwachtingswaarde en de archeologische beleidskaart. Op deze kaarten is in beeld gebracht waar de kans op het aantreffen van archeologische resten in de bodem, hoog is en waar laag. Afhankelijk van de waarde stelt de gemeente voorwaarden voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek. Zoals te zien op de archeologische verwachtingskaart, welke is weergegeven in onderstaande figuur 4-1, is de planlocatie gelegen in een gebied dat deels in categorie 3 en deels in categorie 5 valt.

Figuur 4-1 Archeologische beleidskaart (O = bedrijfslocatie)

Uit het rapport 'V-12-2347: Archeologie en cultuurhistorie in de Westerkwartiergemeente Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn' (VESTIGA, 2014, p. 57) blijkt dat het volgende beleid geldt voor categorie 3 en 5 gebieden:

Categorie 3 Terreinen van archeologische waarde, waaronder niet wettelijk beschermde AMKterreinen;

In categorie 3 geldt een oppervlakte vrijstelling van 50 m² en een diepte vrijstelling van 50 cm onder maaiveld. Bij bodemingrepen groter dan 50 m² en die dieper reiken dan 50 cm is dus een archeologisch (bureau) onderzoek noodzakelijk. De diepte vrijstelling is generiek voor de gehele gemeente Zuidhorn.

Categorie 5 Middelhoge archeologische verwachting (zone 2, zone 3a, zone 3b, zone 4a, zone 4b);

In categorie 5 is een oppervlakte vrijstelling van 1.000 m² en een diepte vrijstelling van 50 cm onder maaiveld aan de orde. Bij bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 50 cm is dus een archeologisch (bureau) onderzoek noodzakelijk. De diepte vrijstelling is generiek voor de gehele gemeente Zuidhorn.

Toetsing

In onderhavig initiatief is sprake van de bouw van een ligboxenstal, een aantal sleufsilo's, een mestsilo en een werktuigenberging ter plaatse van categorie 5 gebied, de oppervlakte van deze werkzaamheden ligt ruim boven de grenswaarde van 1.000 m². Er wordt in totaal 7.235 m² verharding toegevoegd. Hiervoor hoeft echter lang niet altijd meer dan 50 centimeter ontgraven te worden, veel bouwwerken worden namelijk ter plekke gestort of geplaatst. Denk aan de sleufsilo's, verharding en mestsilo.

Aangezien de locatie is gelegen in een gebied waar aardbevingen veel voortkomen is het wenselijk om de stal aardbevingsbestendig te maken. Om de stal aardbevingsbestendig te maken de verwachting dat nieuwe stallen niet met een mestkelder wordt gebouwd omdat het vrij moeilijk is om deze stallen sterk genoeg te maken om aardbevingen te kunnen weerstaan. Het kan echter technisch gezien wel. Hiervoor is gekeken naar het rapport van Zonneveld ingenieurs getiteld: 'Uitgangspunten stallenbouw op basis van de NEN-EN 1998-1:2004, NEN-EN 1998-5:2005 en de NPR 9998'. Vooralsnog gaan we er echter vanuit dat er geen mestkelder wordt toegevoegd en er dus niet dieper dan 50 centimeter onder het maaiveld hoeft te worden gegraven. Archeologisch onderzoek wordt niet vooralsnog noodzakelijk geacht omdat er minder dan 1.000 m² op een diepte van 50 centimeter zal worden verstoord.

4.1.2 Cultuurhistorie

Het cultuurhistorisch erfgoed van Nederland bestaat uit monumentale panden, historische zichtlijnen, kenmerkende landschappen en waardevolle lijn- en/of vlakelementen. Het cultuurhistorisch erfgoed geeft een beeld van de geschiedenis van het landschap. Daarom is bescherming van deze elementen van belang. In het plangebied ligt een cultuurhistorisch waardevolle huiswierde, zie onderstaande figuur. De verhoging in het landschap met daarop de bedrijfswoning is cultuurhistorisch waardevol en wordt als zodanig beschermd. Hetzelfde geldt voor het slotenpatroon in de omgeving en de natuurlijke laagten rondom een aantal sloten.

Figuur 4-2 Kaart landschap provincie Groningen(O = bedrijfslocatie)

Toetsing

Aangezien er niet gebouwd wordt ter plaatse van de huiswierde of ter plaatse van de omliggende Wierden aan de zuidzijde van het bedrijf worden deze niet negatief beïnvloed. Er worden voor de bouwwerkzaamheden geen cultuurhistorisch waardevolle sloten gedempt of verlegd. Onderhavig project heeft dan ook geen gevolgen voor de cultuurhistorische waarde van het plangebied.

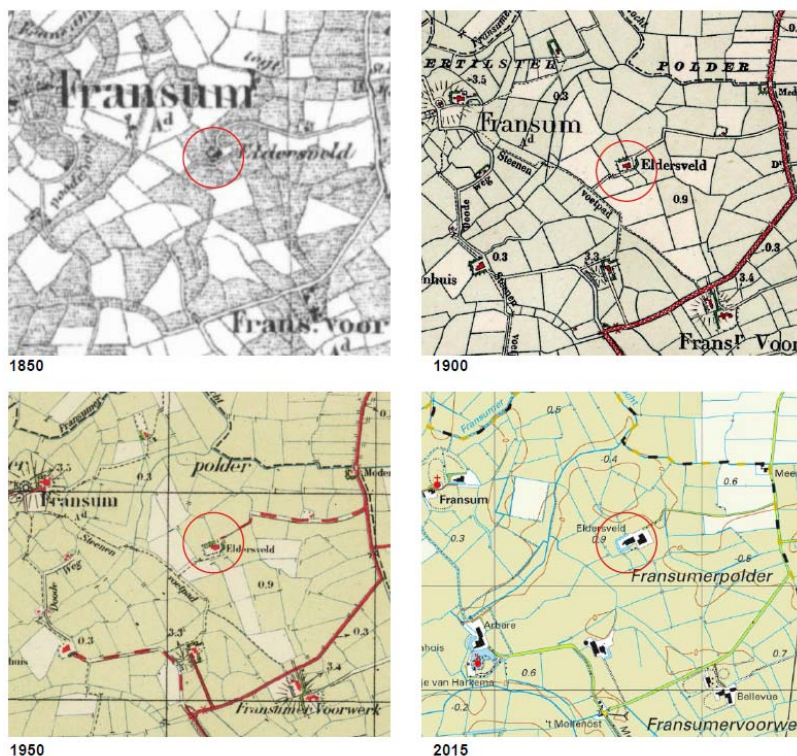
4.2 LANDSCHAP

De bedrijfslocatie aan de Medenerweg 13 te Den Ham is gelegen een Wierdelandschap. Middag-Humsterland hoort tot de best bewaarde delen van het wierdenlandschap, dat alleen voorkomt in het noorden van Friesland en Groningen en in Ost-Friesland (Duitsland). De kronkelende landweggetjes volgen eeuwenoude ontginningslijnen. Slingerende sloten volgen nog altijd precies de loop van de voormalige kweldergeulen waaruit ze 25 eeuwen geleden zijn ontstaan. Het land zit vol met hoogtes en laagtes, bestaande uit kwelderwallen, kreekkruggen, oude meanders van verdwenen rivieren, oude dijken en wierden.

In het kader van de Bouwblok op Maat (BOM) methode is een maatwerktraject gevolgd voor het opstellen van een landschappelijke inpassing van het bedrijf. Op 15 december 2015, 29 maart 2016 en 31 mei 2016 zijn keukentafelgesprekken gevoerd. Deelgenomen aan deze gesprekken hebben medewerkers van de gemeente (bestuurlijk alsmede ambtelijk), provincie, libau en de initiatiefnemer. Op 23 augustus is een landschappelijke inpassing opgeleverd waarin alle partijen zich kunnen vinden, zie bijlage 4. In deze paragraaf zoomen wij langzaam in op de gekozen landschappelijke inpassing, wij beginnen bij de historie.

4.2.1 Historische analyse

In de onderstaande afbeeldingen is ingezoomd op de locatie Medenerweg 13 te Den Ham. De afbeeldingen betreffen uitsneden van de historische kaarten van 1850, 1900, 1950 en 2015. Aan de hand van deze afbeeldingen is duidelijk te zien hoe het landschap zich in de jaren heeft ontwikkeld. De locatie aan de Medenerweg 13 is een middeleeuwse huiswierde en op al deze kaarten goed zichtbaar, aangeduid met de naam 'Eldersveld'. Tevens is goed te zien dat er de afgelopen 165 jaar weinig is veranderd in de onregelmatige blokverkaveling, in de afgelopen eeuw zijn enkele kavels samengevoegd maar grote veranderingen hebben niet plaatsgevonden.

Figuur 4-3 Uitsneden historische atlassen zoals opgenomen in rapport van Libau, zie bijlage 4 (2016)

4.2.2 Huidige landschappelijke inpassing

In het kader van de BOM methode is meermaals een bezoek gebracht aan de locatie. Hierbij is onder ander aandacht besteed aan de huidige landschappelijke inpassing. In het rapport zoals opgenomen in bijlage 4 is een situatieschets van de bestaande situatie opgenomen, zie onderstaande figuur.

Huidige situatie

Figuur 4-4 Huidige situatie landschappelijke inpassing bedrijf Medenerweg 13 te Den Ham (Libau, 2016)

In onderstaande figuur is een foto van het aanzicht van de huidige landschappelijke inpassing opgenomen. De foto is genomen vanaf de Medenerweg, kijkend in noordelijke richting. Goed te zien zijn de twee landschappelijke elementen, namelijk de bomenrij langs de inrit en de beplanting op de huiswierde, rondom de oude boerderij.

Figuur 4-5 Aanzicht zuidzijde perceel Medenerweg 13 te Den Ham

4.2.3 Toekomstige landschappelijke inpassing

In bijlage 4 is de toekomstige landschappelijke inpassing uitgewerkt door de adviseurs van Libau. Het advies van Libau bestaat onder andere uit uitgangspunten voor de vormgeving van de nieuwe gebouwen. Voor deze uitgangspunten is tevens gebruik gemaakt van het gemeentelijke welstandsbeleid. De volgende uitgangspunten zijn door Libau geformuleerd:

Aandachtspunten voor het ontwerp aan de hand van de welstandscriteria

Algemeen	Op het erf wordt de bestaande ligboxenstal vervangen en verlengd. Een nieuwe machineberging wordt toegevoegd en een stelsel van voersilo's opnieuw geordend.
Plaatsing	De ligboxenstal, machineberging en voersilo's staan haaks op de oorspronkelijke boerderij. Gestreefd wordt om het bestaande en de nieuwe elementen zo compact mogelijk te situeren rond het erf dat beide aan elkaar koppelt
Hoofdvorm	De dakhellingen van de ligboxenstal en de machineberging zijn op elkaar afgestemd. De forse lengte van de ligboxenstal wordt zichtbaar in twee elementen opgedeeld. Dit hoeft niet op een symmetrische manier maar kan worden bepaald vanuit programmatische eisen. De kopgevels worden bij voorkeur vlak uitgevoerd met een zichtbare onderbreking die aansluit op de goten van de zijgevels.
Aanzichten	De forse lengte van de ligboxenstal wordt opgedeeld door middel van het toepassen van een tussenstuk in een afwijkend materiaal (lichtplaten). Belangrijk is dat de noklengte visueel wordt onderbroken.
Opmaak	De nieuwe schuren worden uitgevoerd in donkere kleuren. Dit geldt voor de wanden van staalbeplating en windbreekgaas, het dak en de nadere detaillering zoals deuren en windveren. De betonwanden van de voersilo's worden uit het zicht gehouden door een aarden talud.

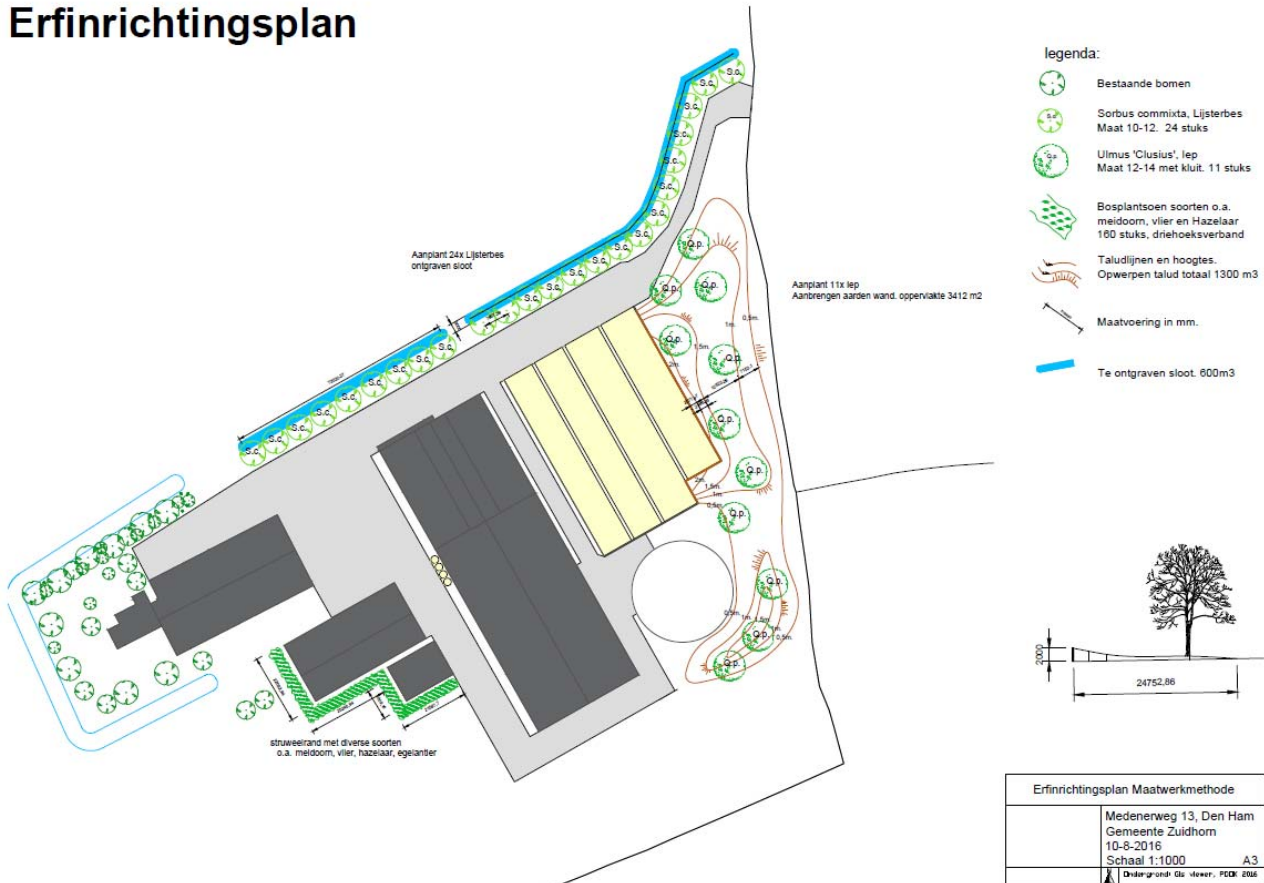
De bedrijfsontwikkeling aan de Medenerweg 13 te Den Ham zal conform deze uitgangspunten worden uitgewerkt. Er zal een gebouw verrijzen in antracieten kleurstelling om het landschap niet onnodig te verstoren. Nadere toetsing komt aan de orde in het kader van de omgevingsvergunning(en) voor de onderdelen bouw en milieu.

Het tweede deel van het advies van Libau bestaat uit een praktisch erfinrichtingsplan. In figuur 4-6 op de volgende pagina is dit plan opgenomen, zie Bijlage 4 voor nadere details. De landschappelijke inpassing van de nieuwe bedrijfsgebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde zoals sleufsilo's en de mestilo bestaat uit drie elementen.

Ten eerste het element aan de noordzijde, een bomenrij en een nieuw te graven sloot. Met de inzet van een rij bomen van een bescheiden hoogte langs de bestaande toegangsweg wordt rekening houdend met de aanwezige weidevogels het erf aan de noordzijde goed ingepast. De sloot zorgt voor de compenserende waterberging en beschermt de bomen tegen aanrijtschade door machines op het grasperceel. Het tweede element bestaat uit een struweelbeplanting aan de west en zuidzijde van de nieuwe werktuigenberging. Hierdoor ontstaat een ruimtelijk logische overgang van de schaal van het oude deel van het erf naar het nieuwe deel van het erf. Het derde element is bedoeld ten behoeve van het wegnemen van de landschappelijke invloed van de opslag van voer en mest aan de oostzijde van het perceel. De sleufsilo's en mestilo worden aangeaard met verspreide bomen op de flauwe grasbegroeide taluds.

Het plantmateriaal is inheems. Er hoeft geen grond aangevoerd te worden om het tallud te realiseren, er wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. Eventueel grond dat 'over' is, wordt ter plekke verwerkt. De aanlegkosten worden geraamd op 4.600 euro door Libau. Het beheer en de instandhouding van de landschappelijke inpassing zal worden geborgd door een anterieure overeenkomst en voorschriften in de omgevingsvergunning voor de bouw van de nieuwe stal.

Erfinrichtingsplan

Figuur 4-6 Uitsnede erfontwikkelingschets Libau voor de locatie Medenerweg 13 te Den Ham, zie bijlage 4

Toetsing

In artikel 2.26.3 van de provinciale verordening is onder lid 3 bepaald dat er een erfinrichtingsplan moet worden opgesteld als het bouwvlak wordt vergroot naar 2 hectare. In het erfinrichtingsplan moet rekening worden gehouden met zes voorwaarden. Wij zullen nu toetsen of het erfinrichtingsplan voldoet aan de provinciale voorwaarden.

a. de historisch gegroeide landschapsstructuur;

In figuur 4-3 hebben wij gezien dat de landschapsstructuur, met name de verkaveling, de afgelopen eeuwen amper tot niet is veranderd. Het is daarom van belang dat de vorm van het nieuwe bouwvlak en de nieuwe bebouwing, geen afbreuk doen aan deze historische landschapsstructuur. In dit landschap wordt de structuur aangegeven door erven, wegen en kavelsloten. Door het realiseren van de nieuwbouw ten oosten van het bestaande erf kan voorkomen worden dat elk van deze structuurdragers hoeft te worden doorsneden.

b. de afstand tot andere ruimtelijke elementen;

Andere ruimtelijke elementen kunnen agrarische bedrijven, natuurgebieden of bijvoorbeeld woningen zijn. In dit geval is er sprake van een grootschalig agrarisch landschap, waarin met name woningen kwetsbare objecten zijn voor de milieugevolgen van agrarische bedrijven. Denk hierbij ook aan het uitzicht vanaf een woning.

De ontwikkeling aan de oostzijde van de locatie is in de richting van de meest dichtbij gelegen woning aan de Medenerweg 15. Gezien de afstand van 550 meter vanaf het gewenste bouwvlak tot de gevel van deze woning, wordt dit ruimtelijk aanvaardbaar geacht.

c. een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen;

Op het bestaande erf is sprake van een compact geheel. De gebouwen zijn in west-oost richting geordend en ogen als een geheel gezien de korte afstanden tussen de gebouwen. De nieuwe ontwikkeling in de vorm van een ligboxenstal geeft een nieuwe hoofdrichting aan het erf in de vorm van een noord-zuid richting. Door de nieuw beoogde ligboxenstal ten opzichte van de oorspronkelijk beoogde situatie in noordelijke richting te verschuiven ontstaat een compacter erf en is de tweede hoofdrichting die met de nieuwe stal geïntroduceerd wordt, beter aanvaardbaar (Libau, 2016).

d. het uitgangspunt dat voor de bedrijfsvoering niet meer in gebruik zijnde opstallen, met uitzondering van monumentale of karakteristieke gebouwen op het bouwperceel worden gesloopt;

De bestaande ligboxenstal (B) op het bedrijf zal in de gewenste situatie worden gesloopt. Door aardbevingsschade is dit gebouw rijp voor de sloop. Het betreft geen cultuurhistorisch, monumentaal of karakteristiek gebouw. Tevens zullen de bestaande sleufsilo's worden gesloopt.

e. het woon- en leefklimaat van direct omwonenden;

In hoofdstuk 5 is het effect van de gewenste bedrijfsomvang op het woon- en leefklimaat voor directe omwonenden onderzocht.

f. het aspect nachtelijke lichtuitstraling.

Het aspect verlichting behoeft bijzondere aandacht bij een grote ligboxenstal met hoge goten zoals in dit geval. Er wordt daarom gebruik gemaakt van lampen die voldoen aan de eisen van maximaal 150 lux. Tevens worden de lampen zodanig hoog opgehangen dat uitstraling van licht via de zijgevels wordt voorkomen. De beplanting rondom het bedrijf zorgt er daarnaast voor dat direct lichtuitstraling zoals bijvoorbeeld van machines, zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4.3 WATERPARAGRAAF

Het waterbeleid van Rijk en provincie is gericht op een veilig en goed bewoonbaar land met gezonde, duurzame watersystemen. Om de problemen van wateroverlast en verdroging het hoofd te bieden is een ingrijpende herinrichting van het watersysteem nodig. De Commissie Waterbeheer voor de 21^e eeuw pleit voor de toepassing van een drietrapsstrategie voor het waterbeheer:

- eerst vasthouden van het regenwater in het gebied waar het valt;
- vervolgens het bergen van wateroverschotten in speciaal daarvoor aangelegde voorzieningen of aangewezen gebieden;
- pas dan het water afvoeren via waterlopen en gemalen

De plannen zijn in het kader van vooroverleg voorgelegd aan het waterschap Noorderzijlvest voor de uitvoering van een watertoets. De watertoets moet ervoor zorgen dat bij ruimtelijke plannen rekening wordt gehouden met ruimte voor water en watervoorzieningen. Dit verkleint de kans op problemen zoals overstroming door onvoldoende veilige dijken, wateroverlast door onvoldoende bergingsmogelijkheden voor hemelwater of een slechte waterkwaliteit. Het resultaat is een ruimtelijk plan dat waterbestendig is. Maar het gaat niet alleen om het voorkomen van problemen. Ruimte voor water kan ook de ruimtelijke kwaliteit en de leefomgeving van mens en dier verbeteren.

Sinds 1 november 2003 is voor alle ruimtelijke plannen de watertoets verplicht. De watertoets moet ervoor zorgen dat bij ruimtelijke plannen rekening wordt gehouden met ruimte voor water en watervoorzieningen. Dit verkleint de kans op problemen zoals overstroming door onvoldoende veilige dijken, wateroverlast door onvoldoende bergingsmogelijkheden voor hemelwater of een slechte waterkwaliteit. Het resultaat is een ruimtelijk plan dat waterbestendig is. Maar het gaat niet alleen om het voorkomen van problemen. Ruimte voor water kan ook de ruimtelijke kwaliteit en de leefomgeving van mens en dier verbeteren. Het plangebied is gelegen binnen het beheersgebied van het waterschap Noorderzijlvest.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder ver- en nieuwbouwplannen, hanteert het waterschap een aantal uitgangspunten ten aanzien van het duurzaam omgaan met water, die van belang zijn als vertrekpunt van het overleg tussen initiatiefnemer en waterbeheerder. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient de initiatiefnemer invulling te geven aan de hiernavolgende punten.

Digitale watertoets

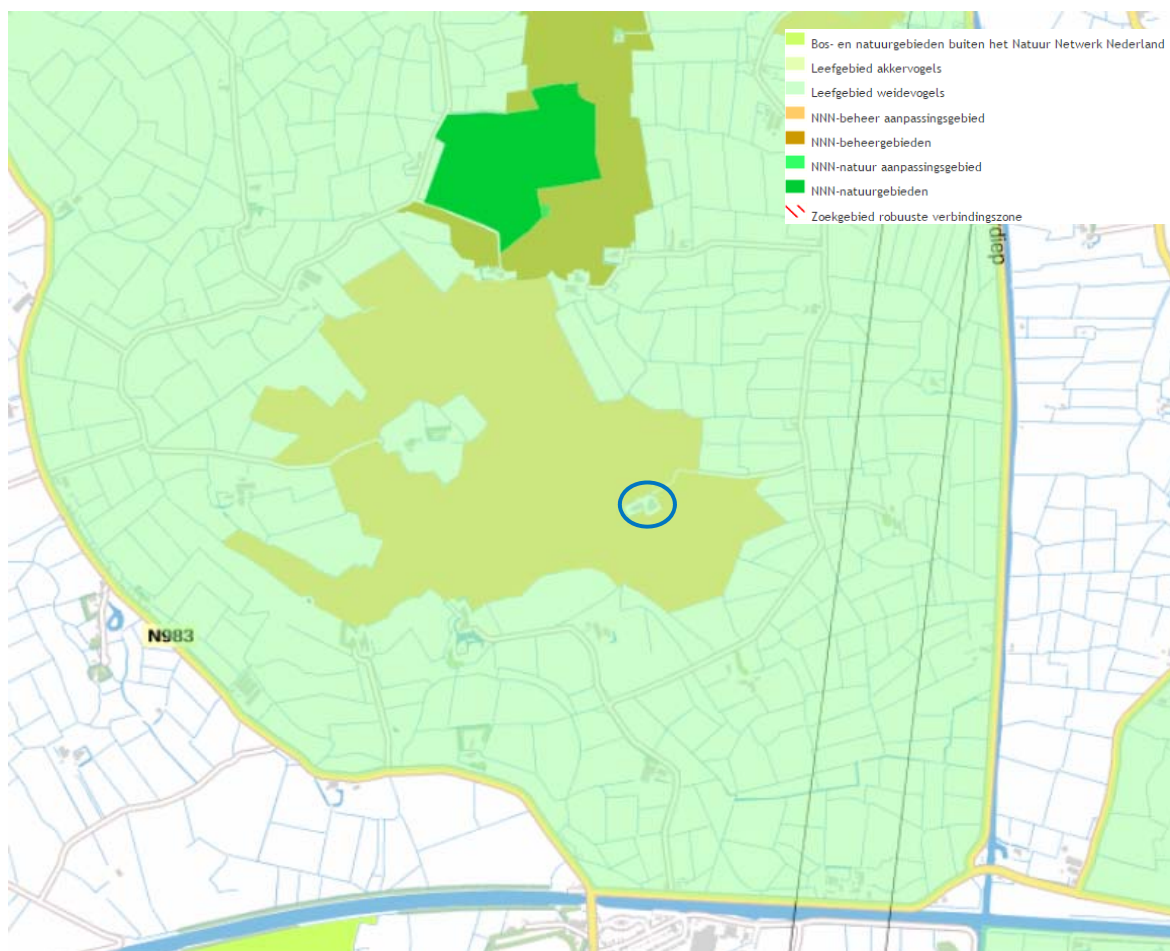
Op 25 augustus 2016 is door Agra-Matic B.V. een digitale watertoets ingediend, zie bijlage 7. Deze digitale watertoets is door het waterschap, in de persoon van dhr. E.W. Rittersma, beoordeeld, deze beoordeling is ook opgenomen in bijlage 7. Aangezien er sprake is van een toename van verhard oppervlak van 7.235 m² is beoordeeld of er compenserende waterberging moet worden aangelegd. Aangezien de nieuwe stal en bijbehorende erfverharding ruim boven de grens van 2.500 m² komt, is door het waterschap geoordeeld dat er compenserende waterging hoeft te worden aangelegd. Deze compenserende waterberging wordt aangelegd in de vorm van een drie meter brede sloot langs de nieuwe toegangsrit tot het bedrijf aan de noordzijde van het erf. Hier is ruimte voor in totaal 600 m³ water op een oppervlakte van minimaal 10% van de toename van verharding, dus 723,5 m².

Door het aanleggen van de compenserende waterberging en het voorkomen van verontreinig van het water door regelmatig droogreiniging van de erfverharding, wordt voldaan aan de beleidsregels van het waterschap. Er zijn geen overige waterschap belangen in het geding.

4.4 NATUUR

4.4.1 Nationaal Natuurnetwerk (NNN)

De provincie Groningen beschermt het Nationaal Natuurnetwerk in de provincie Groningen. Dit is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang. Dit Natuurnetwerk bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een zoekgebied voor te realiseren nieuwe natuur. Zoals blijkt uit onderstaande figuur maakt het plangebied deel uit van het Natuurnetwerk. Er wordt onderscheid gemaakt in verschillende beschermingsregimes, waarbij de NNN natuurgebieden de kerngebieden zijn met de zwaarste bescherming. NNN beheergebieden zijn landbouwgebieden waar extra rekening wordt gehouden met de natuur. Weidevogels krijgen er de ruimte of akkerranden worden ingezaaid met bloemzaad. In dit geval is er op de locatie aan de Medenerweg 13 en de omliggende gronden sprake van een dergelijk beheergebied, met name gericht op weidevogelbeheer. Het bedrijf aan de Medenerweg 13 speelt hierin een actieve rol door de bedrijfsvoering af te stemmen op de weidevogels.

Figuur 4-7 Themakaart natuur omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (O = bedrijfslocatie)

De locatie aan de Medenerweg 13 te Den Ham is gelegen in een NNN-beheer aanpassingsgebied. De term aanpassingsgebied betekent dat hier een wijzigingsbevoegdheid op rust waar het College van Gedeputeerde Staten gebruik van kan maken om de begrenzing van het NNN beheergebied te wijzigen. Er kan alleen gebruik gemaakt worden van deze wijzigingsbevoegdheid als de hydrologische situatie of de realiseerbaarheid dan wel de effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer daartoe aanleiding geeft.

Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van het NNN voorziet niet in wijziging van de bestemming of in wijziging van de regels over het gebruik van de grond die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN deel uitmakende gronden, tenzij aan de in artikel 2.45.2 geformuleerde voorwaarden wordt voldaan.

In deze ruimtelijke onderbouwing onderzoeken wij de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het vergroten van het bouwvlak aan de Medenerweg 13 te Den Ham van 1,5 naar 2,0 hectare. Hierdoor gaat er 0,5 hectare NNN beheergebied verloren. Wij zullen nu toetsen of en hoe dit verlies gecompenseerd kan worden, hierbij toetsen wij aan artikel 2.45.2 van de provinciale verordening. In dit artikel is het volgende bepaald:

Artikel 2.45.2 Natuurnetwerk Nederland - beheergebieden

1. *Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van het 'NNN-beheergebieden', of van het 'NNN-Beheer aanpassingsgebied' aangegeven op kaart 6, voorziet niet in wijziging van de bestemming of wijziging van de regels voor het gebruik van de grond, als die wijziging per saldo leidt tot een significante aantasting van het areaal van de gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland – beheergebieden behoren, of tot een significante aantasting van de in bijlage 2 beschreven wezenlijke kenmerken en waarden van deze gronden, tenzij:*

[...]

- b. de ingreep kleinschalig van aard is;*
 - *schade als gevolg van de ingreep zoveel mogelijk wordt voorkomen;*
 - *resterende schade volledig wordt gecompenseerd; en*
 - *er netto winst optreedt voor de belangrijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.*

Er is in dit geval sprake van een ingreep die relatief kleinschalig van aard is. Er wordt 0,5 hectare grasland omgevormd naar bouwgrond ten behoeve van de uitbreiding van een bestaand agrarisch bedrijf. Hoewel dit grasland nabij het agrarisch bedrijf is gelegen en onderdeel uitmaakt van het huiskavel waarop intensief koeien worden geweid is er sprake van afname van habitat dat in theorie geschikt is voor weidevogels. Er wordt daarom ingezet op het volledig compenseren van deze schade door het investeren in de kwaliteit van het resterende habitat. De investering zal zodanig zijn dat er netto winst optreedt voor de belangrijkste kenmerken en waarden van het gebied.

2. *De toelichting op een bestemmingsplan dat voorziet in een herziening van de bestemming en regels die overeenkomstig het eerste lid gecompenseerd moet worden bevat een verantwoording omtrent de aard en omvang van de effect beperkende- of compenserende maatregelen, de begrenzing van het compensatiegebied, en over de manier waarop de compensatie duurzaam is verzekerd.*

In de volgende subparagraaf gaan we nader in op de uitgevoerde onderzoeken en compenserende maatregelen, aangezien het hier gaat om een beheersgebied voor Weidevogels zijn de onderzoeken en compenserende maatregelen hier specifiek op gericht.

4.4.2 Weidevogels

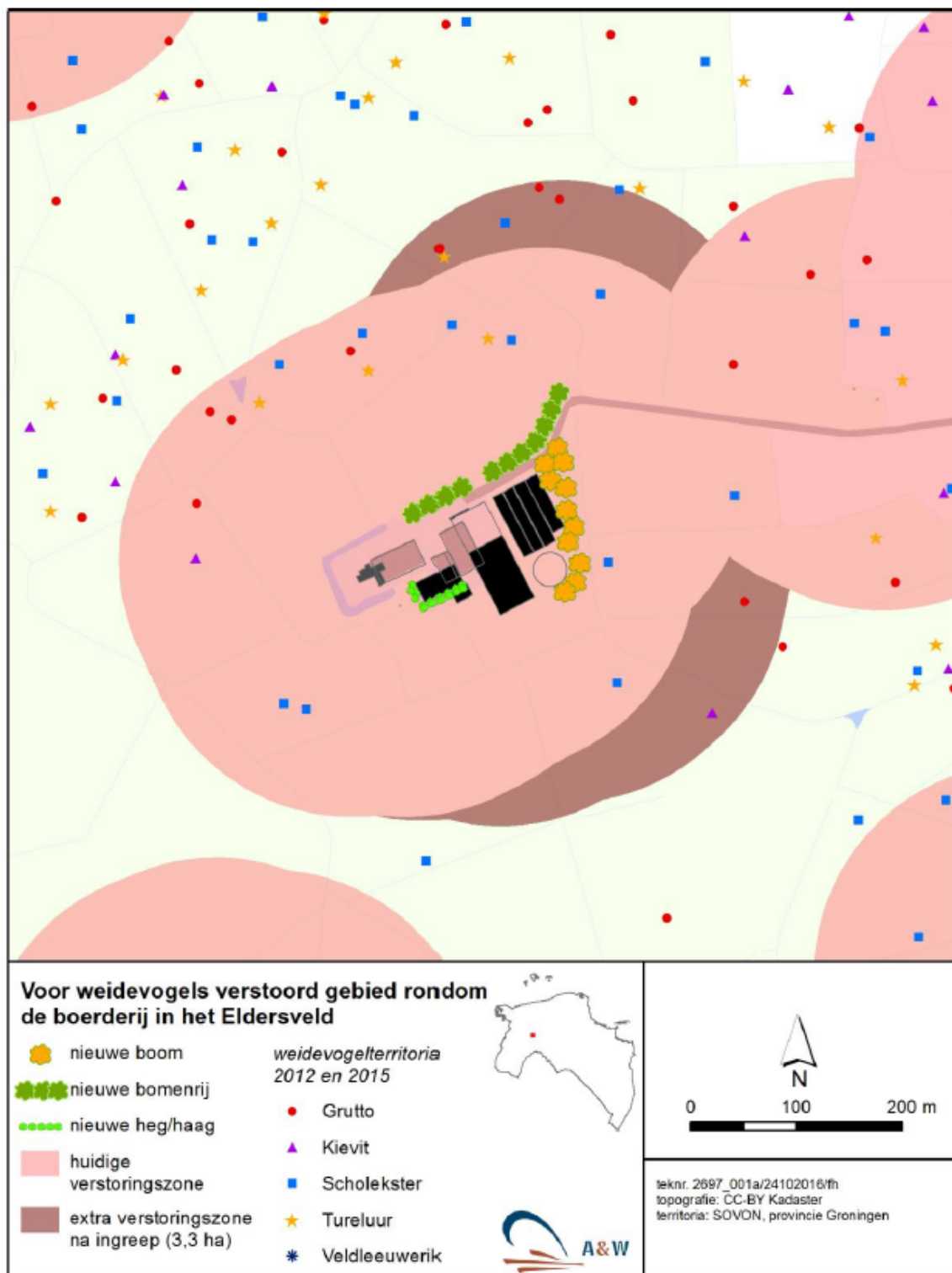
Het melkveebedrijf aan de Medenerweg 13 te Den Ham is gelegen in een waardevol weidevogelgebied. Het bedrijf heeft ruim 80 hectare grond in beheer waarvan op het grootste deel van de gronden aan weidevogelbeheer wordt gedaan. Beheerspakketten die op land rusten zijn o.a. legselbeheer, grasland met verschillende rustperiodes en hier en daar een botanische weidevogelrand. Er komen relatief hoge dichtheden weidevogels voor zoals van Grutto, Kievit, Scholekster, Tureluur maar ook van meer zeldzame soorten als Slobeend en Zomertaling. De ondernemers zijn zich hier van bewust en dragen hier actief aan bij door het toepassen van weidevogelbeheer en de lidmaatschap van een Agrarische natuurvereniging.

Ecologisch onderzoek naar gevolgen voor weidevogels

In overleg met de agrarische natuurvereniging is een specialistisch ecologisch bureau op het gebied van Weidevogels: 'Altenga & Wymenga' gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de effecten van de uitbreiding op weidevogels. In bijlage 8 is het onderzoeksrapport opgenomen (De Hoop & Oosterveld, 2016) met de bevindingen, in deze paragraaf bespreken wij de bevindingen van de ecologen op hoofdlijnen. Tevens maken wij in deze subparagraaf de vertaling naar te nemen compenserende maatregelen.

Er is door De Hoop en Oosterveld (2016) specifiek gekeken naar de versturende gevolgen van de uitbreidingsplanen aan de Medenerweg 13. Hierbij is niet alleen gekeken naar het oppervlakteverlies (0,5 hectare) maar ook naar toegenomen bebouwing en beplanting. Reden hiervoor is dat openheid een van de belangrijkste factoren is, voor het daadwerkelijk aanwezig zijn van weidevogels in het gebied. Op basis van het meest actuele wetenschappelijke inzicht wordt een verstoringsafstand van 200 meter vanaf de beplanting en uitbreiding van het bouwvlak aangehouden. Op basis van deze afstanden is een verstoringsanalyse uitgevoerd.

Uit het figuur op de volgende pagina blijkt dat door de nieuwe beplanting en de vergroting van het bouwvlak de verstoringsoppervlakte van het bedrijf toeneemt aan de noord- en zuidzijde. Het verstoorde oppervlakte valt binnen het leefgebied voor weidevogels: 'Open grasland', tevens valt de verstoorde oppervlakte binnen het NNN-beheersgebied. In de figuur op de volgende pagina zijn tevens vindplaatsen van weidevogels in de jaren 2012-2015 weergegeven. Hieruit blijkt dat de extra verstoring direct invloed uitoefent op de daadwerkelijk recent aanwezige weidevogels.

Figuur 4-8 Verstoring van weidevogelterritoria (Bron: De Hoop & Oosterveld, 2016 zoals opgenomen in bijlage 8)

Mitigerende maatregelen

Het weidevogelgebied is beschermd in de provinciale verordening en in het vigerende bestemmingsplan. In het kader van het vigerende bestemmingsplan is een aanlegvergunningenstelsel opgenomen. In de provinciale verordening is bepaald in artikel 2.48.1 dat een bestemmingsplan (of ruimtelijke onderbouwing) die voorziet in een grootschalige ruimtelijke ontwikkeling inzicht biedt in de effecten op weidevogels. Hierin dient onder andere ingegaan te worden op de mogelijke schade aan de waarde van het leefgebied voor weidevogels en de maatregelen die nodig zijn om dat te voorkomen. Als er restschade overblijft dan dient deze elders te worden gecompenseerd als die ontwikkeling in significante mate afbreuk kan doen aan de waarden van het leefgebied voor weidevogels door aantasting van de landschappelijke openheid, of door verstoring van vogels en aantasting van het areaal.

In hoofdstuk 5 van het rapport van De Hoop & Oosterveld (2016) zijn mogelijkheden voor mitigatie en compensatie aangegeven door de ecologen. De mitigerende maatregelen die de ecologen aangeven zijn gericht op de huidige en toekomstige beplanting. Zij raden aan om geen bosplantsoen aan te planten om predatoren te voorkomen. Tevens raden zij aan om geen bomen aan te planten aan de oostzijde van het erf en de lijsterbes bomenrij naar het oosten minder ver door te trekken. Gezamenlijk, zo stellen de ecologen, zouden deze aanpassingen de verstoring verminderen. Aangezien de beplanting in meerdere keukentafelgesprekken onder deskundige begeleiding van Libau tot stand is gekomen willen wij hier geen wijzigingen in doorvoeren.

Wel worden de volgende mitigerende maatregelen ten aanzien van beplanting voorgesteld door de initiatiefnemers: *Libau ging er bij haar beplantingsplan van uit dat op termijn de iepen weg gaan (ze zijn en oud en moeten vervangen worden zo was de analyse van libau), dit kunnen we eventueel eerder realiseren. Aangeduid met cirkel 1 in onderstaande figuur. Verder worden de koningslinden gekapt (hier komt verharding), deze bomen geven thans reeds een grote verstoringcirkel. De Koningslinden staan in de cirkel met nummer 2 in onderstaande figuur.*

Naast dit alles hebben de heren van de weidvogelvereniging als eens aangegeven dat we er goed aan doen om de es te kappen (nr3). Deze hoge boom geeft een grote verstoringcirkel, hierdoor zijn in dit gebied ieder jaar weinig weidevogels. Als gevolg van de essen ziekte lijkt de boom te bezwijken en zal hij op termijn gekapt moeten worden. Dit kunnen we versneld in gang zetten.

Figuur 4-9 Voorgestelde mitigerende maatregelen

Toetsing

Uit het ecologisch onderzoek naar de effecten van de bouwplannen aan de Medenerweg 13 blijkt dat er versturende effecten optreden voor de weidevogels. Door het treffen van mitigerende maatregelen in de beplanting om verstoring door predatoren tegen te gaan, worden deze negatieve gevolgen gecompenseerd.

4.4.3 WAV gebieden

Zoals uit figuur 4-10 blijkt, zijn er in de directe omgeving van het bedrijf geen zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij gelegen, die bescherming nodig hebben. Voor de kwetsbare gebieden geldt een beschermingszone van 250 meter. Het bedrijf ligt op een afstand van ruim 10 kilometer van het meest dichtbij gelegen gebied (ten zuiden van Niekerk) en dus ver buiten een dergelijke beschermingszone.

- Voor verzuring gevoelige, zeer kwetsbare gebieden
- Bufferzone rond voor verzuring gevoelige, zeer kwetsbare gebieden

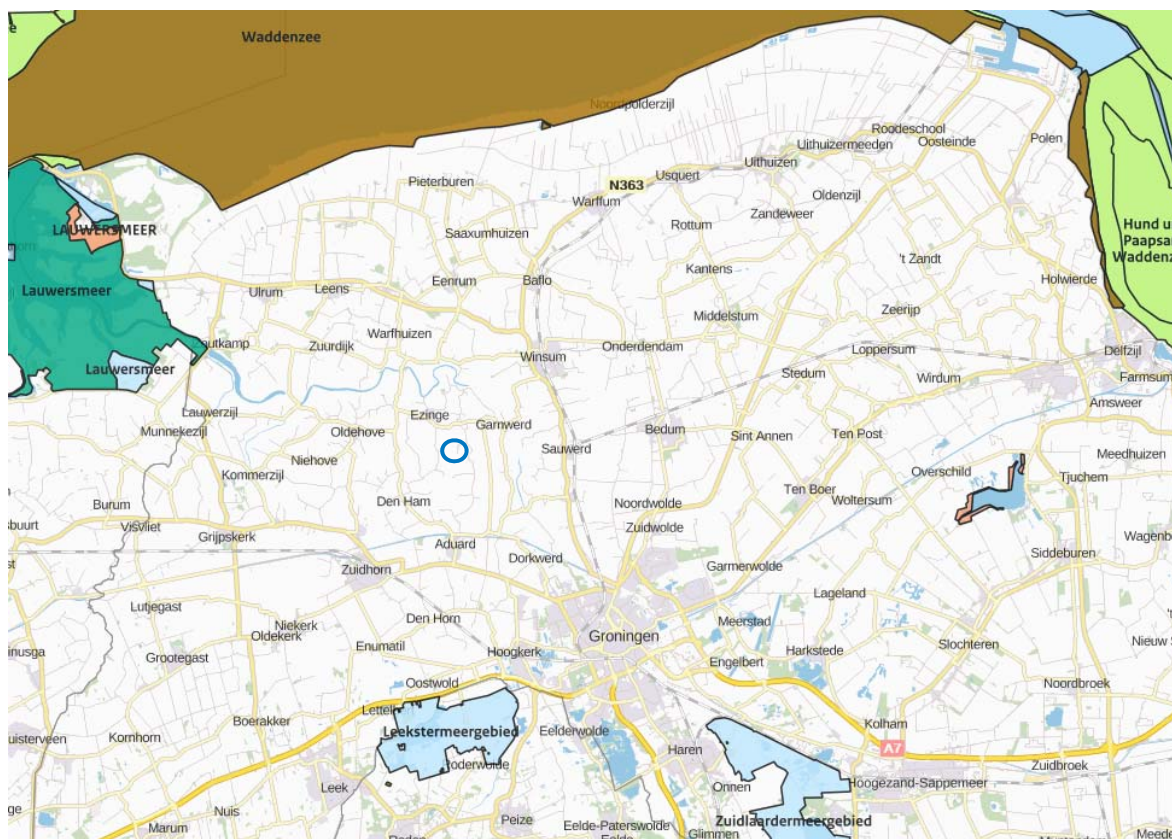
Figuur 4-10 Uitsnede kaart Milieu Omgevingsvisie Groningen 2016-2020 (📍 = bedrijfslocatie)

Toetsing

De nieuwe stal waarvoor deze ruimtelijke onderbouwing wordt geschreven, ligt ver buiten de WAV en de WAV zones. Dit betekent dat er geen sprake is van een nadelige invloed door het bedrijf op de ecologische situatie van een zeer kwetsbaar gebied.

4.4.4 Wet natuurbescherming

Nederland heeft sinds 1967 een natuurbeschermingswet. Deze wetgeving is in de loop der jaren verschillende keren gewijzigd. De laatste wijziging betreft de Wet Natuurbescherming, welke op 1 januari 2017 in werking is getreden. In deze wet zijn de Natuurbeschermingswet (waarin de PAS opgenomen was), de Flora en Faunawet en de Boswet opgenomen. Deze wet heeft ten doel het geven van wettelijke bescherming aan terreinen en wateren met bijzondere natuur- en landschapswaarden. Een tweede doel is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Een derde doel van de wet is dat alle in het wild levende planten en dieren in principe met rust worden gelaten, niet alleen de zeldzame soorten. Een vierde doel van de wet is het beschermen van bossen. Het plangebied ligt op 9 kilometer afstand van het Natura 2000 gebied: Leekstermeergebied. Zie onderstaande figuur.

Figuur 4-11 Kaart Natura 2000 gebieden uit Aeries (O = bedrijfslocatie)

In het kader van de Wet natuurbescherming is door provincie Groningen met betrekking tot de gebiedenbescherming reeds een vergunning afgegeven op 16 september 2016 voor het houden van 300 melkkoeien en 210 stuks jongvee. De effecten op Natura 2000 gebieden zijn passend beoordeeld en niet significant negatief bevonden. Hierbij is alleen gekeken naar stikstofdepositie en niet naar overige effecten zoals verdroging, verstoring door geluid, licht of optisch. Aangezien de bedrijfslocatie niet binnen een straal van 500 meter rondom een Natura 2000 gebied ligt.

De nieuwbouw van de sleufsilo's, werktuigenberging, vaste mestopslag en mestsilo is gepland op gronden, die in gebruik zijn als grasland. Dit is een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' in het kader van de soortenbescherming. Omdat effecten op flora en fauna niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten is een quick scan flora en fauna gemaakt door het ecologisch adviesbureau 'Buro Bakker', zie bijlage 5. De quick scan bestaat uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek. Op 18 maart 2015 is het veldonderzoek afgenomen door een ervaren veldecoloog. Hoewel toendertijd de plannen nog niet volledig uitgekristalliseerd waren, is hier rekening mee gehouden door het aanhouden van een ruim plangebied, zie onderstaande figuur:

Figuur 4-12 Plangebied quick scan flora en fauna (Buro Bakker, 2015, pg. 6)

In het veldbezoek zijn alle (sporen van) beschermde soorten genoteerd. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. De plek waar de nieuwbouw is gepland en de te kappen bomen zijn extra goed bekeken op mogelijkheden voor vleermuizen (in- en uitvliegopeningen nabij gelegen pand en voor vleermuizen geschikte holtes) en jaarrond beschermde nesten. Ook andere bijzondere waarnemingen zijn genoteerd en er zijn foto's gemaakt. Tevens is gericht gezocht naar (sporen van) andere beschermde soorten, zoals Steenmarter; er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

In de quick scan flora en fauna komen de volgende conclusies naar voren. Ten aanzien van matig zwaar en zwaar beschermde soorten:

"In het plangebied zijn nesten van Huismussen aanwezig en kunnen enkele algemene broedvogels tot broeden komen".

Er is in het rapport (Buro Bakker, 2015, p. 11) de volgende samenvatting van de effecten gegeven en eventuele vervolgstappen zijn geschetst.

Jaarrond beschermde nesten

De jaarrond beschermde nesten van Huismussen in de woning en stal zullen niet worden verstoord of vernietigd bij de werkzaamheden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Algemene broedvogels

Broedgelegenheid voor algemene broedvogels is alleen aanwezig op locaties die niet binnen de beïnvloedingsfeer van de werkzaamheden vallen. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Licht beschermde soorten

Voor de licht beschermde soorten geldt alleen de zorgplicht. De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

Toetsing

Concluderend kunnen wij stellen dat er voldoende rekening is gehouden met beschermde natuurgebieden en dat dit project geen nadelige effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. Op basis van de uitgevoerde quick scan Flora en Fauna is het niet de verwachting dat er flora en fauna aanwezig is dat dusdanig verstoord wordt, dat dit plan geen doorgang kan vinden. Er is geen ontheffing nodig met betrekking tot soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming, wel dient er rekening gehouden te worden met de zorgplicht bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

4.5 VERKEER EN PARKEREN

Het parkeren van alle voertuigen geschiedt op eigen terrein. Ten behoeve van de bouw van de nieuwe stal zijn geen nieuwe parkeerplaatsen noodzakelijk. De nieuwe bebouwing moet bereikt kunnen worden voor de noodzakelijke aan- en afvoer, dit kan voor een deel via de bestaande erfverharding. Rondom de nieuwe stal, sleufsilo's, werktuigenberging en mestsilo zal erfverharding gerealiseerd worden om de activiteiten van de gewenste bedrijfsontwikkeling te kunnen uitvoeren.

Voor de ontsluiting van het bedrijf wordt op dit moment gebruik gemaakt van de inrit aan de oostzijde van het erf die ontsluit op de Medenerweg. De inrit wordt gebruikt voor de agrarische bedrijfsdoeleinden, zoals de aanvoer van voer en de afvoer van dieren en mest. Tevens wordt de inrit gebruikt voor privé verkeer, gezien de afstand van het bedrijf tot de openbare weg (>700 meter) is een scheiding van schone en vuil vervoersstromen praktisch gezien onmogelijk. Wel zal er op het erf een scheiding gemaakt worden tussen privé en bedrijfsbewegingen, vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid en tegen insleep van dierziekten.

Het bedrijf wordt verlaten via de aanwezige infrastructuur - de Medenerweg - waar een snelheidsregime van 60 km/uur geldt. Deze weg heeft hoofdzakelijk een erfontsluitingsfunctie van aanliggende agrarische bedrijven en burgerwoningen en loopt in noord zuid richting. Aanpassingen aan de wegenstructuur is niet noodzakelijk. Het perceel is te bereiken zonder (kwetsbare) dorpskommen te doorsnijden. Na circa 2,4 kilometer in zuidelijke richting sluit de Medenerweg aan op de Evert Harm Woltersweg. Via deze weg kan de N983 bereikt worden. Verkeerskundig leidt dit niet tot problemen. De geluidsbelasting als gevolg van de bij het bedrijf behorende verkeersbewegingen wordt toegelicht in paragraaf 5.5.

Toetsing

Het aspect verkeer en parkeren is onderzocht en gezien de aanwezige parkeermogelijkheden en gezien het feit dat de bestaande erfontsluiting voldoende is. Is er geen aanleiding om nader onderzoek te doen.

5 MILIEUASPECTEN

5.1 BEDRIJVEN- EN MILIEUZONERING

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is het van belang dat bij de aanwezigheid van bedrijven in de omgeving van milieugevoelige functies zoals woningen:

- ter plaatse van de woningen een goed woon- en leefmilieu kan worden gegarandeerd;
- rekening wordt gehouden met de bedrijfsvoering en milieuruimte van de betreffende bedrijven.

Om in de bestemmingsregels de belangenafweging tussen bedrijvigheid en nieuwe woningen in voldoende mate mee te nemen, wordt in dit plan gebruik gemaakt van de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering (editie 2009). Zo worden hinder en gevaar voorkomen en kunnen bedrijven zich binnen aanvaardbare voorwaarden in een gebied vestigen en activiteiten (blijven) uitoefenen. De publicatie heeft bedrijven ingedeeld in categorieën met bijbehorende richtafstanden tot gevoelige functies. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de bestemmingsgrens van bedrijven en anderzijds de gevel van een woning. De richtafstanden hangen samen met de gebiedskenmerken.

Voor de uitwerking is gebruik gemaakt van de in de VNG uitgave “Bedrijven en Milieuzonering” (2009) opgenomen richtafstanden, waarbij is uitgegaan van de omgevingskwaliteit van een rustige woonwijk / buitengebied. Volgens de VNG-lijst valt het bedrijf onder de omschrijving “Fokken en houden van rundvee”, waarvoor de volgende richtafstanden gelden:

- voor het aspect ‘geurhinder’ => 100 meter,
- voor het aspect ‘stofhinder’ => 30 meter,
- voor het aspect ‘geluidhinder’ => 30 meter,
- voor het aspect ‘gevaar’ => 0 meter.

In de directe omgeving van het bedrijf zijn diverse burgerwoningen of andere gevoelige objecten aanwezig. Het dichtstbijzijnde objecten betreft geur, waarmee rekening dient te worden gehouden, is de woning aan de Medenerweg 15. Deze woning ligt op circa 600 meter vanaf het bouwvlak. Aan de normafstanden wordt ruimschoots voldaan.

Toetsing

Het aspect milieuzonering vormt dan ook geen belemmering voor dit plan.

5.2 MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

Milieueffectrapportage is geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm) en in het Besluit m.e.r. De Wm is een kaderwet waarin de uitgangspunten van het milieubeleid staan beschreven. In het Besluit m.e.r. staat wanneer een m.e.r. moet worden toegepast. Het besluit bevat bijlagen waaronder de C- en D-lijst. Door middel van deze lijsten kan bij het opstellen van een ruimtelijk plan worden beoordeeld of het plan een ontwikkeling omvat die een m.e.r.-(beoordelings)plicht kent. Overigens moet daarnaast worden gezien of een ruimtelijke ontwikkeling aanzienlijk milieueffecten kan hebben, waarbij naast de drempelwaarden ook de omstandigheden ter plaatse worden betrokken. Dit in verband met het arrest van het Hof van Justitie van de EU van 15 oktober 2009 (C-225/08).

Bij een m.e.r.-plicht dient een milieueffectrapportage gemaakt te worden en bij een m.e.r.-beoordelingsplicht dient een afweging te worden gemaakt door het bevoegd gezag of een m.e.r.-procedure moet worden opgestart.

5.2.1 Onderzoek

Onderhavige ontwikkeling betreft een bouwvak vergroting van 1,5 naar 2,0 hectare. De effecten van deze ruimtelijke ontwikkeling zullen worden onderzocht in de plan-M.E.R. die zal worden opgesteld voor het bestemmingsplan Buitengebied. Bij het doorlopen van de omgevingsvergunning onderdeel milieu zal er in het kader van dit project ook een zogenaamde M.e.r.-beoordelingsnotitie worden opgesteld. Dit omdat er een gebouw (installatie) wordt gerealiseerd voor 300 stuks melkrundvee, dat is meer dan de grenswaarde van 200 stuks melkrundvee zoals genoemd in onderdeel D.14 van de bijlage, behorende bij het Besluit milieueffectrapportage. Daarom is voor de bedrijfsaanpassing een milieueffectrapportage-beoordeling (m.e.r.-beoordeling) verplicht.

5.2.2 Conclusie

In het kader van de milieuprocedure is reeds een M.e.r.-beoordelingsnotitie opgesteld.

5.3 GEURHINDER

De geuremissie van een veehouderij moet worden beoordeeld op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Voor dieren zonder emissiefactor geldt een vaste afstand, voor dieren met emissiefactor geldt dat de belasting van geurgevoelige objecten binnen wettelijk vastgestelde normen moet blijven. Melkkoeien en jongvee zijn dieren zonder emissiefactor. De afstand tussen een emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van een geurgevoelig object dient minimaal 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter buiten de bebouwde kom te bedragen. Bovendien dient de afstand tussen de buitenzijde van een dierenverblijf en de buitenzijde van een geurgevoelig object minimaal 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom te bedragen. Het bedrijf ligt buiten de bebouwde kom.

Toetsing

Aan beide afstandseisen wordt voldaan, de meest dichtbij gelegen woning aan de Medenerweg 15 ligt op circa 600 meter afstand van het plangebied. Een goed woon- en leefklimaat van omwonenden op het gebied van geur komt niet in gevaar doordat voldaan wordt aan de vaste afstandseisen.

5.4 LUCHTKWALITEIT

In de Wet Luchtkwaliteit 2007 worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de lucht. Eén van de eisen is een maximumwaarde voor de hoeveelheid stof die zich in de lucht bevindt. Het Milieu- en Natuur Planbureau beschikt over kaarten met informatie over de luchtkwaliteit in Nederland. Deze gegevens dateren uit 2015. De achtergrondconcentratie van fijn stof (PM₁₀) in de omgeving van Aduard is circa 16-17 µg/m³. Volgens de wettelijke normen mag deze concentratie maximaal 40,0 µg/m³ bedragen.

De geproduceerde hoeveelheid fijn stof is afhankelijk van het aantal gehouden dieren en het toegepaste huisvestingssysteem. Op dit moment is de uitstoot van fijn stof (200 melkkoeien en 140 stuks jongvee) 34,92 kg per jaar. Wanneer de nieuwe stal is gerealiseerd, wordt de totale uitstoot 52.38 kg per jaar (300 melkkoeien en 210 stuks jongvee).

De fijn stofverspreiding is berekend met het verspreidingsmodel ISL3a versie 2016-1. In bijlage 3 zijn de resultaten van de fijn stofberekening opgenomen. Daaruit blijkt dat de wettelijke norm van 40 µg/m³ niet overschreden wordt. Ook de drempelwaarde (35 dagen) voor het gemiddeld aantal overschrijdingen van de grenswaarde van 50 µg/m³ voor 24-uurgemiddelden over 5 jaar wordt niet overschreden.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) stelt dat blootstelling aan PM_{2,5} schadelijker is dan blootstelling aan PM₁₀. De kleinere deeltjes van PM_{2,5} dringen dieper in de longen door (WHO, 2006; Brunekreef en Forsberg, 2005). In de Europese richtlijn voor luchtkwaliteit zijn daarom sinds 2008 grens- en richtwaarden voor PM_{2,5} opgenomen. Voor de jaargemiddelde PM_{2,5}-concentratie geldt vanaf 2015 een grenswaarde van 25 µg/m³. Daarnaast bestaat voor 2020 een 'indicatieve grenswaarde' voor het jaargemiddelde van 20 µg/m³.

De fijn stofverspreiding van PM_{2,5} kan worden berekend met het verspreidingsmodel ISL3a. De berekening is opgenomen in bijlage 3. Uit betreffende berekening blijkt dat aan de wettelijke norm van 25 µg/m³ ruimschoots wordt voldaan.

Toetsing

Ten aanzien van het aspect fijn stof, ontstaat er in de gewenste situatie een toename van de fijn stof uitstoot. De wettelijke normen worden niet overschreden waardoor het aspect luchtkwaliteit geen belemmering is voor het woon- en leefklimaat van omwonenden.

5.5 GELUID

In de Wet geluidhinder (WGH) is vastgesteld dat, indien in het plangebied geluidgevoelige functies (zoals woningen) zijn voorzien binnen de invloedssfeer van (rail- en weg)verkeerslawaaai, akoestisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. Het onderhavige plan betreft het uitbreiden van het bouwvlak voor het realiseren van een stal, sleufsilo's, een werktuigenberging en een mestsilo. Dit alles ten behoeve van het houden van melkvee. Deze bouwwerken kunnen niet aangemerkt worden als geluidgevoelig object in de zin van de Wet geluidhinder. Derhalve vormt het aspect geluidhinder geen belemmering voor de realisering van het onderhavige plan.

Als gevolg van de nieuwbouw van de stal wijzigt het aantal geluidsbronnen en verkeersbewegingen. Het gaat hier echter om vergelijkbare geluidsbronnen en bewegingen die reeds op het bedrijf aanwezig zijn c.q. plaatsvinden. Er is sprake van een toename in het aantal dieren. Dat betekent dat ook de transporten van voer, kadavers en mest toenemen. Er zal getracht worden vollere vrachtwagens te gebruiken, waardoor het aantal extra verkeersbewegingen beperkt wordt.

Activiteit	Voertuigen	periode	tijdsduur
Aanvoer van stro	3 keer per jaar (vrachtwagen)	dag	1 uur
Afvoer van melk	3 keer per week (vrachtwagen)	dag/avond/nacht	1 uur
Uitkuilen/voeren van dieren	2 keer per dag (tractor)	dag	2 uur
Aanvoer krachtvoer	2 keer per maand (vrachtwagen)	dag	0,5 uur
Mixen mest	2 keer per maand (tractor)	dag	1
Aanvoer brandstof	2 keer per maand (vrachtwagen)	dag	0,5 uur
Afvoer jongvee	2 keer per maand (vrachtwagen)	dag	0,5 uur
Afvoer van mest	12 keer per jaar (tractor)	dag	8 uur
Koeling melktank	geen	hele dag	24 uur

Tabel 5-1 Activiteiten op het bedrijf

Gezien de zeer grote afstand tot omliggende geluidgevoelige objecten is het niet de verwachting dat de toename van geluid leidt tot hogere geluidbelasting op deze objecten, zoals de Medenerweg 15.

Toetsing

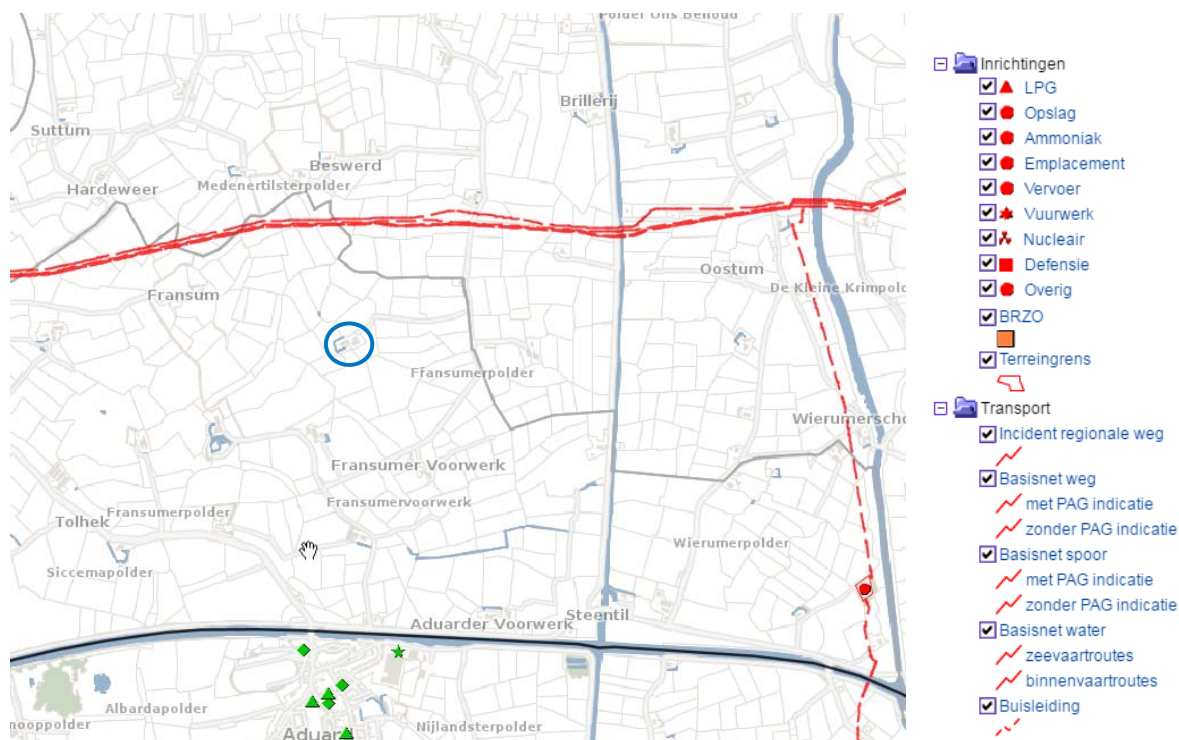
Het aspect geluidhinder vormt geen probleem voor het realiseren van dit initiatief. Het is niet de verwachting dat er geluidhinder zal ontstaan door de realisatie van de nieuwe stal gezien de afstand tot omliggende geluidgevoelige objecten.

5.6 EXTERNE VEILIGHEID

5.6.1 Algemeen

Het externe veiligheidsbeleid in Nederland is gericht op het verminderen en beheersen van risico's van activiteiten voor de omgeving (mens en milieu). Het gaat hierbij om de risico's die verbonden zijn aan opslag, vervoer en gebruik van gevaarlijke stoffen. Op het bedrijf zijn tanks aanwezig voor de opslag van dieselolie. De opslagvoorziening voor dieselolie voldoet aan de eisen zoals gesteld in de PGS 30. Naast de opslag van gevaarlijke stoffen in tanks, vindt ook opslag van olie plaats in vaten, deze opslag voldoet aan de eisen in het activiteitenbesluit. Ter bestrijding van een beginnende brand zijn brandblusmiddelen aangebracht. Verder worden op de planlocatie geen gevaarlijke stoffen opgeslagen.

De Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) heeft tot doel de risico's te beperken die gerelateerd zijn aan externe veiligheid. Het BEVI legt grenswaarden vast die moeten worden toegepast bij het verlenen van vergunningen in relatie tot ruimtelijke ordening. Het Besluit bevat normen voor de toetsing of een risicovolle activiteit op een bepaalde plek mag plaatsvinden. Maar het Besluit bepaalt ook wat in de directe omgeving mag worden gebouwd. Daarnaast regelt het Besluit dat overheden moeten motiveren welk risico zij in de omgeving van risicovolle inrichtingen accepteren. Volgens de risicokaart zijn er vanuit de directe omgeving geen risico's, waar eventueel rekening mee gehouden dient te worden (zie figuur 5-1).

Figuur 5-1 Risicokaart externe veiligheid (O = bedrijfslocatie)

Het dichtstbijzijnde risico ligt op een afstand van circa 550 meter ten noorden van de bedrijfslocatie, namelijk een aantal buisleidingen. De risicolocaties hebben een risicocontour. Een risicocontour (ofwel plaatsgebonden risico) geeft aan hoe groot in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner. Het plaatsgebonden risico (PR) is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechte reeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. Het plaatsgebonden risico wordt gebruikt bij de toetsing of een risicovolle activiteit op een bepaalde plek mag plaatsvinden en wat in de directe omgeving ervan gebouwd mag worden. De geldende regels zijn vastgelegd in het Besluit milieukwaliteitseisen Externe veiligheid inrichtingen en in de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen. Bij een plaatsgebonden risico van 10⁻⁶ is de kans dat er daadwerkelijk een zwaar ongeval plaatsvindt 1 op de miljoen. Een PR van 10⁻⁶ wordt in de regels voor ruimtelijke ordening en externe veiligheid echter als een relatief hoog risico beschouwd. Bij een PR van 10⁻⁶ is de kans dat een persoon op die afstand van het ongeval daadwerkelijk overlijdt nog redelijk groot. Wegens dit soort relatief grote overlijdenskansen mogen er binnen de contour van 10⁻⁶ in principe geen kwetsbare objecten staan.

De locatie aan de Medenerweg 13 te Den Ham op ruime afstand van risicolocaties gelegen. Met het voorgenomen initiatief worden er geen kwetsbare objecten binnen de risicocontouren gerealiseerd.

Kwetsbare objecten zijn gebouwen waarin zich veel mensen kunnen bevinden of gebouwen waar niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn (zieken, bejaarden, kinderen). Deze objecten staan op de risicokaart omdat ze extra aandacht verdienen wanneer het misgaat. Daarom worden kwetsbare objecten liever niet in de buurt van risicobronnen gebouwd. Aangezien het bedrijf aan de Medenerweg 13 geen risicobron vormt, hoeft geen rekening gehouden te worden met deze kwetsbare objecten.

5.6.2 Aardbevingen

De mogelijke effecten van een aardbeving worden op de risicokaart aangegeven volgens de schaal van Mercalli. Deze schaal loopt van I (niet gevoeld) tot XII (catastrofale schade). Bij de sterkte van aardbevingen denkt men meestal aan de schaal van Richter. Die meet echter alleen de ondergrondse kracht van de beving bij de bron, die diep en ver weg kan liggen ('het epicentrum lag bij ...'). De schaal van Mercalli meet de beving op een specifieke plaats.

Met name de bestaande ligboxenstal heeft de afgelopen jaren veel schade opgelopen, schade in de vorm van scheuren in de muren. Deze schade is gemeld bij de NAM, de ondernemer is in afwachting van eventuele schadevergoeding. Inmiddels is er ter plaatse een onderzoek uitgevoerd door diverse schade-experts waarin wordt geconcludeerd dat de aanwezige schade is terug te voeren op aardbevingen en er dus sprake is van aardbevingsschade.

De locatie aan de Medenerweg 13 ligt in het gebied 'Zuidhorn' en dat gebied ligt buiten de harde 'schadecontour' die de NAM hanteert. Arcadis heeft onderzocht of er sprake kan zijn van schade in de gebieden buiten de 'schadecontour' en heeft geoordeeld dat de kans op schade in deze gebieden 'verwaarloosbaar klein' is. Onderzoekers van TU Delft hebben in de loop van 2016 stevige kritiek geuit op deze onderzoeken. De onderzoekers concluderen dat het aantal onderzochte panden te

klein is om een algemene uitspraak te doen over álle panden met schade in het gebied. De Delftse onderzoekers vinden dat de grenzen van het gebied waarbinnen de NAM wél de schade aan panden vergoedt, te scherp zijn getrokken. Deze discussie loopt nog, maar is verder voor deze situatie niet bepalend aangezien er door meerdere schade-experts reeds is geconstateerd dat de schade de oorzaak is van aardbevingen. Aangezien er in de huidige situatie sprake is van aardbevingsschade wil de initiatiefnemer graag bij de nieuwbouw aardbevingsbestendiger bouwen. In dat geval is schade in de toekomst te voorkomen.

Toetsing

Doordat op voldoende afstand van de aanwezige gasleiding wordt gebouwd, is er ten aanzien van het aspect externe veiligheid geen probleem om de nieuwe stal te bouwen. In de toekomstige situatie wordt ingezet op het voorkomen van aardbeving schade door aardbevingsbestendig te bouwen. Toekomstige schade aan gebouwen en het milieu kan hierdoor voorkomen worden.

De inrichting aan de Medenerweg 13 heeft geen effecten op gevoelige locaties ten aanzien van het aspect externe veiligheid.

6 UITVOERBAARHEID

6.1 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

De plannen aan de Medenerweg 13 te Den Ham lopen mee in de algehele herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Zuidhorn. Deze ruimtelijke onderbouwing wordt ten grondslag gelegd aan de planologische besluitvorming omtrent vergroting van het bouwvlak. Het bestemmingsplan buitengebied wordt voorbereid met behulp van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Onderdeel hiervan zijn onder andere een voorontwerp van het bestemmingsplan en een ontwerpbestemmingsplan waarop een ieder kan reageren. Daarna stelt de gemeente het bestemmingsplan buitengebied vast. Deze procedure duurt naar verwachting 2 jaar, waarbij er naar verwachting eind 2017 of begin 2018 een onherroepelijk bestemmingsplan Buitengebied is te verwachten. Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit in beroep gaan.

6.2 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Conform artikel 3.1.6 van het Bro dient bij het opstellen van een bestemmingsplan onderzoek te worden ingesteld naar de uitvoerbaarheid van het plan. Dit geldt ook voor een ruimtelijke onderbouwing die mee loopt in de algehele herziening van het bestemmingsplan buitengebied. De gronden waarop de ontwikkelingen plaatsvinden, zijn eigendom van de initiatiefnemers. De realisatie vindt plaats voor rekening en risico van initiatiefnemers en kent derhalve geen financiële risico's voor de gemeente. De kosten die verbonden zijn aan het doorlopen van de procedure worden verhaald op de initiatiefnemer op basis van de legesverordening. Mogelijke planschadekosten zijn eveneens voor rekening van de initiatiefnemer. Dit zal worden vastgelegd in een planschadeverhaalsovereenkomst. Overigens is het niet de verwachting dat planschade optreedt. De plaatsing van de gebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde zorgt namelijk niet voor een beperking van de activiteiten uitgevoerd door (agrarische) bedrijven en burgerwoningen in de omgeving. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het plan economisch uitvoerbaar is.

De huidige ontwikkelingen in de wet- en regelgeving (productie mest en de uitstoot van fosfaat) hebben invloed op de economische uitvoerbaarheid van het plan. Deze ontwikkelingen zorgen er enkel voor dat een grotere tijdspanne nodig is om de gehele stal vol te krijgen met melkkoeien aangezien grond en fosfaatrechten aangekocht moeten worden, het doel van het plan echter hetzelfde.

7 CONCLUSIE

In dit laatste hoofdstuk zullen we kort terugkijken op het voorgaande onderzoek. Met name zal worden beoordeeld of het initiatief past binnen het beleid, niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en het milieu en het woon- en leefklimaat van omwonenden niet te veel belast.

7.1 PASSEND BINNEN HET BELEID

Het voorgenomen initiatief past binnen het beleid van de gemeente en provincie en kan mogelijk gemaakt worden door maatwerk in het kader van Bouwvlak Op Maat (BOM) methode. In de omgevingsverordening worden in artikel 2.26.3 eisen genoemd waaraan voldaan moet worden, belangrijkste onderdeel hiervan is dat de uitbreiding vergezeld moet gaan van een erfinrichtingsplan. Het erfinrichtingsplan moet worden opgesteld in overleg met gemeente, Libau en provincie en moet tevens moet rekening worden gehouden met een aantal aspecten. Zoals de landschapsstructuur, afstand houden tot ruimtelijke elementen, een evenwichtige maatvoering, woon- en leefklimaat van directe omwonenden en het aspect nachtelijke lichtuitstraling. Door stichting Libau is een plan ontwikkeld (bijlage 2) dat voldoet aan alle bepalingen uit de verordening en het bestemmingsplan en in overleg met de gemeente, provincie en initiatiefnemer is ontwikkeld.

7.2 GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Het plan betreft de vergroting van het bouwvlak van 1,5 naar 2 hectare. In het nieuwe bouwvlak wordt de gehele bedrijfsopzet aangepakt. Belangrijkste element hierin is de bouw van een nieuwe ligboxenstal voor 300 koeien en de sloop van de bestaande ligboxenstal. Het betreft een groot gebouw, traditioneel vormgegeven met over het algemeen donkere materialen. Het betreft een groot gebouw in een groots open landschap. De landschappelijke inpassing is daarom van het grootste belang, maar ook de positionering van de stal op het erf. Hiervoor is een integraal plan ontwikkeld (bijlage 2) waarin niet alleen naar de landschappelijke inpassing van de bedrijfsgebouwen is gekeken maar ook naar de verdere bedrijfsontwikkeling in de toekomst. Hiervoor zijn meerdere voorstellen ontwikkeld en na drie keukentafelgesprekken is er een eindplan op tafel gekomen. In het eindplan is de nieuwbouw verder naar noordelijke en oostelijke richting opgeschoven dan in het oorspronkelijke plan. Hierdoor ontstaat een compact erf waarin het nieuwe bedrijfsgebouw de kern vormt. Een erf omsloten door beplanting aan noord en zuid/west zijde en door een forse traditionele sloot aan de noordzijde. De sloot draagt bij aan de landschappelijke inpassing van het erf alsmede aan de compenserende wateropgave. Aan de oostzijde worden de keerwanden van de sleufsilo's uit het zicht genomen door een aarden wal.

De bouw van de ligboxenstal doet geen afbreuk aan de stedenbouwkundige kwaliteiten van het gebied, hier wordt juist bij aangesloten. Het betreft een bovengemiddeld grote melkrundveehouderij, een bedrijf met traditionele kenmerken en een stoere uitstraling die past in dit grootse landschap. Door het nemen van maatregelen om het landschap te beschermen (inpassing, positionering bedrijfsgebouwen en compact bouwen) en omtrent lichthinder is er vanuit een goede ruimtelijke ordening geen bezwaar voor dit voornemen.

Het bedrijf wordt uitgebreid in een Nationaal Natuur Netwerk (NNN) beheergebied. Dit is een agrarische gebied met specifieke natuurwaarden, met name op het gebied van weidevogels. Het

bedrijf aan de Medenerweg 13 is zich hier van bewust en past al jaren weidevogelbeheer toe op de omliggende gronden rond het bedrijf.

De uitbreiding van het bouwvlak van 1,5 naar 2 hectare zorgt voor 0,5 hectare NNN beheergebied dat feitelijk niet meer geschikt is als habitat voor weidevogels. Aangezien het in dit geval gaat om de bedrijfsuitbreiding van een agrarisch bedrijf wordt deze aantasting niet als onmogelijk gezien. Wel dient de aantasting van het gebied gecompenseerd te worden. Hiervoor is door een gespecialiseerd ecologisch adviesbureau een voorstel gedaan. Op basis van het onderzoek van Altenburg en Wymenga en de adviezen voor compenserende en mitigerende maatregelen zijn passende maatregelen voorgesteld. Met name door het treffen van maatregelen die voorkomen dat predatoren zich kunnen vestigen (verwijderen bomen) kunnen de verstoringseffecten te niet worden gedaan.

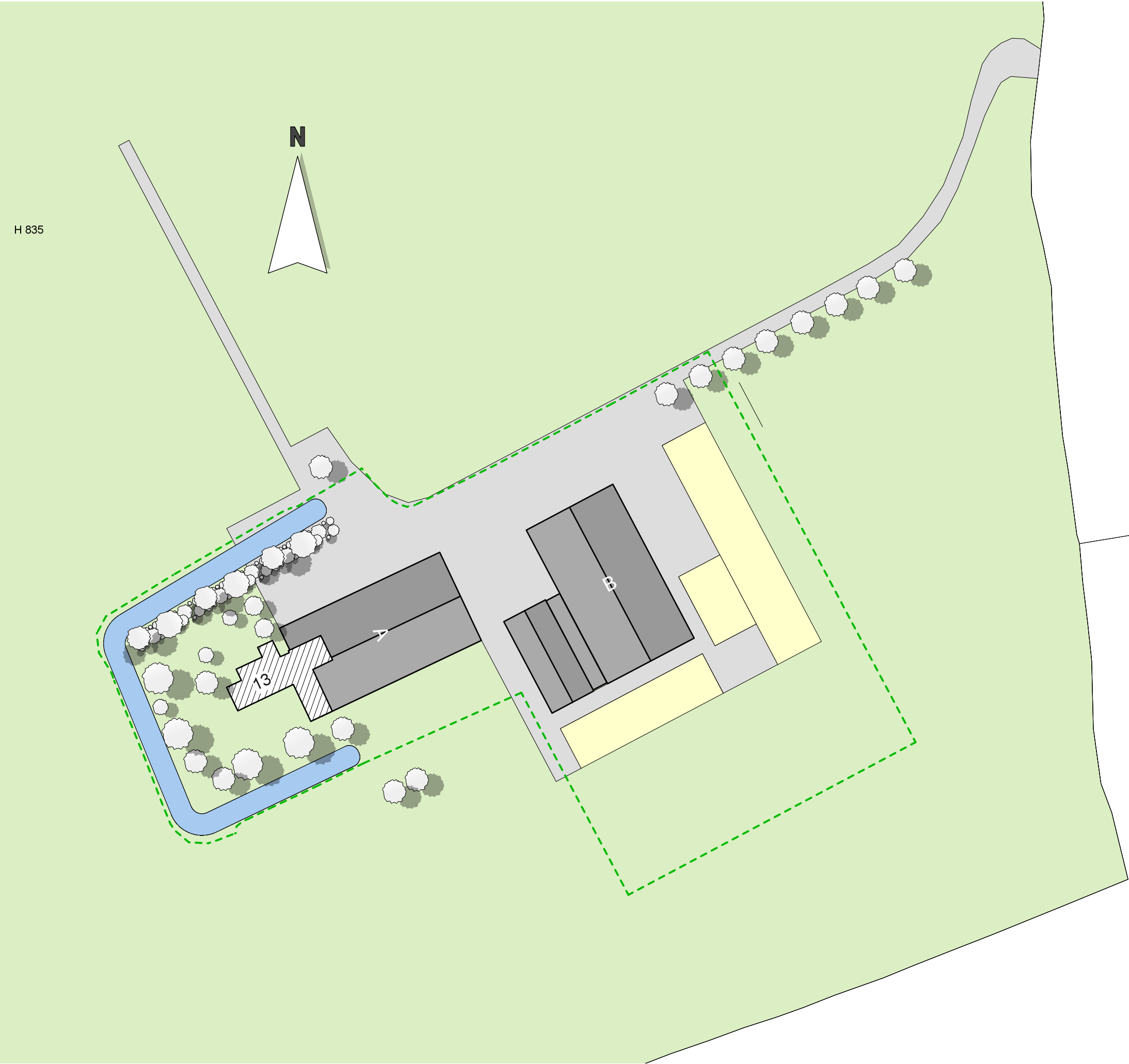
7.3 MILIEU

Het voornemen van de vergroting van het bedrijf van een bedrijfsomvang van 200 stuks melkvee en 140 stuks jongvee naar 300 stuks melkvee en 210 stuks jongvee, heeft mogelijk effecten op het milieu en op het woon- en leefklimaat van omwonenden. Onderzocht is wat het effect is van het plan met betrekking tot geluid, luchtkwaliteit, bodem, water, ecologie en externe veiligheid (met bijzondere aandacht voor aardbevingen). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bouw effecten heeft op het milieu maar dat deze effecten niet tot significant nadelige gevolgen leiden. De provincie heeft onder andere geoordeeld dat de bouw niet significant negatieve gevolgen heeft voor de natuurgebieden in de omgeving. Het woon- en leefklimaat van omwonenden heeft niet te leiden onder het plan doordat ruim binnen de gestelde normen wordt gebleven. Bovendien zijn de achtergrond concentraties van bijvoorbeeld fijn stof erg laag en neemt de emissie af in de gewenste situatie.

Afsluiting

Afsluitend concluderen wij dat hier een initiatief ligt dat past binnen de beleidsregels, met een goede inpassing niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en waarvan de milieubelasting niet significant negatief is.

BIJLAGE 1 SITUATIESCHETSEN BESTAAND EN GEWENST

SITUATIE

kadastrale gemeente: Aduard

sectie: H nr: 0825

schaal: 1 : 1000

perceel

bouwwlak vigerend 1,5 ha

water

gebouw bestaand

bedrijfswoning

omliggende bebouwing

erfverharding

sleufsilo of kuilplaat

solitaire boom

bestaande solitaire boom

Situatieschets

bestaande situatie

J.A. Kuipers Management

Tweede Willemstraat 1a

9725 JE Groningen

Tel. 050 - 40 31 369

projectno.

adviseur

getekend

datum

wijz. a

b

c

schaal

formaat

bladnr.

D. Heideman

MR

30 augustus 2016

1 : 1000

A3

425104

Si-1

H 835

N

SITUATIE

kadastrale gemeente: Aduard
sectie: H nr: 0825
schaal: 1 : 1000

- perceel
- bouwvlak vigerend 1,5 ha
- bouwvlak gewenst 2,0 ha
- water
- gebouw bestaand
- gebouw nieuw
- gebouw toekomstig
- bedrijfswoning
- omliggende bebouwing
- te slopen gebouwen
- erfverharding
- sleufsilo of kuilplaat
- sleufsilo of kuilplaat nieuw
- opslag vaste mest
- solitaire boom
- bestaande solitaire boom

Situatieschets
nieuwe situatie

J.A. Kuipers Management
Tweede Willemstraat 1a
9725 JE Groningen
Tel. 050 - 40 31 369
projectnr.

adviseur D. Heideman
getekend MR
datum 30 augustus 2016
wiz. a
b
c
schaal 1 : 1000
formaat A3
bladnr.

425104

Si-2

Postbus 396
6710 BJ Ede
Tel. 0318 - 675 400
E. info@agra-matic.nl

BIJLAGE 2 DIERTABEL

Diertabel

Datum : 29-3-2017

Naam aanvrager Kuijpers Agro B.V.

Adres Beatrixlaan 14

Postcode en plaats 8901 PD Zuidhorn

Adres bedrijf Medenerweg 13

Postcode en plaats 9833 TD Den Ham

Tel. : 0318-675400

Fax : 0318-675409

E-mail : info@agra-matic.nl

Adviseur : Dick Heideman

Specialist : Mark de Jong

VERGUND 22 januari 2010

VERGUND 22 januari 2010						Ammoniakemissie		Geuremissie		Toetsing Beh ammoniak			Fijn stofemissie		Fijn stofemissie		Toetsing Beh fijn stof	
Diercategorie	Stal	RAV code	Huisvestingsstelsysteem	BWL/GL-nummer	Aantal dieren	Kg NH ₃ p.pl.p.j.	kg NH ₃ totaal	Geuremissie-factor/dier	Geuremissie-totaal in OUs	Kolomindeling keuze A/B/C	Kg NH ₃ Bestl Hv	Kg NH ₃ Bestl Hv	Fijnstof PM2,5 in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr	Fijnstof PM10 in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr	Fijnstof in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr
Melkkoeien		A 1.100	Overige huisvesting	traditioneel	200	13	2600,00	0	0,00	A	13	2600,00	40,6	8.120	148	29.600	148	29.600
Jongvee tot 2 jaar		A 3.100	Overige huisvesting	n.v.t.	140	4,4	616,00	0	0,00	A	4,4	616,00	10,4	1.456	38	5.320	38	5.320
-		-	-	-		0	0,00	0	0,00		0	0,00			0	0	0	0
TOTAAL							3216,00		0,00			3216,00		9.576		34.920		34.920

voldoet aan Beh NH3

voldoet aan Beh PM10

AANVRAAG

AANVRAAG					Ammoniakemissie			Geuremissie		Toetsing Beh ammoniak			Fijn stofemissie		Fijn stofemissie		Toetsing Beh fijn stof	
Diercategorie	Stal	RAV code	Huisvestingsstelsysteem	BWL/GL-nummer	Aantal dieren	Kg NH ₃ p.pl.p.j.	kg NH3 totaal	Geuremissie-factor/dier	Geuremissie-totaal in OUs	Kolomindeling keuze A/B/C	Kg NH3 Best Hv	Kg NH3 Best Hv	Fijnstof PM2,5 in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr	Fijnstof in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr	Fijnstof in gr/dier/jr	Fijnstof totaal in gr/jr
Melkkoeien	C	A 1	Nog niet bekend, maar voldoet aan Besluit emissiearme huisvesting (maximaal 8,6 kilo bij oprichting na 1 januari 2018)	traditioneel	300	8,6	2580,00	0	0,00	C	8,6	2580,00	40,6	12.180	148	44.400	148	44.400
Jongvee tot 2 jaar	A	A 3.100	Overige huisvesting	n.v.t.	26	4,4	114,40	0	0,00	A	4,4	114,40	10,4	270	38	988	38	988
Jongvee tot 2 jaar	A	A 3.100	Overige huisvesting	n.v.t.	184	4,4	809,60	0	0,00	A	4,4	809,60	10,4	1.914	38	6.992	38	6.992
-	-	-	-	-		0	0,00	0	0,00		0	0,00		0	0	0	0	0
-	-	-	-	-		0	0,00	0	0,00		0	0,00		0	0	0	0	0
TOTAAL							3504,00		0,00			3504,00		14.364		52.380		52.380

voldoet aan Beh NH3

voldoet aan Beh PM10

BIJLAGE 3 FIJN STOF ONDERZOEK

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: 20170314_FVM_Aanvraag

Berekend op: 2017/03/14 14:09:50

Project: Kuipers Agro, Den Ham

RD X coördinaat: 225 500

Lengte X: 2000

Aantal Gridpunten X: 9

RD Y coördinaat: 587 250

Breedte Y: 2000

Aantal Gridpunten Y: 9

Berekende ruwheid: 0.04

Eigen ruwheid ☐

Eigen ruwheid: 0.00

Type Berekening: PM10

Rekenjaar: 2017

Soort Berekening: Contour

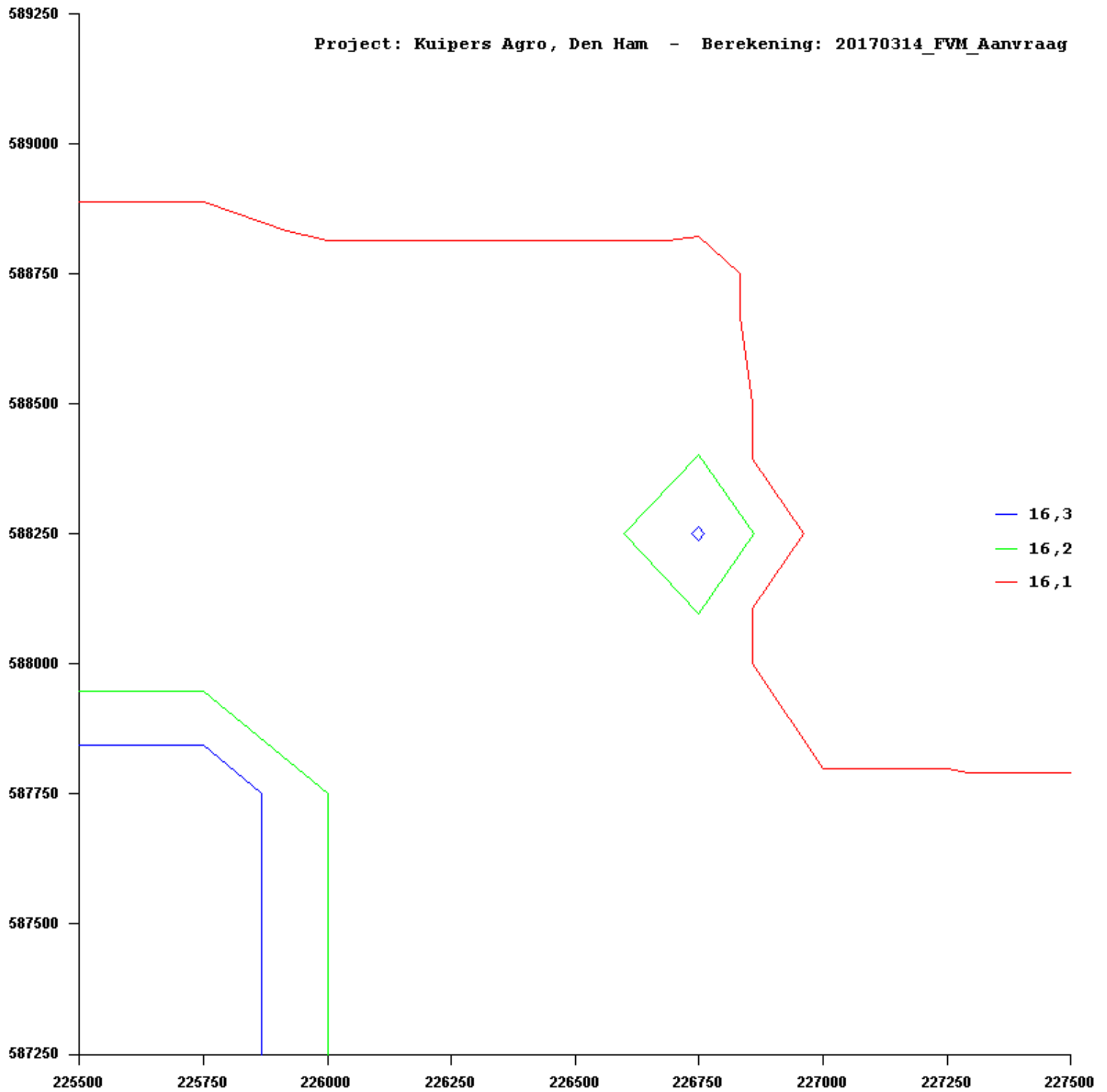
Toets afstand: n.v.t.

Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: W:\K\Kuipers Agro, Den Ham, AP\Medenerweg 13 Den Ham\425100 Onderzoeken\4251 Fijnstof

Te beschermen object	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Meedenerweg 15	227 299	588 550	16.06	6.0
Meedenerweg 2	227 016	587 559	16.11	6.0
Meedenerweg 9	226 519	587 430	16.20	6.0
Meedenerweg 27	226 530	589 126	16.04	6.0
Fransumerweg 1	225 713	588 452	16.15	6.0

Brongegevens				
Naam : Stal A		Type: AB		
RD X Coord.: 226 654	RD Y Coord.: 588 218	Emissie:	0.00022	
hoogte van emissiepunt:	7.50			
verticale uitreesnelheid:	0.40	hoogte van gebouw:	4.8	
diameter van emissiepunt:	0.50	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	226 654	
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	588 218	
		lengte van gebouw:	42.30	
		breedte van gebouw:	25.00	
		orientatie van gebouw:	25.40	
Naam : Stal C		Type: AB		
RD X Coord.: 226 742	RD Y Coord.: 588 222	Emissie:	0.00144	
hoogte van emissiepunt:	12.30			
verticale uitreesnelheid:	0.40	hoogte van gebouw:	8.7	
diameter van emissiepunt:	0.50	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	226 742	
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	588 222	
		lengte van gebouw:	101.80	
		breedte van gebouw:	36.30	
		orientatie van gebouw:	117.80	

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: 20170314_FVM_Aanvraag_PM2.5

Berekend op: 2017/03/14 15:18:08

Project: Kuipers Agro, Den Ham

RD X coördinaat: 225 500

Lengte X: 2000

Aantal Gridpunten X: 9

RD Y coördinaat: 587 250

Breedte Y: 2000

Aantal Gridpunten Y: 9

Berekende ruwheid: 0.04

Eigen ruwheid ☐

Eigen ruwheid: 0.00

Type Berekening: PM2.5

Rekenjaar: 2017

Soort Berekening: Contour

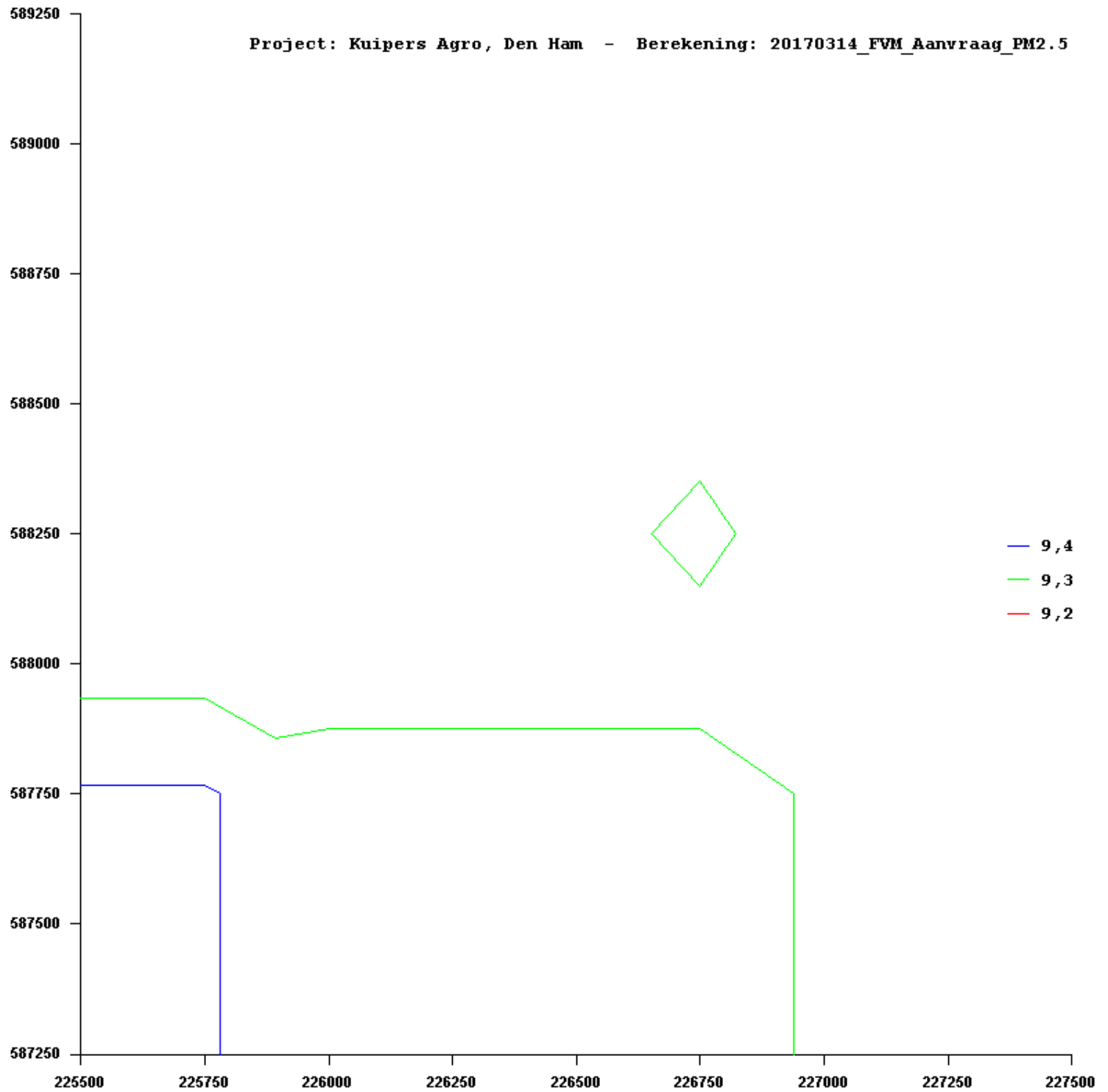
Toets afstand: n.v.t.

Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: W:\K\Kuipers Agro, Den Ham, AP\Medenerweg 13 Den Ham\425100 Onderzoeken\4251 Fijnstof

Te beschermen object	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Meedenerweg 15	227 299	588 550	9.250	n.v.t.
Meedenerweg 2	227 016	587 559	9.290	n.v.t.
Meedenerweg 9	226 519	587 430	9.330	n.v.t.
Meedenerweg 27	226 530	589 126	9.230	n.v.t.
Fransumerweg 1	225 713	588 452	9.260	n.v.t.

Brongegevens				
Naam : Stal A		Type: AB		
RD X Coord.: 226 654	RD Y Coord.: 588 218	Emissie:	0.00000	
hoogte van emissiepunt:	7.50			
verticale uitreesnelheid:	0.40	hoogte van gebouw:	4.8	
diameter van emissiepunt:	0.50	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	226 654	
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	588 218	
		lengte van gebouw:	42.30	
		breedte van gebouw:	25.00	
		orientatie van gebouw:	25.40	
Naam : Stal C		Type: AB		
RD X Coord.: 226 742	RD Y Coord.: 588 222	Emissie:	0.00000	
hoogte van emissiepunt:	12.30			
verticale uitreesnelheid:	0.40	hoogte van gebouw:	8.7	
diameter van emissiepunt:	0.50	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	226 742	
temperatuur van emisstroom:	285.00	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	588 222	
		lengte van gebouw:	101.80	
		breedte van gebouw:	36.30	
		orientatie van gebouw:	117.80	

BIJLAGE 4 EINDRAPPORT MAATWERKMETHODE

Maatwerkmethode

t.b.v. Kuijpers
Medenerweg 13, Den Ham
gemeente Zuidhorn

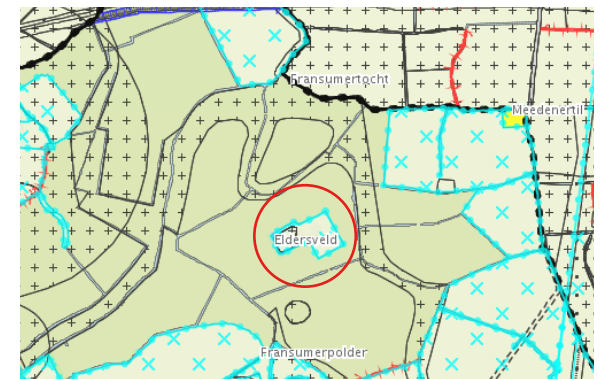
Eindadvies 23 augustus 2016

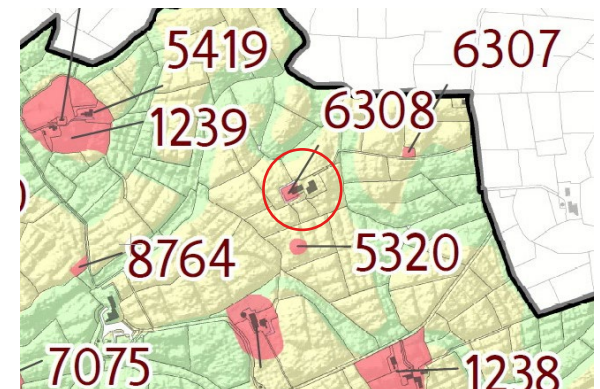
Context
Huidige situatie
Oorspronkelijk plan
Erfontwikkelingsschets
Uitgangspunten vormgeving gebouwen
Erfinrichtingsplan
Begroting

uitsnede luchtfoto

uitsnede bestemmingsplan

uitsnede beleidskaart archeologie

Ligging en gebiedskenmerken

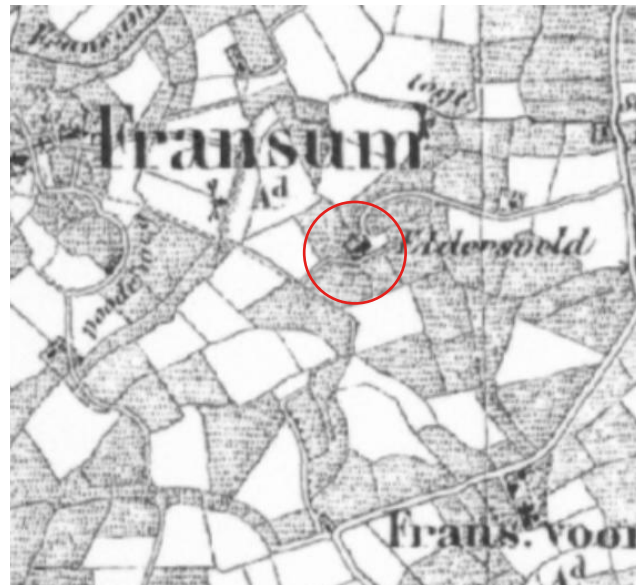
Het melkveebedrijf van de maatschap Kuijpers aan de Medenerweg 13 te Den Ham is gelegen in het Middag Humsterland. Het Middag Humsterland is een bijzonder oud en gaaf cultuurlandschap. De oorspronkelijke onregelmatige blokverkaveling met kronkelende sloten, dijktracés, wegen en daar tussen gelegen wierden, is ook nu nog goed herkenbaar.

Planologisch kader

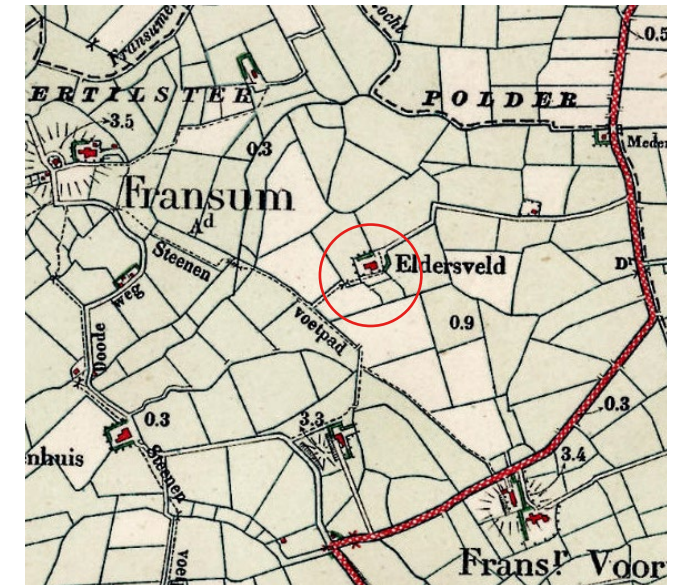
Het bedrijf heeft een agrarische bestemming en een agrarisch bouwperceel. Het oude erf van Meedenerweg 13 in Den Ham is op de archeologische monumentenkaart geregistreerd als zogenaamd AMK-terrein met het nummer 6308.

Het betreft een middeleeuwse huiswierde. Op de archeologische beleidskaart van het Westerkwartier is dit gebied opgenomen als archeologische waarde (beleidsmatig categorie 3) en de omgeving als middelhoge verwachting (beleidsmatig categorie 5).

In categorie 3 is een oppervlakte vrijstelling van 50 m² en een diepte vrijstelling van 40 cm onder maaiveld aan de orde. Bij bodemingrepen groter dan 50 m² die dieper reiken dan 40 cm is dus een archeologisch (bureau)onderzoek benodigd. In categorie 5 is een oppervlakte vrijstelling van 1000 m² en een diepte vrijstelling van 40 cm onder maaiveld aan de orde. Bij bodemingrepen groter dan 1000 m² die dieper reiken dan 40 cm is dus een archeologisch (bureau)onderzoek benodigd.

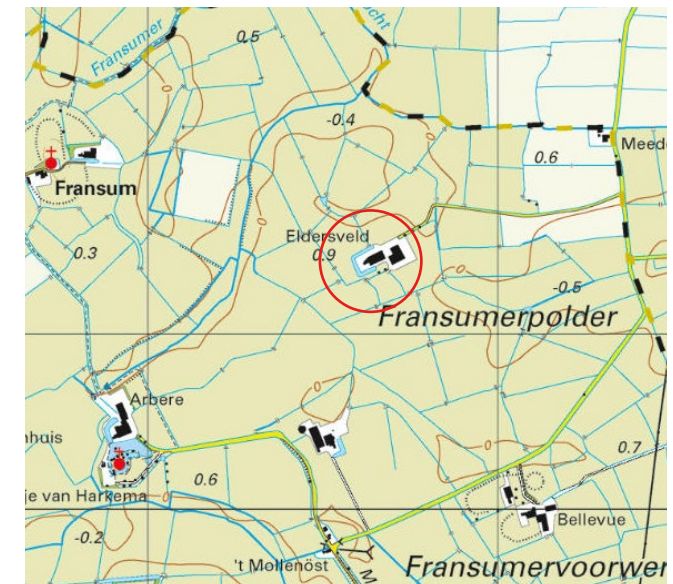
1850

1900

1950

2015

Huidige situatie

Oorspronkelijk plan

Erfontwikkelingsschets

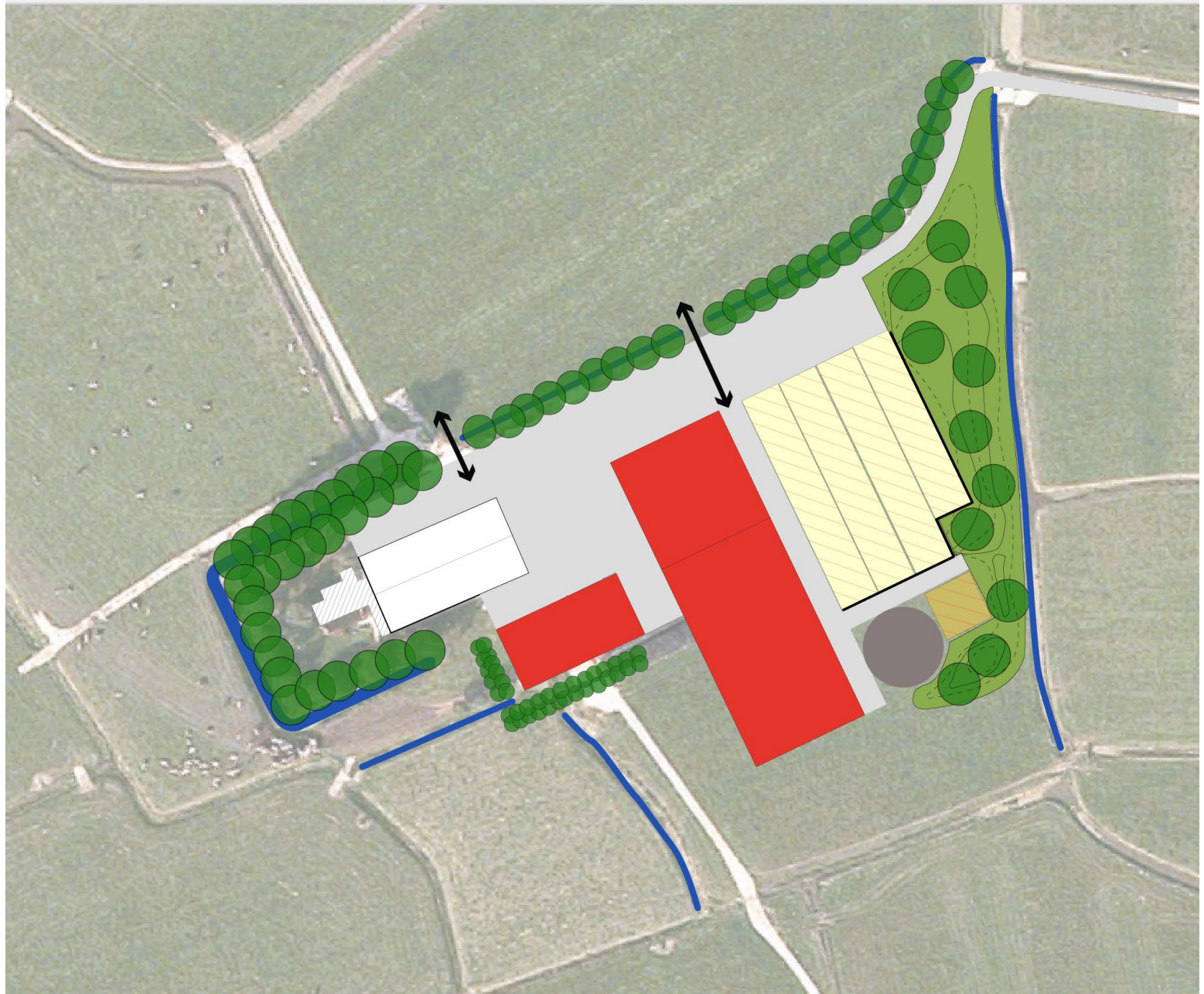
Toelichting

Door de nieuw beoogde melkveestal ten opzichte van oorspronkelijk beoogde situatie in noordelijke richting te verschuiven ontstaat een compacter erf en is de tweede hoofdrichting die met de nieuwe stal geïntroduceerd wordt ruimtelijk beter aanvaardbaar.

Met de inzet van een rij bomen van een bescheiden hoogte langs de bestaande toegangsweg wordt rekening houdend met de aanwezige weidevogels het erf aan de noordzijde goed ingepast.

Met de voorgestelde positie en richting van de kapschuur en de begeleiding met een struweelbeplanting aan de west en zuidzijde, ontstaat een ruimtelijk logische overgang van de schaal van het oude deel van het erf naar het nieuwe deel van het erf.

De opslag van voer en mest aan de oostzijde van het perceel worden aangeaard met verspreide bomen op de flauwe grasbegroeide taluds.

Uitgangspunten voor vormgeving gebouwen

Waardering en beleid

Humsterland kent een zeer hoge waardering voor de unieke, historische structuur van het landschap. Door de manier waarop de bebouwing is gekoppeld aan de weg draagt deze in belangrijke mate bij aan de ruimtelijke inrichting en uitstraling van het gebied. Het welstandsbeleid is gericht op het incidenteel wijzigen van de bebouwing waarbij het handhaven van een zekere basiskwaliteit en samenhang voorop staat.

Aandachtspunten voor het ontwerp aan de hand van de welstandscriteria

Algemeen

Op het erf wordt de bestaande ligboxenstal vervangen en verlengd. Een nieuwe machineberging wordt toegevoegd en een stelsel van voersilo's opnieuw geordend.

Plaatsing

De ligboxenstal, machineberging en voersilo's staan haaks op de oorspronkelijke boerderij. Gestreefd wordt om het bestaande en de nieuwe elementen zo compact mogelijk te situeren rond het erf dat beide aan elkaar koppelt

Hoofdvorm

De dakhellingen van de ligboxenstal en de machineberging zijn op elkaar afgestemd. De forse lengte van de ligboxenstal wordt zichtbaar in twee elementen opgedeeld. Dit hoeft niet op een symmetrische manier maar kan worden bepaald vanuit programmatische eisen. De kopgevels worden bij voorkeur vlak uitgevoerd met een zichtbare onderbreking die aansluit op de goten van de zijgevels.

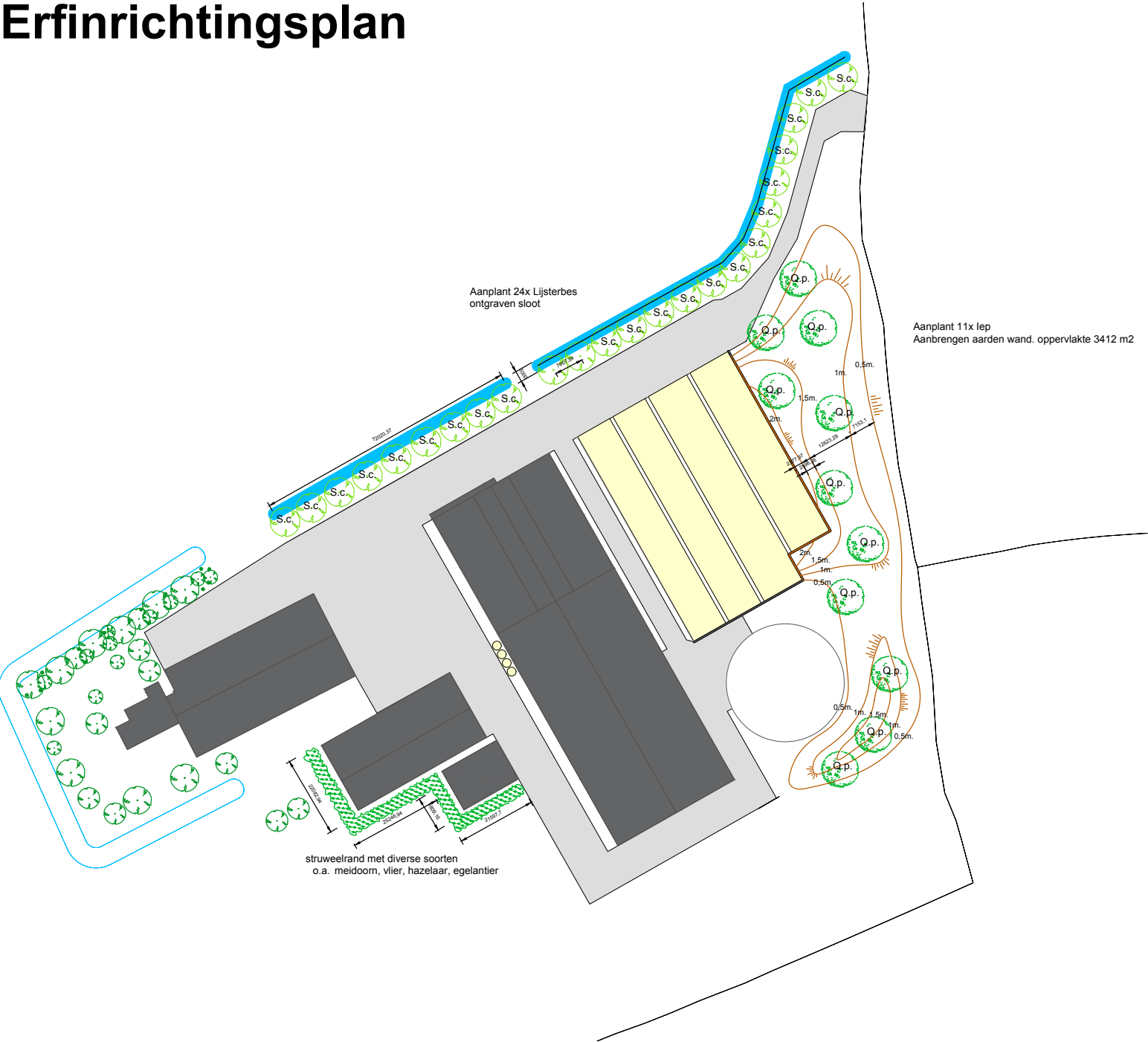
Aanzichten

De forse lengte van de ligboxenstal wordt opgedeeld door middel van het toepassen van een tussenstuk in een afwijkend materiaal (lichtplaten). Belangrijk is dat de noklengte visueel wordt onderbroken.

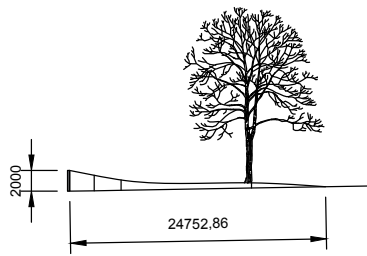
Opmaak

De nieuwe schuren worden uitgevoerd in donkere kleuren. Dit geldt voor de wanden van staalbeplating en windbreekgaas, het dak en de nadere detaillering zoals deuren en windveren. De betonwanden van de voersilo's worden uit het zicht gehouden door een aarden talud.

Erfinrichtingsplan

- legenda:
- Bestaande bomen
 - Sorbus commixta, Lijsterbes
Maat 10-12. 24 stuks
 - Ulmus 'Clusius', Iep
Maat 12-14 met kluit. 11 stuks
 - Bosplantsoen soorten o.a.
meidoorn, vlier en Hazelaar
160 stuks, driehoeksverband
 - Taludlijnen en hoogtes.
Opwerpen talud totaal 1300 m3
 - Maatvoering in mm.
 - Te ontgraven sloot. 600m3

Erfinrichtingsplan Maatwerkmethode	
	Medenerweg 13, Den Ham Gemeente Zuidhorn 10-8-2016 Schaal 1:1000 A3
	Ondergrondi Gis viewer, PDOK 2016

Begroting

Erfinrichtingsplan project Maatwerkmethode			
naam: Eldersveld, Kuipers			
straat: Medenerweg 13			
postcode en plaats: 9833 TD Den Ham			
Groningen, 10 augustus 2016			
Behandeld door: G. Schoemakers			
zie offerte nr. :			
Bijzondere afspraken met eigenaar:			
Voor nieuwe aanplant geldt een inboetplicht van 1 jaar bij uitval boven de 10%.			
Eigenaar vraagt omgevingsvergunning aan tbv. graafwerk			
De volgende werkzaamheden zijn in overleg vastgesteld en worden uitgevoerd.			
omschrijving, zie de bijgevoegde tekening			
Grondwerkzaamheden	Aantal:	Maat:	Prijs:
Ontgraven sloot langs oprit. Lengte: 200,6 m. Breedte: 3m. Diepte 1,5m. Vrijkomende grond: 451m3 oppervlakte 600 m2.	451	m3	€ -
Aanbrengen talud langs kuilplaatsen. Hoogte 2m. Aansluitend op top kuilplaats. Taludhelling maximaal 1:4. Oppervlakte 3412m2. Geschatte benodigde grond: 1300m3	1300	m3	€ -
Leveren grond (1300 - 451)	849	m3	€ -
egaliseren taludranden	4012	m2	€ -
Leveren bermmengsel, Graszaad BB Bermen/talud mengsel B3	80	kg	€ -
Inzaaien taludranden met bermmengsel. 4012 m2	4012	m2	€ -
Plantwerkzaamheden	Aantal:	Maat:	Prijs:
Bomen			
Iepen, Ulmus 'Clusius'	11	12-14 3xV	€ 693,00
Lijsterbes, Sorbus commixta 'Belmonte'	24	12-14 3xV	€ 1.392,00
Aanplant boom, plantkosten	35		€ 1.470,00
Aanbrengen boompaal (2 paal en boomband per boom)	70		€ 420,00
Bosplantsoen 79 m.	160	stuks	
Frezen grond tbv. Aanplant, diepte 20cm, breedte 2,5m.			€ 150,00
Meidoorn, Crataegus monogyna	50	60-100 2-tak	€ 49,00
Vlier, Sambucus nigra	25	60-100	€ 16,00
Hazelaar, Corylus avellana	25	60-100	€ 15,50
Gelderse roos, Viburnum opulus	25	60-100	€ 16,25
Kardinaalsmuts, Euonymus europaeus	10	60-100	€ 5,90
Egelantier, Rosa rubiginosa	25	50-80 2-tak	€ 15,00
Aanplant bosplantsoen, plantkosten. 2 á 3 per m. 3 rijen, aanplant in driehoeksverband, plantafstand 1,5m. Opgaande beplanting in middelste rij. Aanplant in groepen van min. 3 per soort	160	stuks	€ 160,00
Overige kosten			
Opruimen werkterrein tbv. Oplevering. 3% van totaal	3%		€ 132,08
Klcmelding	1		€ 65,00
	subtotaal		€ 4.599,73
Totaal			€ 4.599,73

BIJLAGE 5 QUICK SCAN FLORA EN FAUNA

Quicksan FF-wet voor ontwikkelingen op een boerderij te Eldersveld, Den Ham.

*b*uro *b*akker adviesburo voor ecologie

Quickscan FF-wet voor ontwikkelingen op een boerderij te Eldersveld, Den Ham.

Status

Definitief

Datum

2 juli 2015

Handtekening

Matthijs Bokje

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Wettelijk kader	5
1.3 Methode	5
1.4 Plangebied	6
1.5 Voorgenomen ontwikkeling	7
2 Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg	8
2.1 Flora	8
2.2 Vogels	8
2.3 Vleermuizen	9
2.4 Overige zoogdieren	9
2.5 Reptielen en amfibieën	9
2.6 Vissen	9
2.7 Overige soorten	10
2.8 Licht beschermde soorten	10
3 Conclusie	11
3.1 Samenvatting matig zwaar en zwaar beschermde soorten	11

3.2	Samenvatting effecten en vervolg	11
-----	----------------------------------	----

.....

4	Literatuur en bronnen	13
---	-----------------------	----

.....

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Op een boerderij in het Eldersveld in Den Ham (gemeente Zuidhorn) is uitbreiding voorzien. Er zal een nieuwe ligboxenstal worden gebouwd, of de bestaande ligboxenstal wordt verlengd. Tevens zal er een nieuwe sleufsilo worden gerealiseerd. Effecten op beschermde flora en fauna als gevolg van de gewenste ontwikkeling, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Buro Bakker is gevraagd om middels een verkennende toetsing (quickscan) eventueel aanwezige beschermde flora en fauna in beeld te brengen en de effecten van de gewenste ontwikkeling op deze soorten te beoordelen. De exacte inpassing van de ontwikkeling is nog niet bekend. Derhalve is het gehele erf beoordeeld op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Met de quickscan wordt eenduidig in beeld gebracht of en welke beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn of kunnen zijn. Indien de gewenste ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten voor deze soorten, leidt de quickscan tot aanbevelingen voor vervolgstappen. Het uiteindelijke doel is het afstemmen van de ontwikkeling op de aanwezigheid van beschermde soorten, zodat gewerkt wordt binnen de kaders van de Flora- en faunawet.

1.2 Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving is gebaseerd op de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming is hierbij uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt een aantal veelal zeldzame of kwetsbare planten- en diersoorten. Relevant zijn in het kader van deze quickscan vooral de bepalingen die van toepassing zijn op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De Flora- en faunawet is overal in Nederland van toepassing, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten.

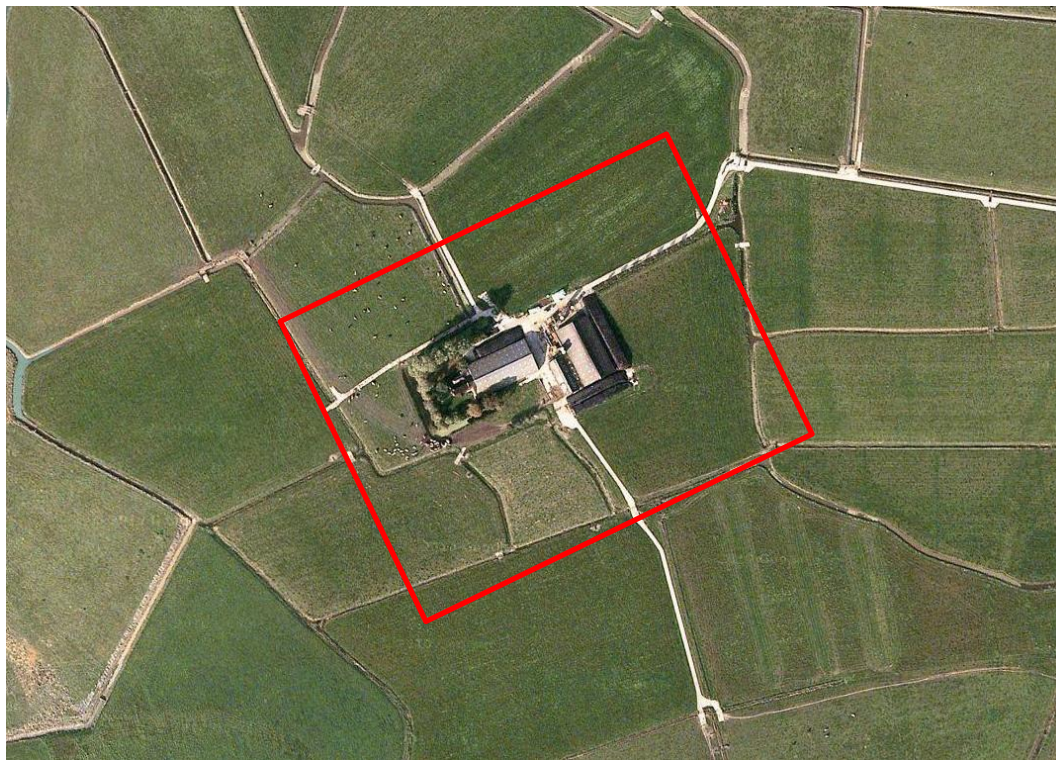
Er worden in de Flora- en faunawet drie verschillende beschermingsniveaus gehanteerd: een lichte, een matige en een zware bescherming. Voor soorten met een lichte bescherming geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Bij matig en zwaar beschermde soorten zijn mitigerende maatregelen van toepassing als effecten van de gewenste ontwikkeling niet uitgesloten kunnen worden. Dit betekent dat ontwerp, planning en/of uitvoering afgestemd moeten worden op de beschermde soorten, zodanig dat de functionaliteit van de verblijfplaats van deze soorten behouden blijft. Een ontheffingsprocedure treedt in werking als mitigatie niet mogelijk is.

1.3 Methode

Om een indruk te krijgen van de (potentiële) natuurwaarden van het plangebied is op 18 maart 2015 een veldbezoek gebracht. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Voor de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten zijn daarnaast de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd (zie bronnen achter in dit rapport). Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken.

1.4 Plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van Aduard in uitgestrekt agrarisch gebied. De bijbehorende boerderij in het plangebied ligt aan de Medenerweg. Het plangebied ligt in Den Ham, in de gemeente Zuidhorn (provincie Groningen).

Figuur 1 Luchtfoto van het plangebied. Het werkvlak is ruim omkaderd. Luchtfoto: Google Earth Pro.

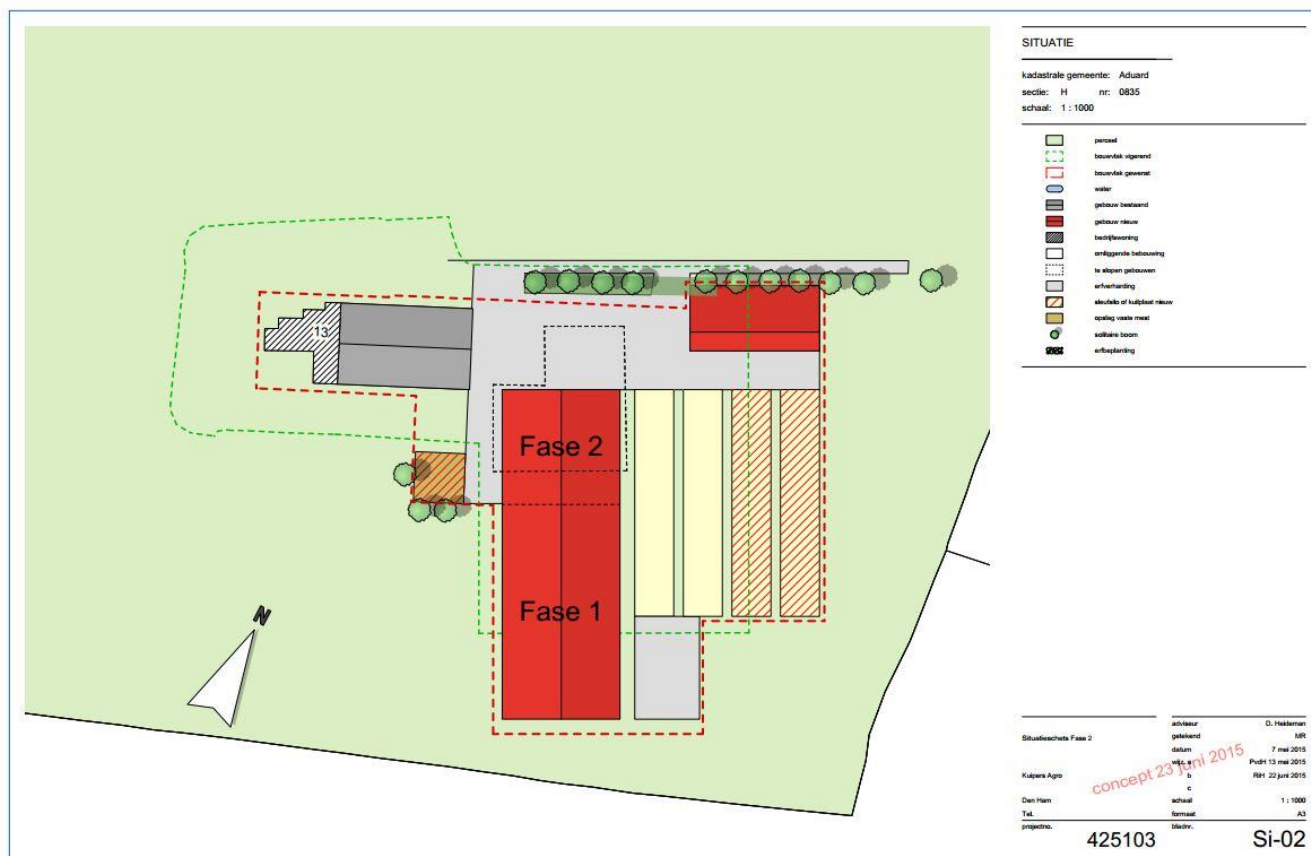
Het plangebied ligt naast (westkant) van een woonhuis. Op het erf is reeds een ligboxstal aanwezig. Naast deze stal is een sleufsilo aanwezig (fig. 2). Nagenoeg het gehele erf is verhard.

Figuur 2 Locatie waar mogelijk de sleufsilo komt.

1.5 Voorgenomen ontwikkeling

Bij de boerderij wordt een ligboxstal aangelegd, als uitbreiding op de huidige stal. De uitbreiding wordt uitgebreid richting het zuiden vanuit de bestaande ligboxstal. Op de locatie waar de oprijlaan het erf op komt zal ook bebouwing worden gerealiseerd ten behoeve van de uitbreiding. Vanwege de uitbreiding is ook de aanleg van extra sleufsilos nodig. De deze worden gerealiseerd naast de bestaande sleufsilos.

Figuur 3 Voorgenomenen ontwikkeling. Ontwerp: Agra-matic, Ede

2 | Flora en fauna op de locatie: resultaten, effecten en vervolg

In de paragrafen 2.1 tot en met 2.7 wordt de (mogelijke) aanwezigheid van zwaar en matig zwaar beschermde flora en fauna besproken. De mogelijke aanwezigheid van deze soorten kan leiden tot de aanbeveling voor vervolgonderzoek of tot een mitigatieopgave. In paragraaf 2.8 wordt ingegaan op de aanwezigheid van licht beschermde soorten.

Tevens worden de effecten beoordeeld die de voorgenomen ontwikkeling heeft op beschermde flora en fauna.

2.1 Flora

Voorkomen

Hoewel het veldbezoek niet in het groeiseizoen uitgevoerd werd kon het voorkomen van beschermde flora toch goed worden ingeschat. Langs één watergang direct langs de boerderij werd de licht beschermde Dotterbloem waargenomen. Andere beschermde flora werd niet aangetroffen en kan op basis van terreinkenmerken worden uitgesloten. Het terrein is grotendeels verhard en bebouwd en de bodem is voedselrijk. Voedselrijke omstandigheden zijn ongunstig voor beschermde flora.

Effecten en vervolg

Beschermde soorten zijn niet aanwezig. De licht beschermde Dotterbloem groeit langs een sloot waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Effecten en vervolgstappen zijn derhalve niet aan de orde.

2.2 Vogels

Voorkomen

Jaarrond beschermde soorten

Op het erf van de boerderij werden jaarrond beschermde Huismussennesten in de woning en stal waargenomen. In de aanwezige bomen werden geen jaarrond beschermde nesten van Roeken, roofvogels of uilen waargenomen.

Algemene broedvogels

In het plangebied werden geen algemene broedvogels waargenomen. In de stal werden alleen (onbeschermde) Stadsduiven waargenomen. Het is niet uitgesloten dat later in het seizoen ook Boerenzwaluwen in de stal tot broeden komen. In de aanwezige bomen kunnen wel algemene soorten als Houtduif en Turkse tortel tot broeden komen. In vegetatie rond het woonhuis kunnen algemene soorten als Merel en Winterkoning tot broeden komen.

Effecten en vervolg

Jaarrond beschermde soorten

De jaarrond beschermde nesten van Huismussen in de stal en onder het dak van de woning zullen niet worden verstoord of vernietigd door de werkzaamheden. Op de plekken waar (mogelijk) gewerkt gaat worden kunnen jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten.

Algemene broedvogels

Eventuele aanwezige nesten van algemene broedvogels worden niet verstoord op locaties waar (mogelijk) werkzaamheden plaatsvinden. Hier is namelijk geen opgaande begroeiing aanwezig.

2.3 Vleermuizen

Voorkomen

Verblijfplaatsen

De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn hooguit aanwezig in de woning waar geen werkzaamheden plaatsvinden. In de aanwezige bomen zijn geen holtes aanwezig.

Belangrijke vliegroutes

De sloten zijn niet breed genoeg om te dienen als belangrijke vliegroute voor vleermuizen. Andere lijnvormige elementen zoals bomenlanen, zijn niet aanwezig.

Belangrijk foerageergebied

Het gehele plangebied dient hooguit als marginaal foerageergebied voor vleermuizen voor soorten als Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Het gebied is te open om te dienen als essentieel foerageergebied.

Effecten en vervolg

Negatieve effecten op vleermuizen zijn niet aan de orde. De mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen vallen niet binnen de beïnvloedingsfeer van de werkzaamheden. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

2.4 Overige zoogdieren

Voorkomen

Bij het veldbezoek werden alleen sporen van licht beschermde soorten waargenomen. Het ging daarbij om sporen van Veldmuis en Mol. Sporen van de matig zwaar beschermde Steenmarter werden niet aangetroffen. Overige zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen op basis van verspreidingseigenschappen worden uitgesloten.

Effecten en vervolg

Verblijfplaatsen of vast leefgebied van zoogdieren met een zwaarder beschermingsregime zijn niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

2.5 Reptielen en amfibieën

Voorkomen

De aanwezigheid van reptielen en amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten. Voor reptielen is geen geschikt leefgebied aanwezig en ze komen niet in de directe omgeving voor. Voor amfibieën is geen geschikt voortplantingswater aanwezig. De sloten zijn te ondiep.

Effecten en vervolg

Reptielen en amfibieën met een zwaardere bescherming zijn niet aanwezig. Effecten en vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

2.6 Vissen

Voorkomen

Er is geen open water aanwezig op de locaties waar (mogelijk) werkzaamheden voorzien zijn.

Effecten en vervolg

Het voorkomen van vissen kan vanwege de afwezigheid van open water worden uitgesloten. Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

2.7 Overige soorten

Voorkomen

Het voorkomen van overige soorten met een juridisch zwaarder beschermingsregime (libellen, dagvlinders en andere ongewervelden) kan op voorhand worden uitgesloten. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Effecten en vervolg

Effecten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

2.8 Licht beschermde soorten

Voorkomen

In het plangebied is leefgebied aanwezig voor een gering aantal licht beschermde soorten. Het betreft de volgende soorten:

- Zoogdieren: Veldmuis, Mol en Huisspitsmuis.

Effecten en vervolg

De negatieve effecten op licht beschermde planten en dieren zullen niet leiden tot het vernietigen van hele populaties. Het betreft allemaal algemene soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling. Schade aan soorten waarvoor een vrijstelling geldt voor de Flora- en faunawet hoeft niet te worden gecompenseerd. Op deze soorten is de zorgplicht wel van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

3 | Conclusie

3.1 Samenvatting matig zwaar en zwaar beschermde soorten

In het plangebied zijn nesten van Huismussen aanwezig en kunnen enkele algemene broedvogels tot broeden komen.

3.2 Samenvatting effecten en vervolg

Jaarrond beschermde nesten

De jaarrond beschermde nesten van Huismussen in de woning en stal zullen niet worden verstoord of vernietigd bij de werkzaamheden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Algemene broedvogels

Broedgelegenheid voor algemene broedvogels is alleen aanwezig op locaties die niet binnen de beïnvloedingsfeer van de werkzaamheden vallen. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Licht beschermde soorten

Voor de licht beschermde soorten geldt alleen de zorgplicht. De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

4 | Literatuur en bronnen

- *Brouwer, T., Crombaghs, B., Dijkstra, A., Scheper, A.J., Schollema, P.P., 2008.* Vissenatlas Groningen Drenthe. Profiel Uitgeverij, Bedum.
- *Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009.* De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- *DR-loket, 2009.* Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten Flora- en faunawet.
- *Google Earth Pro, 2015*
- *Kapteyn, K., 1995.* Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- *Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013.* Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Colofon

Opdrachtgever

Agra-Matic

Contactpersoon

Dhr. D. van Nuland

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9

Postbus 10034 | 9400 CA Assen

T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl

www.burobakker.nl

Projectleiding

Michiel van Kerkvoorde

Rapportage en Veldwerk

Matthijs Bokje

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2015); Quickscan FF-wet voor ontwikkelingen op een boerderij te Eldersveld, Den Ham. Rapport P15031-2, Assen.

Foto's: Matthijs Bokje

BIJLAGE 6 VERGUNNING WET NATUURBESCHERMING

Kuipers Agro BV
De heer J.A. Kuipers
Medenerweg 13
9833 TD DEN HAM

Datum : 16 september 2016
Briefnummer : 2016-53262
Zaaknummer : 651316
Behandeld door : J. Benjamins
Telefoonnummer : (050) 316 4350
Bijlage : 3
Onderwerp : Agra Matic - Besluit vergunning Natuurbeschermingswet 1998
Kuipers Agro BV voor uitbreiding van melkrundveebedrijf aan
de Medenerweg 13, 9833 TD in Den Ham

Geachte heer Kuipers,

Wij hebben van uw adviseur, de heer B. Dijkgraaf van Agra-Matic op 21 juli 2015 een vergunningaanvraag ontvangen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor uw melkrundveebedrijf aan de Medenerweg 13, 9833 TD in Den Ham.

Het ontwerpbesluit op de aanvraag heeft gedurende 6 weken in de periode van 11 juli 2016 tot en met 21 augustus 2016 ter inzage gelegen in het provinciehuis te Groningen. Gedurende deze termijn was er de mogelijkheid voor belanghebbenden om schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Van de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen is geen gebruik gemaakt.

Het definitieve besluit is ongewijzigd ten opzichte van het ontwerpbesluit en ligt **ter inzage van 19 september 2016 tot en met 30 oktober 2016**.

Tegen het definitieve besluit staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het besluit kan tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de provincie Groningen en is in te zien in het provinciehuis te Groningen.

Beroep kan worden ingesteld door:

- belanghebbenden die tijdig een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit hebben ingediend;
- belanghebbenden die aan kunnen tonen redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest om een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit in te dienen;
- belanghebbenden die bezwaren hebben tegen wijzigingen die in het vastgestelde besluit zijn aangebracht ten opzichte van het ontwerp van het besluit.

Beroep kan worden ingesteld bij:

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Aan deze procedure is het **kenmerk 651316 (ontwerpbesluit 585954)** gekoppeld. U dient bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

BESLUIT NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Datum besluit : 15 september 2016

Onderwerp : **Besluit** Natuurbeschermingswet 1998 - gemeente Zuidhorn

Artikel : 19d en 19e

Activiteit : het in werking hebben en het uitbreiden van het melkrundveebedrijf aan Medenerweg 13, 9833 TD in Den Ham

Verlenen/weigeren : **Verlenen** vergunning

Aanvrager : Kuipers Agro BV

Zaaknummer : 651316

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GRONINGEN op het verzoek van Kuipers Agro BV aan de Medenerweg 13, 9833 TD in Den Ham, hierna te noemen aanvrager, van 21 juli 2015 om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna de Nbw 1998.

Aanvraag en procedureverloop

De aanvraag voorziet in een uitbreiding ten opzichte van het feitelijk gebruik, in de referentieperiode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014. In de Nbw-aangevraagde situatie vindt een uitbreiding plaats van de veestapel. Daartoe wordt een nieuwe ligboxenstal gerealiseerd (stal C op de plattegrondtekening), die deels emissiearm wordt uitgevoerd voor de huisvesting van 100 melkkoeien. Dit betreft het emissiearme stalsysteem A 1.22 met een emissiefactor van 11,0 kg NH₃/dierplaats/jaar. Het gaat om een ligboxenstal met een sleufvloer en mestschuif en in de doorsteken, wachtruimte en doorlopen een roostervloer met bolle rubber toplaag, voorzien van afdichtflappen in de roosterspleten. De rest van de veestapel wordt gehuisvest met een overig huisvestingssysteem.

Op 15 december 2015 is een nieuwe versie van AERIUS geïmplementeerd. Deze versie, AERIUS versie 2015, is in de plaats gekomen van AERIUS versie 2014. Hierdoor veranderen mogelijk de uitkomsten van de berekening en zodoende de in dit besluit genoemde waarden ten opzichte van de aanvraag. In dit besluit is de berekening van de nieuwste versie van AERIUS betrokken.

Uit de berekeningen volgt dat wij bevoegd gezag zijn vanwege de effecten op het (voor het Groningse deel van het) Natura 2000-gebied Waddenzee.

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende stukken gebruikt:

Aanvraagformulier met ondertekening d.d. 20 juli 2015; machtigingsformulier met ondertekening d.d. 8 juli 2015; Gecombineerde Opgave 2014 voor hoogst feitelijke dieraantallen; document met verduidelijking relatienummer Gecombineerde Opgave 2014 in samenhang met het UBN-nummer van de bedrijfslocatie Medenerweg 13 in Den Ham; melding Besluit landbouw milieubeheer, ingekomen d.d. 22 januari 2010 met bijbehorende technische tekeningen; plattegrondtekening van de Nbw-aangevraagde situatie d.d. 20 juli 2015 met het projectnummer 425103 en het tekeningnummer Nb-15; AERIUS-berekening van het verschil tussen de hoogst feitelijke situatie en de Nbw-aangevraagde situatie.

Op 16 mei 2016 hebben wij de aanvrager per e-mail en op 25 mei 2016 bij brief om aanvullende stukken verzocht. De aanvullende stukken zijn op 9 juni 2016 ontvangen. Na ontvangst van de aanvullende gegevens was de aanvraag ontvankelijk.

Op deze vergunningaanvraag verklaren wij afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Op grond van artikel 2, vijfde lid, van de Nbw 1998 hebben wij het ontwerpbesluit naar de colleges van gedeputeerde staten van de provincies Drenthe en Friesland gestuurd, waarbij wij de colleges hebben verzocht in te stemmen met het ontwerpbesluit. Indien niet binnen 4 weken is gereageerd, is automatisch ingestemd met dit besluit, in overeenstemming met het door alle provincies vastgestelde beleid.

Zienswijze op aanvraag

Op grond van artikel 44, tweede en derde lid, van de Nbw 1998, hebben wij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidhorn in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over de aanvraag.

Naar aanleiding hiervan hebben wij op 10 november 2015 samengevat, de volgende reactie ontvangen:

'Het bedrijf valt onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit. Tijdens de milieucontrole van november 2011 waren 170 stuks melkrundvee en 150 stuks jongvee aanwezig. Tijdens de milieucontrole van 25 augustus 2015 waren 160 stuks melkrundvee en 100 stuks jongvee aanwezig. Van het bedrijf hebben wij nog geen vergunning/melding ontvangen tot uitbreiding van het bedrijf'

De reactie van de gemeente Zuidhorn nemen wij voor kennisgeving aan en nemen wij mee in onze beoordeling van de Nbw-aanvraag. Voor wat betreft de aangegeven feitelijke dieraantallen tijdens de milieucontroles in november 2011 en 25 augustus 2015 zijn deze gegevens niet relevant voor deze Nbw-aanvraag nu voor de bestaande situatie in situatie 1 volgens de AERIUS-Registerbijlage moet worden uitgegaan van de feitelijk hoogst veroorzaakte stikstofdepositie in de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014.

Zienswijzen ontwerpbesluit en verdere procedure

Het ontwerpbesluit op de aanvraag heeft gedurende 6 weken in de periode van 11 juli 2016 tot en met 21 augustus 2016 ter inzage gelegen in het provinciehuis te Groningen. Gedurende deze termijn was er de mogelijkheid voor belanghebbenden om schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen naar voren te brengen.

Van de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen is geen gebruik gemaakt. Het voorliggende definitieve besluit is ongewijzigd ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Tegen het definitieve besluit staat beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het besluit kan tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de provincie Groningen en is in te zien in het provinciehuis te Groningen.

Beroep kan worden ingesteld door:

- belanghebbenden die tijdig een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit hebben ingediend;
- belanghebbenden die aan kunnen tonen redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest om een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit in te dienen;
- belanghebbenden die bezwaren hebben tegen wijzigingen die in het vastgestelde besluit zijn aangebracht ten opzichte van het ontwerp van het besluit.

Beroep kan worden ingesteld bij:

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Besluit

Gedeputeerde Staten van Groningen;

Gelet op de artikelen 19d tot en met 19g en 19kh, lid 7 van de Nbw 1998.

BESLUITEN WIJ

1. aan Kuipers Agro BV, de op grond van artikel 19d van de Nbw 1998 vereiste vergunning te verlenen voor het in werking hebben en het uitbreiden van een melkrundveebedrijf aan de Medenerweg 13, 9833 TD in Den Ham;
2. de hiervoor benodigde ontwikkelingsruimte volgens bijlage 2 van dit besluit, toe te kennen in AERIUS-Register;
3. dat de volgende bijlagen onderdeel zijn van dit besluit:
 - Bijlage 1 (Overwegingen bij het besluit)
 - Bijlage 2 (AERIUS-Registerbijlage kenmerk RQZ2ChsC93JL (als separaat PDF-document bijgevoegd))
 - de technische tekening d.d. 20 juli 2015 met het projectnummer 425103 en het tekeningnummer Nb-15, zoals aangeleverd bij de aanvraag
4. aan deze vergunning het volgende voorschrift te verbinden:
 - a. de activiteit waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld dient binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van deze Nbw-vergunning volledig te zijn gerealiseerd dan wel te zijn verricht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:
Namens dezen

A.J. Hoogerwerf
Hoofd afdeling Landelijk Gebied en Water

Dit besluit is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Afschriften:

Een afschrift van dit besluit is tevens digitaal verzonden naar:
Burgemeester en wethouders van gemeente Zuidhorn
Ministerie van Economische Zaken
Agra-Matic, de heer B. Dijkgraaf, bdijkgraaf@agra-matic.nl
Gedeputeerde staten van de provincies Drenthe en Friesland

BIJLAGE 1 OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Wettelijk kader - Natuurbeschermingswet 1998

Artikel 19d van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitat- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Op 1 juli 2015 is de Nbw 1998 gewijzigd ten behoeve van de Programmatische Aanpak Stikstof (hierna: PAS). Naast deze wetswijziging zijn tevens het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof (hierna: Besluit grenswaarden) en de Regeling programmatische aanpak stikstof (hierna: Regeling) in werking getreden.

Programmatische Aanpak Stikstof

Dit programma is een instrument om Natura 2000-doelstellingen te realiseren en tegelijk ruimte te scheppen voor bestaande en nieuwe economische ontwikkelingen. De aanpak voorziet er in dat telkens voor een periode van zes jaar een programma wordt vastgesteld, dat concrete maatregelen bevat om de stikstofdepositie terug te dringen, negatieve effecten van stikstof te voorkomen en waar nodig natuurherstel te realiseren. Het vastgestelde PAS 2015-2021 bevat daartoe landelijke brongerichte maatregelen waarmee de emissie van stikstof wordt gereduceerd en worden gebiedsspecifieke natuurherstelmaatregelen getroffen waarmee de veerkracht van de Natura 2000-gebieden wordt verbeterd. Op 14 april 2015 hebben wij ingestemd met de PAS 2015-2021.

Het PAS 2015-2021 is passend beoordeeld. In deze passende beoordeling is getoetst of uitvoering van het programma geen risico vormt voor de instandhoudingsdoelstellingen van individuele Natura 2000-gebieden, opgenomen binnen de PAS. De passende beoordeling bestaat uit een generiek deel (bronmaatregelen, monitoring, etc.) en uit gebiedsanalyses, die de ecologische onderbouwing vormen dat met het programma de stikstofgevoelige Natura 2000-doelstellingen (op termijn) gerealiseerd kunnen worden én er ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor economische ontwikkelingen. In de gebiedsanalyses is verzekerd dat door de uitvoering van een gebalanceerd en robuust pakket aan herstelmaatregelen, er in de 1e programma periode geen verslechtering optreedt van alle stikstofgevoelige habitattypen en habitats van soorten. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de achtergrondwaarde van 2014. In deze achtergrondwaarde zijn alle voor de aanvang van het programma feitelijke emissies verdisconteerd, zoals blijkt uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN). Deze emissies hebben al voor de aanvang van het programma plaatsgevonden en hebben als uitgangspunt gediend voor de passende beoordeling. De conclusie van de passende beoordeling van het PAS 2015-2021 is dat kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de in het programma opgenomen Natura 2000-gebieden worden aangetast.

Groningse Beleidsregels

Gedeputeerde Staten van Groningen hebben bij besluit van 14 april 2015 voor het toedelen van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte (segment 2) aan projecten en andere handelingen beleidsregels vastgesteld.

Provincies hebben een gezamenlijke set van beleidsregels vastgesteld voor de verdeling van de vrij beschikbare ontwikkelingsruimte. Deze hebben tot doel om de toedeling van ontwikkelingsruimte eenvoudig en eerlijk uit te voeren. Verder voorkomen deze regels dat enkele aanvragers in één keer de beschikbare ontwikkelingsruimte verbruiken. Bovendien moeten ze voorkomen dat er ongelijkheid ontstaat tussen provincies.

Aanvragen worden verder getoetst aan de volgende beleidsregels:

1. Per PAS-programmaperiode wordt bij een toestemmingsbesluit aan een activiteit niet meer dan 3 mol stikstof per hectare per jaar aan ontwikkelingsruimte toegedeeld. Voor landbouw, industrie, infrastructuur of voor het gebruik van gemotoriseerd voertuigen voor wedstrijden geldt deze waarde in cumulatie met eerdere gemelde of vergunde activiteiten voor hetzelfde bedrijf binnen één PAS-programmaperiode.
2. Het project of de andere handeling waarvoor ontwikkelingsruimte is toegedeeld dient binnen twee jaar, na het onherroepelijk worden van het toestemmingsbesluit waarbij de ontwikkelingsruimte is toegedeeld, te zijn gerealiseerd onderscheidenlijk verricht. Na twee jaar kunnen Gedeputeerde Staten het door hen hiervoor vastgestelde toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) intrekken of wijzigen of, indien het om een omgevingsvergunning gaat, burgemeester en wethouders verzoeken het toestemmingsbesluit (al dan niet gedeeltelijk) in te trekken of wijzigen.
3. Voor de toedeling van ontwikkelingsruimte geldt de volgorde van ontvangst van een volledige en ontvankelijke aanvraag. Bij binnenkomst via de post geldt het tijdstip van 12.00 uur.

Bepalen bevoegd gezag en vergunningplicht

Uit de AERIUS-berekening volgt dat wij het bevoegd gezag zijn vanwege de effecten op het (voor het Groningse deel van het) Natura 2000-gebied Waddenzee. Uit de bij de aanvraag ingediende AERIUS-berekening van de beoogde situatie volgt dat er gebieden zijn waar de depositie boven de grenswaarde ligt. In bijlage 2 is de AERIUS Register-bijlage opgenomen, waarin alle gebieden staan vermeld met een depositie boven de 0,05 mol/ha/jaar.

Voor het gebied Waddenzee geldt dat de aanwezige achtergronddepositie lager is dan de kritische depositiewaarde van de habitats. Er is derhalve geen sprake van een significant negatief effect. Dit betekent dat er geen beroep hoeft te worden gedaan op ontwikkelingsruimte voor het gebied Waddenzee vanwege het effect van stikstofdepositie. Voor de andere gebieden in de AERIUS-Registerbijlage (bijlage 2) boven de 0,05 mol is wel ontwikkelingsruimte nodig vanwege de beoogde activiteit in tabel 2.

Vaststellen van de feitelijk door de bestaande activiteit veroorzaakte stikstofdepositie

Artikel 5, vijfde en zesde lid van de Regeling PAS vormt de grondslag voor de bepaling van de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie. Dit betreft de stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 ten hoogste werd veroorzaakt als gevolg van hetgeen daadwerkelijk plaatsvond binnen de kaders van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel e of i van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of een vergunning of melding krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet.

Op basis van de PAS wordt voor de referentiesituatie uitgegaan van de bestaande activiteit met de hoogst veroorzaakte stikstofdepositie, passend binnen de melding Besluit landbouw milieubeheer, ingekomen d.d. 22 januari 2010.

De feitelijke situatie van bedrijf waarop de aanvraag van toepassing is, is op de volgende wijze aangetoond: **van d.d. 1 april 2014 heeft aanvrager de Gecombineerde Opgave 2014 aangeleverd en daarnaast is een document aangeleverd ter verduidelijking van het relatienummer van de Gecombineerde Opgave 2014 in samenhang met het UBN-nummer van de bedrijfslocatie Medenerweg 13 in Den Ham en de feitelijk daar gehouden dieren.** Wij zijn van oordeel dat daarmee de hoogst feitelijke situatie afdoende is aangetoond.

Tabel 1 bestaande situatie, Medenerweg 13 in Den Ham

Diersoort	Rav-categorie	Aantal (stalnr)	NH ₃ -emissie-factor ¹	Totaal NH ₃ -emissie kg/jr
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A3.100	71 (stal A)	4,4	312,40
Vleeskalveren tot circa 8 maanden, overig huisvestingssysteem	A4.100	7 (stal A)	3,5	24,50
Vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden, overig huisvestingssysteem	A6.100	2 (stal A)	5,3	10,60
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A1.100	170 (stal B)	13,0	2.210,00
Totaal				2.557,50

Beoogde situatie in aanvraag

Er wordt vergunning gevraagd voor de beoogde activiteiten, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2 beoogde situatie, Medenerweg 13 in Den Ham

Diersoort	Rav-categorie	Aantal (stalnr)	NH ₃ -emissie-factor	Totaal NH ₃ -emissie kg/jr
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A3.100	140 (stal A)	4,4	616,0
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A1.100	31 (stal A)	13,0	403,0
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A1.100	169 (stal B)	13,0	2.197,0
Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, ligboxenstal met sleufvloer en mestschuif en in de doorsteken, wachtruimte en doorlopen een roostervloer met een bolle rubber toplaag, voorzien van afdichtflappen in de roosterspleten	A1.22	100 (stal C)	11,0	1.100,0
Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overig huisvestingssysteem	A3.100	70 (stal C)	4,4	308,0
Totaal				4.624,0

¹ Er is in tabel 1 en 2 gerekend met de emissiefactoren van de Regeling ammoniak en veehouderij

Vaststellen overige effecten

Gezien de afstand van circa 8.600 meter tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Leekstermeergebied, zijn er naast de effecten van stikstof geen andere effecten op Natura 2000-gebieden.

Effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Op basis van de gewijzigde wet betrekken wij ook eventuele effecten op Natura 2000-gebieden buiten onze landsgrenzen bij ons besluit. De gewenste bedrijfsontwikkeling heeft ook invloed op Natura 2000-gebieden in Duitsland. Voor de beoordeling van de toename sluiten wij aan bij de Duitse beoordelingssystematiek, zoals deze is opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof. De Duitse overheid oordeelt dat er geen sprake is van een negatief effect als de toename van stikstofdepositie lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar. De toename in de aangevraagde situatie veroorzaakt op geen enkel habitat op Duits grondgebied een stikstofdepositie die deze grenswaarde overschrijdt (zie bijlage 2). Nadere toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden op Duits grondgebied is hierdoor niet nodig.

Conclusie

De aanvraag past binnen de Groningse beleidsregels en is derhalve ter toetsing aangeboden aan AERIUS Register.

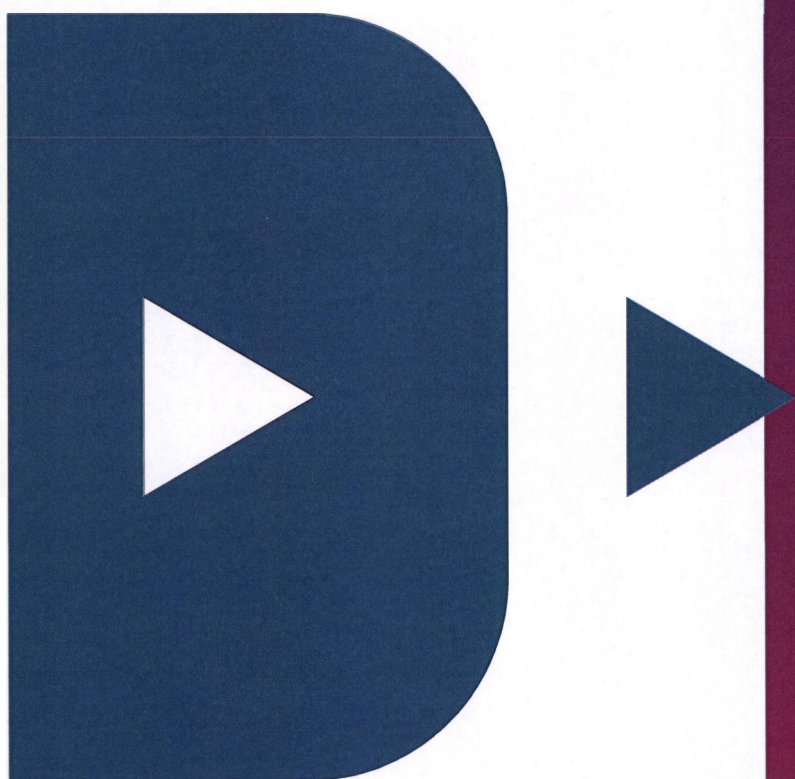
Uit de AERIUS-Registerbijlage (bijlage 2) blijkt dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is om de aangevraagde situatie te verlenen. Er is voor de onderliggende aanvraag ontwikkelingsruimte vastgelegd in AERIUS Register. De vergunning kan worden verleend.

BIJLAGE 2

AERIUS Register-bijlage (kenmerk: RQZ2ChsC93JL) (als los document bijgevoegd)

AERIUS REGISTER

*Dit document is een bijlage bij het
toestemmingsbesluit als bedoeld in artikel
19km, eerste lid, van de Nb-wet 1998.*

Bijlage bij besluit, Vergunningaanvraag

- ▶ Kenmerken
- ▶ Emissie
- ▶ Depositie natuurgebieden
- ▶ Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een
bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige
documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl.

AERIUS REGISTER

Contact

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Agra-Matic

Medenerweg 13, 9833 TD Den Ham

Activiteit

Omschrijving

AERIUS kenmerk

Bevoegd gezag

Kuipers Agro BV

RQZzChsC93JL

Provincie Groningen

Datum berekening

Rekenjaar

06 juli 2016, 11:32

2015

Sector

Deelsector

Landbouw

Stalemissies

Totale emissie

Situatie 1

Situatie 2

Vershil

NOx

-

-

-

NH₃

2.557,50 kg/j

4.624,00 kg/j

2.066,50 kg/j

Depositie

Hectare met
hoogste project-
verschil (mol/ha/j)

Natuurgebied

Provincie

Waddenzee

Groningen

Situatie 1

Situatie 2

Vershil

0,10

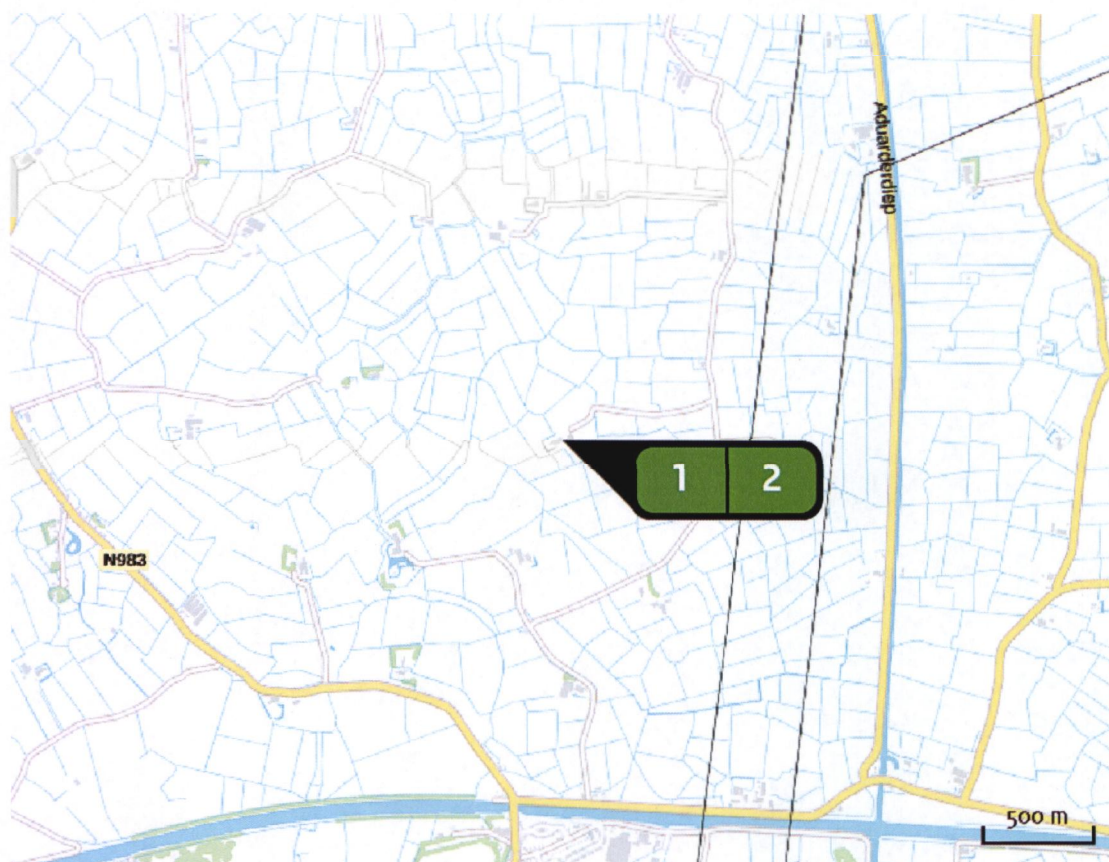
0,18

+ 0,08

Toelichting

Depositieberekening van de werkelijk gehouden dieren en de gewenste situatie. Eveneens is dit weergegeven in een vergelijking en een toename per gebied en per habitatype.

Locatie
werkelijk
gehouden dieren

Emissie
(per bron)
werkelijk
gehouden dieren

Naam **gebouw A**
Locatie (X,Y) **226653, 588217**
Uitstoothoogte **1,5 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **347,50 kg/j**

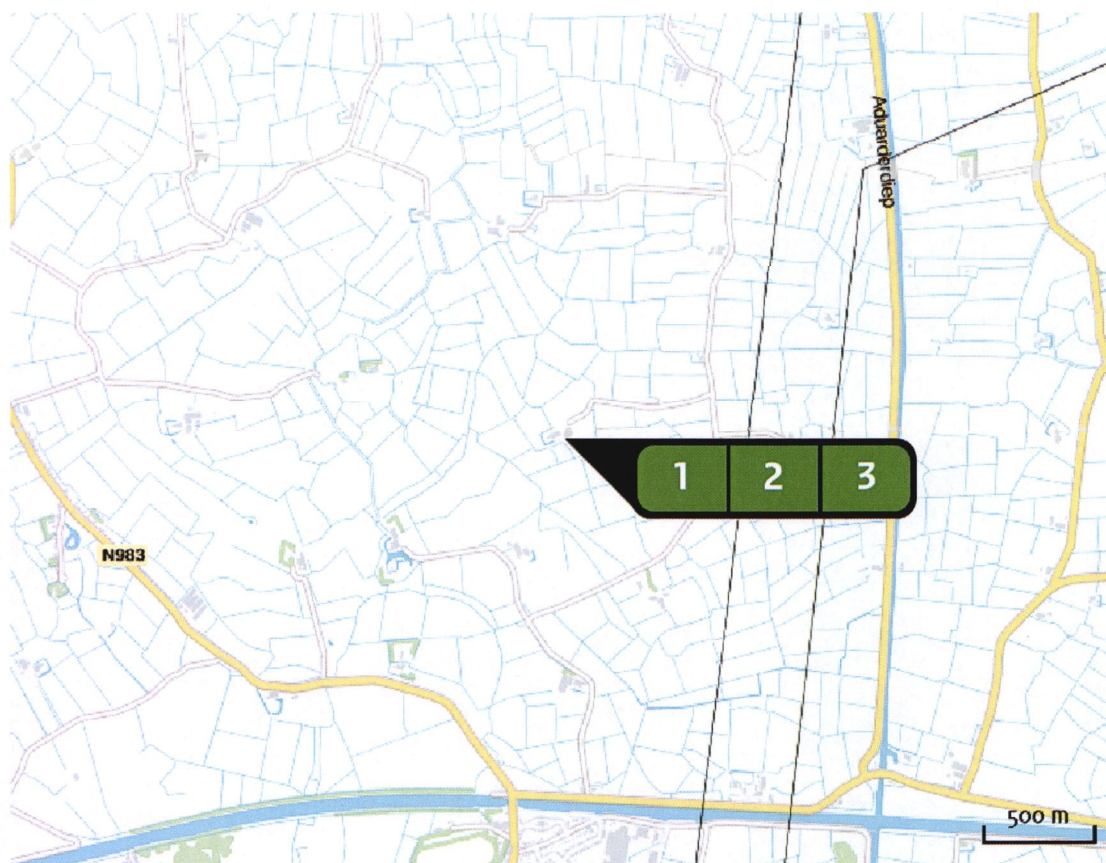
Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	71	NH ₃	4,400	312,40 kg/j
	A 4.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleeskalveren tot circa 8 maanden) (Overig)	7	NH ₃	3,500	24,50 kg/j
	A 6.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie)) (Overig)	2	NH ₃	5,300	10,60 kg/j

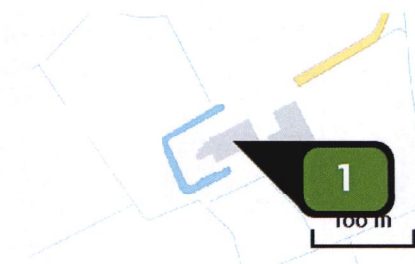
Naam **gebouw B**
Locatie (X,Y) **226714, 588231**
Uitstoothoogte **1,5 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **2.210,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	170	NH ₃	13,000	2.210,00 kg/j

Locatie
Gewenste situatie

Emissie
(per bron)
Gewenste situatie

Naam **gebouw A**
Locatie (X,Y) **226653, 588217**
Uitstoothoogte **1,5 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **1.019,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	140	NH ₃	4,400	616,00 kg/j
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	31	NH ₃	13,000	403,00 kg/j

Naam **gebouw B**
Locatie (X,Y) **226714, 588231**
Uitstoothoogte **1,5 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **2.197,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (Overig)	169	NH ₃	13,000	2.197,00 kg/j

Naam **gebouw C**
Locatie (X,Y) **226737, 588169**
Uitstoothoogte **1,5 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
NH₃ **1.408,00 kg/j**

Dier	RAV code	Omschrijving	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Emissie
	A 1.22	ligboxenstal met sleufvloer en mestschuif en in de doorsteken, wachtruimte en doorlopen een roostervloer met bolle rubber toplaag voorzien van afdichtflappen in de roosterspleten (Rundvee; melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar) (BWL 2013.03.V1)	100	NH ₃	11,000	1.100,00 kg/j
	A 3.100	overige huisvestingssystemen (Rundvee; vrouwelijk jongvee tot 2 jaar) (Overig)	70	NH ₃	4,400	308,00 kg/j

Algemene depositie- gegevens PAS- gebieden (rekenjaar 2015)	Natuurgebied	Beschermingsregime	Hoogste achtergronddepositie (mol/ha/j)	Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrijding KDW
	Waddenzee	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Beschermd natuurgebied	1.659,53	0,18	●
	Drentsche Aa-gebied	Habitatrichtlijn	2.178,48	0,13	●
	Duinen Schiermonnikoog	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.362,37	0,13	●
	Norgerholt	Habitatrichtlijn	2.062,41	0,10	●
	Bakkeveense Duinen	Habitatrichtlijn	2.340,05	0,09	●
	Fochteloërveen	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.084,80	0,08	●
	Wijnjeterper Schar	Habitatrichtlijn	2.319,09	0,06	●
	Alde Feanen	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Beschermd natuurgebied	1.926,08	0,06	●
	Duinen Ameland	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Beschermd natuurgebied	1.847,71	>0,05	●
	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn	2.241,93	>0,05	●
	Witterveld	Habitatrichtlijn, Beschermd natuurgebied	1.724,79	>0,05	●
Drouwenerzand	Habitatrichtlijn	1.835,19	>0,05	●	
Depositie overige gebieden (rekenjaar 2015)	Natuurgebied	Beschermingsregime	Hoogste achtergronddepositie (mol/ha/j)	Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrijding KDW
	Noordzeekustzone	Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Beschermd	1.251,67	0,06	●
Bijlage bij besluit Vergunningaanvraag (toegekend)		Kuipers Agro BV	RQZ2ChsC93JL (06 juli 2016) pagina 7/22		

Natuurgebied	Beschermingsregime	Hoogste achtergronddepositie (mol/ha/j)	Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrijding KDW
--------------	--------------------	---	---	-----------------------

natuurgebied

- ☐ Geen overschrijding*
- ☒ Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de NB-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

Deposities
natuur-
gebieden

Depositie PAS- gebieden

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
Waddenzee	0,10	0,18	+ 0,08	0,18	●	✓
Drentsche Aa-gebied	0,07	0,13	+ 0,06	0,13	●	✓
Duinen Schiermonnikoog	0,07	0,13	+ 0,06	0,13	●	✓
Norgerholt	0,06	0,10	+ 0,05	0,10	●	✓
Bakkeveense Duinen	0,05	0,09	+ 0,04	0,09	●	✓
Fochteloërveen	0,04	0,08	+ 0,04	0,08	●	✓
Wijnjeterper Schar	0,03	0,06	+ 0,03	0,06	●	✓
Alde Feanen	0,03	0,06	+ 0,03	0,06	●	✓
Duinen Ameland	0,03	>0,05	+ 0,02	>0,05	●	✓
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,03	>0,05	+ 0,02	>0,05	●	✓
Witterveld	0,03	>0,05	+ 0,02	>0,05	●	✓
Drouwenerzand	0,03	>0,05	+ 0,02	>0,05	●	✓

- Geen overschrijding*
- Wel overschrijding
- ✓ Ontwikkelingsruimte beschikbaar**
- ✗ Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- ⚪ Er is hier geen effect dat relevant is voor de uitgifte van ontwikkelingsruimte, dus de berekende toename is niet relevant voor de beoordeling

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de Nb-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet is vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie per
 habitattype

Waddenzee

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,10	0,18	+ 0,08	●	✓
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,09	0,17	+ 0,07	○	✓
H1320 Slijkgrasvelden	0,08	0,15	+ 0,07	○	✓
H2160 Duindoornstruwelen	0,05	0,09	+ 0,04	○	✓
H2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,05	0,08	+ 0,04	●	✓
H2120 Witte duinen	0,05	0,08	+ 0,04	●	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,05	0,08	+ 0,04	○	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,05	0,08	+ 0,04	●	✓
H2110 Embryonale duinen	0,05	0,08	+ 0,04	○	✓
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,03	>0,05	+ 0,02	○	⊘

Drentsche Aa-gebied

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,07	0,13	+ 0,06	●	✓
H9190 Oude eikenbossen	0,07	0,13	+ 0,06	●	✓
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,07	0,12	+ >0,05	●	✓
H91Do Hoogveenbossen	0,06	0,12	+ >0,05	●	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,06	0,12	+ >0,05	●	✓
H4030 Droge heiden	0,06	0,11	+ 0,05	●	✓
ZGH4030 Droge heiden	0,06	0,10	+ 0,05	●	✓
H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	>0,05	0,09	+ 0,04	●	✓
H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)	>0,05	0,09	+ 0,04	●	✓
H91EoC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>0,05	0,09	+ 0,04	●	✓
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,04	0,08	+ 0,03	●	✓
H6230vka Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓
ZGH3160 Zure vennen	0,03	0,06	+ 0,03	●	✓
H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓

Duinen Schiermonnikoog

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
ZGH2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,07	0,13	+ 0,06	●	✓
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,07	0,13	+ 0,06	●	✓
ZGH2160 Duindoornstruwelen	0,07	0,12	+ >0,05	●	✓
ZGH2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,07	0,12	+ >0,05	●	✓
H9999:6 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H2130B, H2130C)	0,07	0,12	+ >0,05	●	✓
H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,06	0,12	+ >0,05	●	✓
H2170 Kruipwilgstruwelen	0,06	0,11	+ 0,05	○	✓
H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,05	0,10	+ 0,05	●	✓
ZGH2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,06	0,10	+ 0,05	●	✓
H2130C Grijze duinen (heischraal)	0,06	0,10	+ 0,05	●	✓
ZGH2120 Witte duinen	>0,05	0,09	+ 0,04	●	✓
ZGH2180B Duinbossen (vochtig)	>0,05	0,09	+ 0,04	○	✓
H2190Aom Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen	0,04	0,08	+ 0,04	●	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,05	0,08	+ 0,04	●	✓
ZGH2180C Duinbossen (binnenduinrand)	0,04	0,08	+ 0,04	○	✓
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
ZGH2170 Kruiwilgstruwelen	0,03	0,06	+ 0,03	○	✓
ZGH2130A Grijze duinen (kalkrijk)	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓
ZGH2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓

Norgerholt

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,06	0,10	+ 0,05	●	✓

Bakkeveense Duinen

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,05	0,09	+ 0,04	●	✓
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	0,04	0,08	+ 0,04	●	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓
H3160 Zure vennen	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓
H2330 Zandverstuivingen	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓
ZGH2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓

Fochteloërveen

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,04	0,08	+ 0,04	●	✓
ZGH7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,04	0,08	+ 0,04	●	✓
H4030 Droge heiden	0,04	0,07	+ 0,03	●	✓
H9999:23 Habitatype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische aangewezen type (H7110A, H7120)	0,03	0,06	+ 0,03	●	✓

Wijnjeterper Schar

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H4030 Droge heiden	0,03	0,06	+ 0,03	●	✓
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓
H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓
H6410 Blauwgraslanden	0,03	>0,05	+ 0,02	●	✓

Alde Feanen

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H3150Baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	0,03	0,06	+ 0,03	○	
H91Do Hoogveenbossen	0,03	0,06	+ 0,03	●	
H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	0,03	0,06	+ 0,03	●	
H6410 Blauwgraslanden	0,03	>0,05	+ 0,02	●	

Duinen Ameland

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H2130B Grijze duinen (kalkarm)	0,03	>0,05	+ 0,02	●	
H2180Abe Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,03	>0,05	+ 0,02	●	
H2180B Duinbossen (vochtig)	0,03	>0,05	+ 0,02	○	

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H2310 Stui fzandheiden met struikhei	0,03	>0,05	+ 0,02	●	
H3130 Zwakgebufferde vennen	0,03	>0,05	+ 0,02	●	
H2330 Zandverstuivingen	0,03	>0,05	+ 0,02	●	

Witterveld

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		
H7120ah Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	0,03	>0,05	+ 0,02		

Drouwenerzand

Habitatype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		
H2310 Stuifzandheiden met struikhei	0,03	>0,05	+ 0,02		

- Geen overschrijding*
- Wel overschrijding
- Ontwikkelingsruimte beschikbaar**
- Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- Er is hier geen effect dat relevant is voor de uitgifte van ontwikkelingsruimte, dus de berekende toename is niet relevant voor de beoordeling

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de Nb-wet gaat het om de relevante hexagonalen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet is vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie
resterende
gebieden

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
Noordzeekustzone	0,03	0,06	+ 0,03	0,06		

 Geen overschrijding*

 Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de NB-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

Depositie per
 habitattype

Noordzeekustzone

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H2110 Embryonale duinen	0,03	0,06	+ 0,03	○	✓
H1310B Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	0,03	0,06	+ 0,03	○	⊘
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,03	>0,05	+ 0,02	○	✓
H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	0,03	>0,05	+ 0,02	○	⊘

○ Geen overschrijding*

● Wel overschrijding

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de NB-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

Depositie
 buitenland

Duitsland

Natuurgebied

 Hectare met hoogste projectverschil
 (mol/ha/j)

Situatie 1 Situatie 2 Verschil

Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer

0,13 0,23 + 0,11

Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer

0,13 0,23 + 0,11

Krummhörn

0,08 0,15 + 0,07

Großes Meer, Loppersumer Meer

0,04 0,08 + 0,04

Ostfriesische Meere

0,04 0,08 + 0,04

Unterems und Außenems

0,04 0,07 + 0,03

Westermarsch

0,03 0,06 + 0,03

Rheiderland

0,03 0,06 + 0,03

Teichfledermaus-Gewässer im Raum Aurich

0,03 0,06 + 0,02

Disclaimer

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de projectinvoer en de aanvraag wordt getoetst door het bevoegd gezag. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2015.1_20160514_goad58c36e

Database versie 2015.1_20160514_goad58c36e

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>

BIJLAGE 7 WATERTOETS

datum 25-8-2016
dossiercode 20160825-34-13587

STANDAARD WATERPARAGRAAF

(KORTE PROCEDURE)

Plan: Ruimtelijke onderbouwing Medenerweg 13, Den Ham

Algemene projectgegevens:

Projectomschrijving: Ruimtelijke onderbouwing Medenerweg 13, Den Ham
Oppervlakte plangebied: 34464 m2
Toename verharding in plangebied: Ja met, 7.235 m2 m2
Kaartlagen geraakt: Ja

Aanvrager / initiatiefnemer:

Naam: Dirk van Nuland
Organisatie: Agra-Matic B.V.
Postadres: Postbus 396
PC/plaats: 6710 BJ Ede
Telefoon: 31318675204
Fax: 31318675204
E-mail: dnuland@agra-matic.nl

Gemeente Zuidhorn

Contactpersoon: Pieter Willem de Boer
Telefoon: (0594) 50 88 88
E-mail: pwdeboer@zuidhorn.nl

Waterbeleid

Sinds 1 november 2003 is het verplicht plannen in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening te toetsen op water. Het doel van deze watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen. De waterhuishouding bestaat uit de overheidszorg die zich richt op het op en in de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij behorende belangen. Zowel het oppervlaktewater als het grondwater valt onder de zorg voor de waterhuishouding. Naast veiligheid en wateroverlast (waterkwantiteit) worden ook de gevolgen van het plan voor de waterkwaliteit en verdroging onderzocht. De belangrijkste beleidsdocumenten op het gebied van de waterhuishouding zijn de Vierde Nota Waterhuishouding, Anders omgaan met water: Waterbeleid 21e eeuw, de Europese Kaderrichtlijn Water, Beleidslijn ruimte voor de rivier en de nota Ruimte. In het Nationaal Bestuursakkoord Water worden de gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd voor een integraal waterbeleid in de 21e eeuw. De verantwoordelijkheid voor de te treffen waterhuishoudkundige maatregelen gericht op: vasthouden, bergen en afvoeren van water ligt bij het waterschap (trits: kwantiteit) en het schoon houden, scheiden en zuiveren van water (trits: kwaliteit) ligt bij alle betrokkenen en het waterschap.

Provincies en gemeenten zorgen voor een integrale afweging en leggen deze vast in provinciale beleidsplannen en streekplannen, respectievelijk structuur- en bestemmingsplannen. De provincie geeft richting aan ruimtelijke ontwikkeling door de gebieden te benadrukken die van nature het eerst onder water komen te staan bij hevige regenval of overstromingen. De provincie wil dat deze gebieden gevrijwaard blijven van kapitaalintensieve functies.

Het beleid van waterschap Noorderzijlvest is verwoord in het Waterbeheerprogramma 2016- 2021 en in de Notitie Water en Ruimte 2013. De ruimtelijke zonering van de provincie heeft het waterschap vertaald naar een eigen zonering met water als belangrijkste element. Het waterschap benadrukt in haar functiezonering de volgende aspecten: de hoogte van de waterpeilen en het gewenste grondwaterregime (GGOR), een optimale wateraanvoer en -afvoer (waterkwantiteit), de waterkwaliteit voor verschillende functies en de inpassing van water in het landschap.

Geraakte kaarten in plangebied:

Kwetsbaar water

Het betreft hier wateren in beekdalen en veengebieden. In de Provinciale Omgevingsplannen van de provincies staat beleid geformuleerd hoe men met ruimtelijke ontwikkelingen in deze kwetsbare gebieden om wil gaan.

WATERADVIES Waterschap Noorderzijlvest

De wijziging van de bestemming en/of de omvang van onderdelen in het plan hebben invloed op de waterhuishouding en/of raken de belangen van het waterbeheer en/of die van de initiatiefnemer.

Toename verhard oppervlak

Door toename van verhard oppervlak stroomt regenwater, zonder extra maatregelen, sneller af richting oppervlaktewater, waardoor piekwaterstanden en afvoeren toenemen. Dit kan leiden tot wateroverlast. Bij een toename van het verhard oppervlak met meer dan 750 m² (in de bebouwde kom, binnen gemeentelijke uitbreidingsplannen en in glastuinbouwgebieden) of 2500 m² (in overige gebieden) is compensatie door aanleg van waterberging nodig. Niet voor elk ruimtelijk plan is het noodzakelijk op gedetailleerde wijze de waterberging te berekenen. Aan de hand van de volgende regels kan bepaald worden hoe de waterberging berekend dient te worden. Voor plannen kleiner dan 10 hectare kan de waterberging volgens de volgende praktische vuistregel berekend worden, het extra te realiseren wateroppervlak is gelijk aan 10% van de toename van het verhard oppervlak in een ruimtelijk plan. De initiatiefnemer kan dit direct opnemen in de waterparagraaf. Voor in- en uitbreidingen van 10 - 200 hectare stelt waterschap Noorderzijlvest vast hoeveel berging vereist is. Waterschap Noorderzijlvest berekent de benodigde waterberging op basis van regenduurlijnen (inclusief klimaatverandering). Bij grote in- en uitbreidingen is het noodzakelijk om een waterhuishoudingsplan op te stellen. Onderdeel hiervan is een gedetailleerde modellering van het watersysteem. Een waterkwaliteits- en hydraulische modellering kunnen hier onderdeel van uitmaken.

Riolering

Bij de aanleg van riolering in een nieuw plan wordt uitgegaan van de aanleg van een gescheiden stelsel, daar waar het, gelet op de aard van de aangesloten verharde oppervlakken en de mogelijke verontreiniging daarvan, verantwoord is. De initiatiefnemer van een afkoppelpject dient aannemelijk te maken dat het omringende watersysteem over voldoende berging- en afvoercapaciteit beschikt. Dit wordt in samenspraak met waterschap Noorderzijlvest vastgelegd. Tevens worden mogelijkheden om water langer vast te houden, worden zoveel mogelijk benut.

Vervuiling verhard oppervlak

Het is alleen mogelijk om verhard oppervlak, aangemerkt als schoon, af te koppelen. Dit wordt in overleg met waterschap Noorderzijlvest bepaald. Maatregelen om vervuiling te voorkomen dan wel te verminderen kunnen noodzakelijk zijn. Voorbeelden hiervan zijn:

Voorbeelden beperken gebruik uitlogende materialen

- Uitlogende materialen voorzien van een coating
- Toepassen van olie-/ vetafscheiders bij wegen en parkeerplaatsen
- In sommige gevallen mag hemelwater van vervuild verhard oppervlak via een voorzuivering, zoals een bodempassage (groenstrook), helofytenfilter of afscheider worden afgevoerd naar het oppervlaktewater of grondwater. Bij ernstiger vervuild oppervlak dien een verbeterd gescheiden rioolsysteem te worden toegepast.

Nieuw stedelijk gebied

In nieuwe stedelijke gebieden dient het watersysteem zodanig aangelegd te worden dat wateroverlast voorkomen wordt. Door de toename van het verharde oppervlak zal neerslagwater sneller tot afvoer komen. Dit veroorzaakt pieken in de waterafvoer. Om het afwentelen van problemen te voorkomen dient de afvoer in de nieuwe situatie de huidige maatgevende afvoer niet te overschrijden. Veelal kan wateroverlast voorkomen worden door voldoende bergingscapaciteit in het oppervlaktewatersysteem te creëren, eventueel in combinatie met infiltratie in de bodem als het gebied hier de mogelijkheid voor heeft.

Bestaand stedelijk gebied

In bestaand stedelijk gebied is ruimte moeilijk te vinden. Bij herinrichting zal het als streefdoel worden ingebracht door het waterschap in het planvormingsproces. Ruimte voor oppervlaktewater in stedelijk gebied is vaak duur. Inzetten op meervoudig ruimtegebruik is daarom een mogelijkheid om te overwegen. Als dat niet voldoende ruimte oplevert zal buiten het stedelijk gebied ruimte moeten worden gezocht ter compensatie. Uitgangspunt is het behoud van het watersysteem en het bergend vermogen ervan in het stedelijk gebied. Binnen het bebouwde gebied mogen hiertoe geen watergangen worden gedempt, tenzij er met het waterschap afspraken zijn gemaakt over compensatie van de afvoer en berging. Met het dempen van sloten, aanleggen van dammen en lange duikers in plaats van een sloot moet kritisch worden omgegaan.

Goed omgaan met het relatief schone hemelwater biedt veel kansen. Zo kunnen we veel problemen in het stedelijk watersysteem oplossen of voorkomen. Grondwateronttrekking voor drinkwater worden minder als men in stedelijk gebied meer gebruik maakt van hemelwater. Bijvoorbeeld voor sproeien van tuinen of spoelen van toiletten vanuit een grijs watercircuit.

Grondwater

In nieuw bebouwd gebied wordt een minimale drooglegging voor woningen geadviseerd van 1,30 meter. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met een minimale ontwateringsdiepte van 0,70 meter. Bij kruipruimteloos bouwen kan een kleinere drooglegging toegepast worden. In een ruimtelijk plan kan een variërende drooglegging gerealiseerd worden in overleg met waterschap Noorderzijlvest. Bij gebieden die met enige regelmaat mogen inunderen kan een kleinere drooglegging toegepast worden (groenstroken, ecologische zones). Op deze manier kan op creatieve wijze invulling gegeven worden aan de vereiste waterberging (zie onderstaande tabel minimale droogleggingseisen). Als dit toegepast wordt dient dit in de waterparagraaf vastgelegd te worden.

Droogleggingseisen:

- Woningen met kruipruimte
1,30 meter
- Woningen zonder kruipruimte
1,00 meter
- Gebiedsontsluitingswegen
0,80 meter
- Erftoegangswegen
0,80 meter
- Groenstroken / ecologische zones
0,50 meter

Grondwateronttrekking

In de Keur van waterschap Noorderzijlvest zijn in de artikelen 3.2.4 t/m 3.2.8 de hoeveelheden opgenomen waarvoor vrijstelling, meldplicht of vergunningsplicht geldt voor het onttrekken van grondwater. Meer informatie over grondwatervergunningen- of meldingen zijn te verkrijgen via vergunningen@noorderzijlvest.nl

Invloed op de waterhuishouding

Het aanwezige oppervlaktewater dient niet alleen voldoende ruimte te hebben voor het afstromende hemelwater, maar ook aan de inrichting dient aandacht te worden besteed. Voor een gezond watersysteem is de inrichting en het beheer van het bestaande of nieuw te realiseren oppervlaktewater belangrijk. Bij oppervlaktewatersystemen in stedelijk gebied wordt daarom gestreefd naar zo groot mogelijke eenheden.

Lozing op het oppervlaktewater

In het kader van de Waterwet is het verboden stoffen in een oppervlaktewaterlichaam te brengen tenzij hiervoor een watervergunning of vrijstelling is verleend bij of krachtens algemene regels. Veel activiteiten vallen onder algemene regels waardoor geen watervergunning nodig is, en veelal met een melding kan worden volstaan. Het is verstandig hierover vooraf contact met het waterschap op te nemen via vergunningen@noorderzijlvest.nl. Tevens kan een vergunningcheck worden gedaan bij het Omgevingsloket Online: www.omgevingsloket.nl

BETROKKENHEID waterschap Noorderzijlvest

Voor de verdere procedurele afhandeling van de watertoets is het van belang om het waterschap verder te betrekken en rekening te houden met de in dit document aangegeven adviezen. Wij verzoeken u ons te informeren over de wijze waarop het plan verder zal worden voorbereid en wat het uiteindelijk ontwerp/inrichting van het plangebied zal zijn. Bij eventuele aanpassingen in het ontwerp en/of in de zienswijzen in relatie tot waterhuishoudkundige inrichting, adviseren wij de Digitale Watertoets nogmaals uit te voeren. In ieder geval wil het waterschap betrokken blijven en geïnformeerd worden bij de verdere planvorming van dit project. Graag het waterschap nader informeren over de verdere planuitwerking en eventueel een overleg plannen met de aangegeven contactpersoon van het waterschap.

De uitkomst van deze Watertoets is een jaar geldig.

Mocht u aanvullende informatie hebben met betrekking tot deze watertoets (schetsontwerpen, relevante documentatie enz.), raden wij u deze per e-mail op te sturen naar advies@noorderzijlvest.nl onder vermelding van de unieke code, te vinden aan het begin van deze notitie. Met de extra informatie kunnen we een nog beter passend advies geven over uw specifieke situatie.

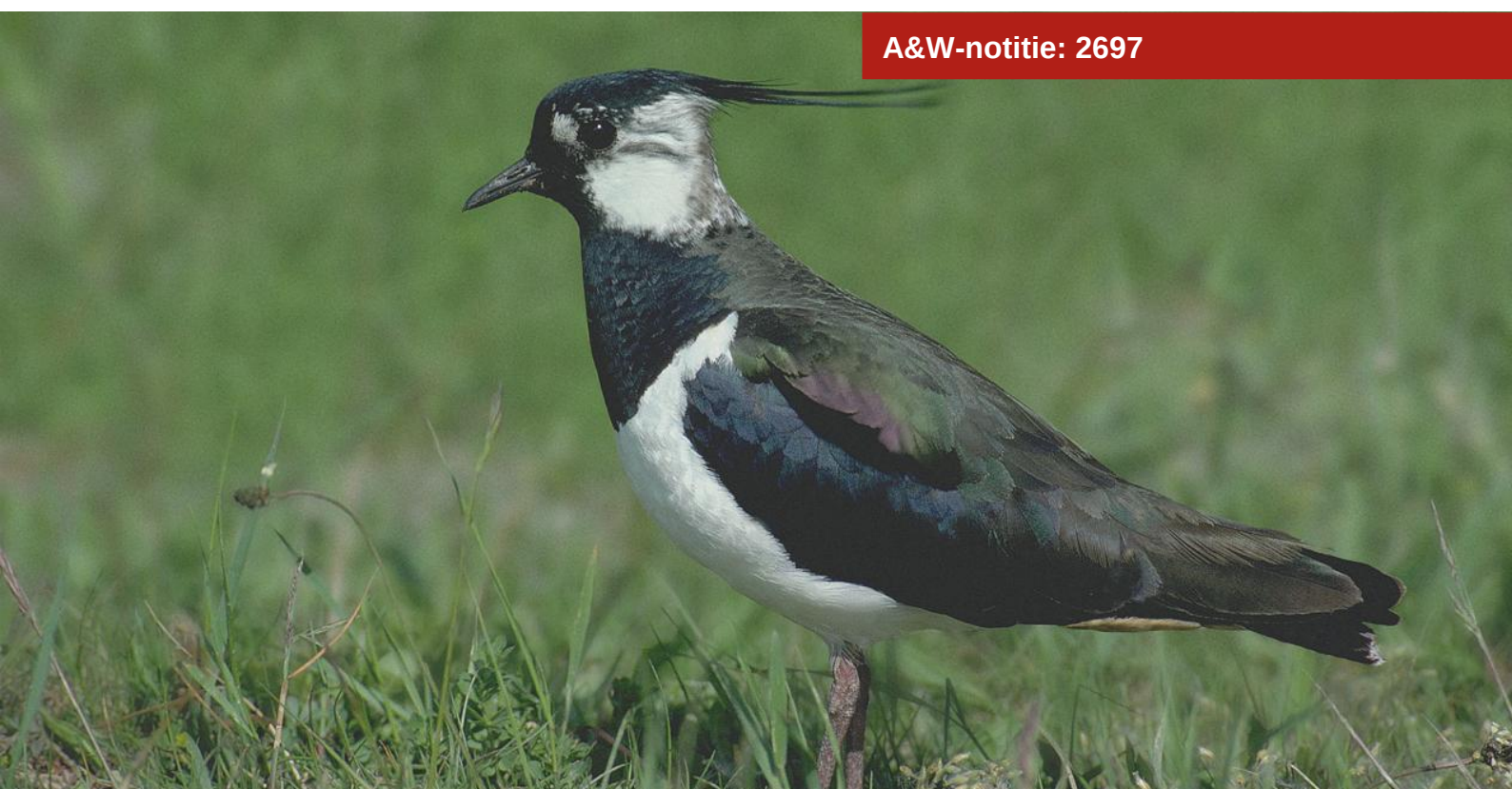
Bij eventuele vragen kunt u eveneens contact opnemen met het waterschap Noorderzijlvest, de heer E.W. Rittersma, tel. 050-304 8337 (op donderdagen niet aanwezig) .

De WaterToets 2014

BIJLAGE 8 RAPPORT EFFECTEN OP NNN BEHEERGEBIED

De effecten van de uitbreiding van de boerderij Eldersveld (Den Ham Gr) op weidevogels

A&W-notitie: 2697

opdrachtgever	Agra-Matic B.V.
projectcode	2697deh
auteur(s)	P. de Hoop, E. Oosterveld
status	eindrapport
datum	23 november 2016
autorisatie	M. Brongers
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden Tel. 0511 474764, info@altwym.nl, www.altwym.nl

Inhoud

1	Aanleiding en doel	1
2	Verstoring en wijze van analyseren	3
2.1	Effecten op vestiging	3
2.2	Effecten op broedsucces	3
2.3	Analyse	3
3	Resultaten	5
3.1	Effect op weidevogelkerngebied en beheersgebied	5
3.2	Effecten op weidevogels	6
4	Beoordeling plannen	8
4.1	Beoordeling	8
4.2	Conclusie	8
4.3	Discussie	9
5	Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie	10
	Literatuur	12

Referentie

De Hoop, P. en E.B. Oosterveld 2016. De effecten van de uitbreiding van de boerderij Eldersveld (Den Ham Gr) op weidevogels. A&W-notitie 2697deh. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

1 Aanleiding en doel

Het boerenbedrijf Eldersveld aan de Medenerweg 13 te Den Ham (Groningen) wil uitbreiden. Op het erf wordt de bestaande ligboxenstal vervangen door een grotere stal. Daarnaast komt er een machineberging en komen er nieuwe voersilo's. De te bouwen ligboxenstal, machineberging en voersilo's staan haaks op de bestaande boerderij. Naast de bebouwing komt er aanvullende beplanting, in de vorm van bomen en struiken.

Vanwege de ligging in provinciaal weidevogelgebied en in of nabij een beheersgebied in het Natuur Netwerk Nederland (NNN) worden mogelijke effecten op weidevogels voorzien. Agra-Matic BV heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek gevraagd een analyse te doen om de te verwachten effecten op de weidevogels te bepalen.

Doelstelling

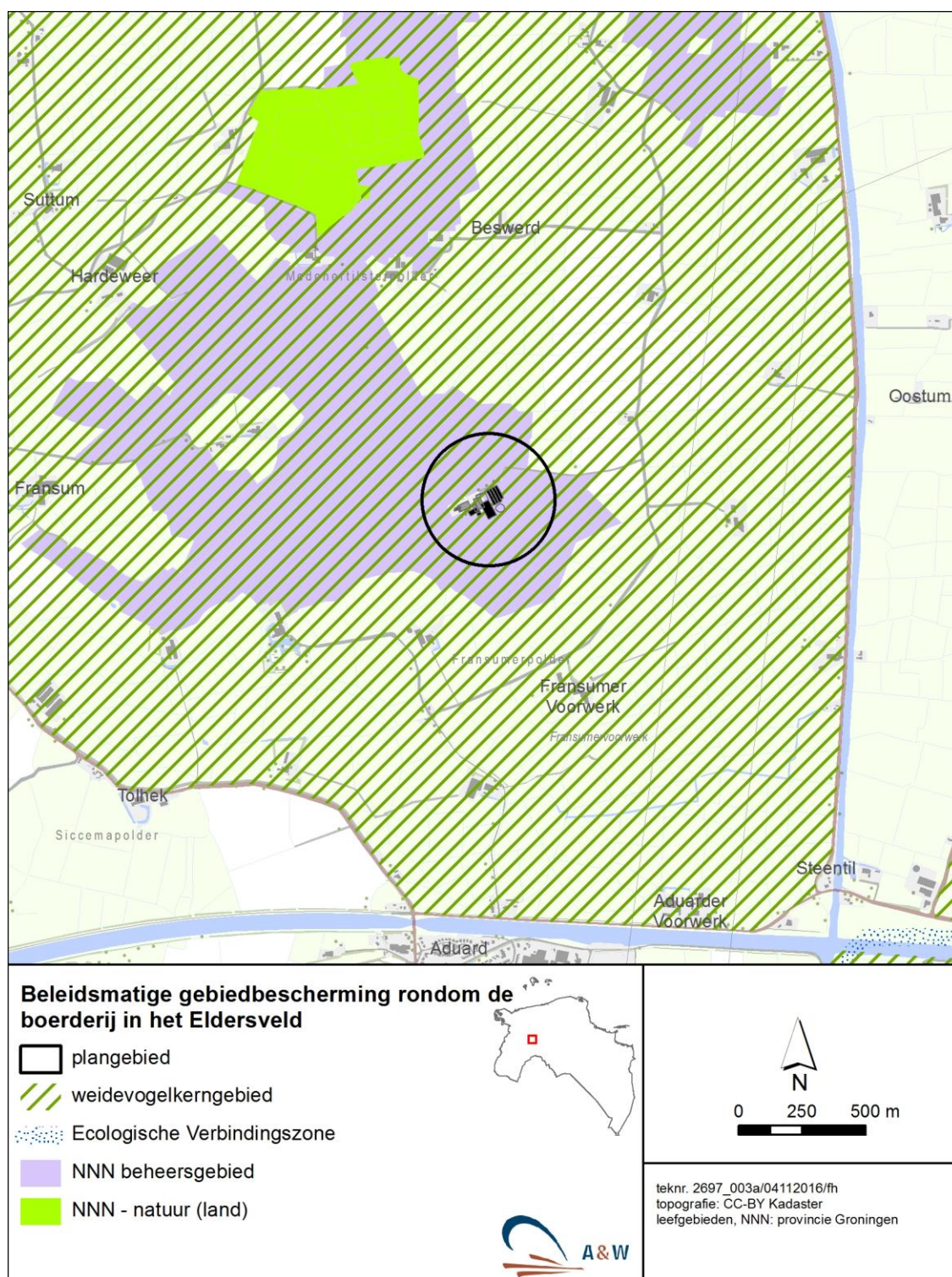
De doelstelling van het onderzoek is in beeld brengen wat de effecten zijn van de bouwplannen van de boerderij Eldersveld op het naburige weidevogelgebied en de weidevogels.

Het is aan de orde niet alleen de effecten van de bouwplannen te beoordelen maar ook van de voorgenomen erfinrichting, zoals die is voorzien in het plan van Libau.

Melkveebedrijf Eldersveld

Het melkveebedrijf aan de Medenerweg 13 te Den Ham (Gemeente Zuidhorn) beslaat ruim 80 ha grasland waarvan op het grootste deel aan weidevogelbeheer wordt gedaan. Pakketten die op land rusten, zijn o.a. legselbeheer, grasland met verschillende rustperiodes en hier en daar een botanische weidevogelrand (Boerenbunder.nl). Er komen relatief hoge dichtheden weidevogels voor zoals van Grutto, Kievit, Scholekster, Tureluur, maar ook van meer zeldzame soorten als Slobeend en Zomertaling.

Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied aan ten opzichte van NNN beheersgebied en het leefgebied Open grasland. Het leefgebied Open grasland overlapt in het onderzoeksgebied met percelen die aangewezen zijn als weidevogelkerngebied.

Figuur 1.1. Beleidsmatige gebiedsbescherming rondom de boerderij Eldersveld.

2 Verstoring en wijze van analyseren

Openheid is een van de belangrijkste factoren voor het voorkomen van weidevogels (Teunissen et al., 2012). Openheid is bijvoorbeeld belangrijk bij de balts van weidevogels (Beintema et al., 1995). Daarnaast is er een verband tussen predatie en de openheid van het landschap. Open landschappen herbergen minder predatoren dan besloten landschappen (Oosterveld 2007, Van der Vliet et al. 2008). De aanwezigheid van predatoren heeft een negatief effect op de vestiging en het broedsucces van weidevogels (onder andere Van der Vliet et al. 2008, 2010, Oosterveld 2011).

2.1 Effecten op vestiging

Tijdens de broedperiode zijn weidevogels het meest gevoelig voor verstoring (Beintema et al. 1995, Oosterveld 2011). De openheid van een weidevogelgebied kan door bijvoorbeeld opgaande begroeiing en bebouwing worden beïnvloed. Weidevogels reageren op deze verstoring door zich op afstand van deze verstoringbronnen te vestigen. Verder van een verstoringbron neemt het versturende effect af.

2.2 Effecten op broedsucces

Naast de effecten van opgaande landschapselementen op de vestiging van weidevogels, is er het effect van predatoren die bijvoorbeeld tot broeden komen in bomen. De aanwezigheid van predatoren heeft na de vestigingsfase ook invloed op het broedproces en de kans dat weidevogelkuikens groot worden. Predatoren zorgen voor verhoogde verliezen aan nesten en kuikens, en indirect zorgt onrust voor een groter aandeel verlaten nesten of kuikens.

2.3 Analyse

Verstoringsafstanden

De effecten van de voorgenomen plannen werken via verstoring van de landschappelijke openheid en rust door op de weidevogels in de omgeving. Om deze effecten te analyseren zijn zogenaamde verstoringsafstanden (Tabel 2.1) voor de vestiging van weidevogels ontwikkeld (Bruinzeel & Schotman 2011). De verstoringsafstand is de gemiddelde afstand waarover de broeddichtheid lager is in vergelijking met een situatie zonder storingsbron (en bij voor het overige vergelijkbare kwaliteit van het leefgebied) (Oosterveld 2014). Met deze verstoringsafstanden wordt een indicatie verkregen van de mate waarin de vestiging van weidevogels door een bepaalde verstoringsbron wordt beïnvloed. De verstoringsafstand verschilt per storingsbron. Door het weergeven van verstoringsafstanden op een kaart ontstaan ruimtelijke verstoringscontouren rondom een storingsbron. Langs deze weg kan het versturende effect worden gekwantificeerd, in de zin van beïnvloede oppervlakte. Ook kunnen zo veranderingen in de verstoorte oppervlakte in beeld worden gebracht. In dit project is dit laatste aan de orde. Het beoordeelde bedrijf valt onder het verstoringsobject 'Huizen onbebouwde kom'. Deze verstoringsafstand is een gecombineerd effect van onrust (activiteiten op het erf), verstoring van openheid (door gebouwen en erfbeplanting) en predatoren die het erf als uitvalsbasis hebben.

Tabel 2-1 - Gemiddelde verstoringafstanden van verschillende objecten op weidevogels (Bruinzeel & Schotman 2011). Deze waarden worden onder andere gebruikt als officiële toetsingscriteria in het beleid van de Provincie Fryslân voor weidevogelcompensatie

Verstorend object	Gemiddelde verstoringafstand
Gemeentelijke wegen	50
Provinciale wegen	100
Auto (snel)wegen	150
Spoorlijn (intercity)	150
Spoorlijnen (lokaal)	100
Fietspad	50
Hoogspanningsleiding	100
Landschapsbeplantingen	200
Lijnvormige beplantingen	200
Bos (> 0,5 ha)	250
Huizen (onbebouwde kom)	200
Huizen (bebouwde kom)	300
Rietland	200
Gaswinstation	325
Windturbines	200

Effect beplanting

Erfbeplanting weegt mee in de verstoring van een bedrijf. De verstoringafstanden van landschapsbeplanting en van huizen (onbebouwde kom) zijn gelijk, maar de verstoringcontour schuift naar buiten op als er beplanting staat rond bijvoorbeeld een ligboxenstal

Boerenerven met beplanting hebben een verstoringafstand van 200 m. Dit betekent dat er gemiddeld binnen 200 m van het erf minder weidevogels tot broeden komen dan in een situatie waarbij het erf er niet was geweest. Eerder is beschreven dat het effect van opgaande landschapselementen direct en indirect invloed heeft op weidevogels. Direct wordt de openheid verstoord, indirect wordt de vestiging negatief beïnvloed door predatoren die gebruik maken van de landschapselementen/beplanting. De verstoringafstand van 200 m is een gemiddelde maat. Effecten van predatie reiken verder. Een Buizerd foerageert in de broedtijd bijvoorbeeld tot enkele kilometers van het nest (Bijlsma 1993). De beplanting werkt verschillend uit voor verschillende predatoren. Voor kraaiachtigen en roofvogels zijn vooral de bomen van belang, omdat ze daarin hun nest maken. Grondpredatoren zoals vos en marterachtigen maken vooral gebruik van de struiklaag en ruigtevegetaties op het erf. Omdat een beplantingsplan deel uitmaakt van de plannen, wordt hier apart aandacht aan besteed.

Soorten

Van de weidevogels zijn Veldleeuwerik en Grutto het meest gevoelig voor verstoring door opgaande landschapselementen. De Scholekster is het minst gevoelig voor verstoring door opgaande landschapselementen. (Oosterveld & Altenburg 2004, van der Vliet *et al.* 2008, 2010)

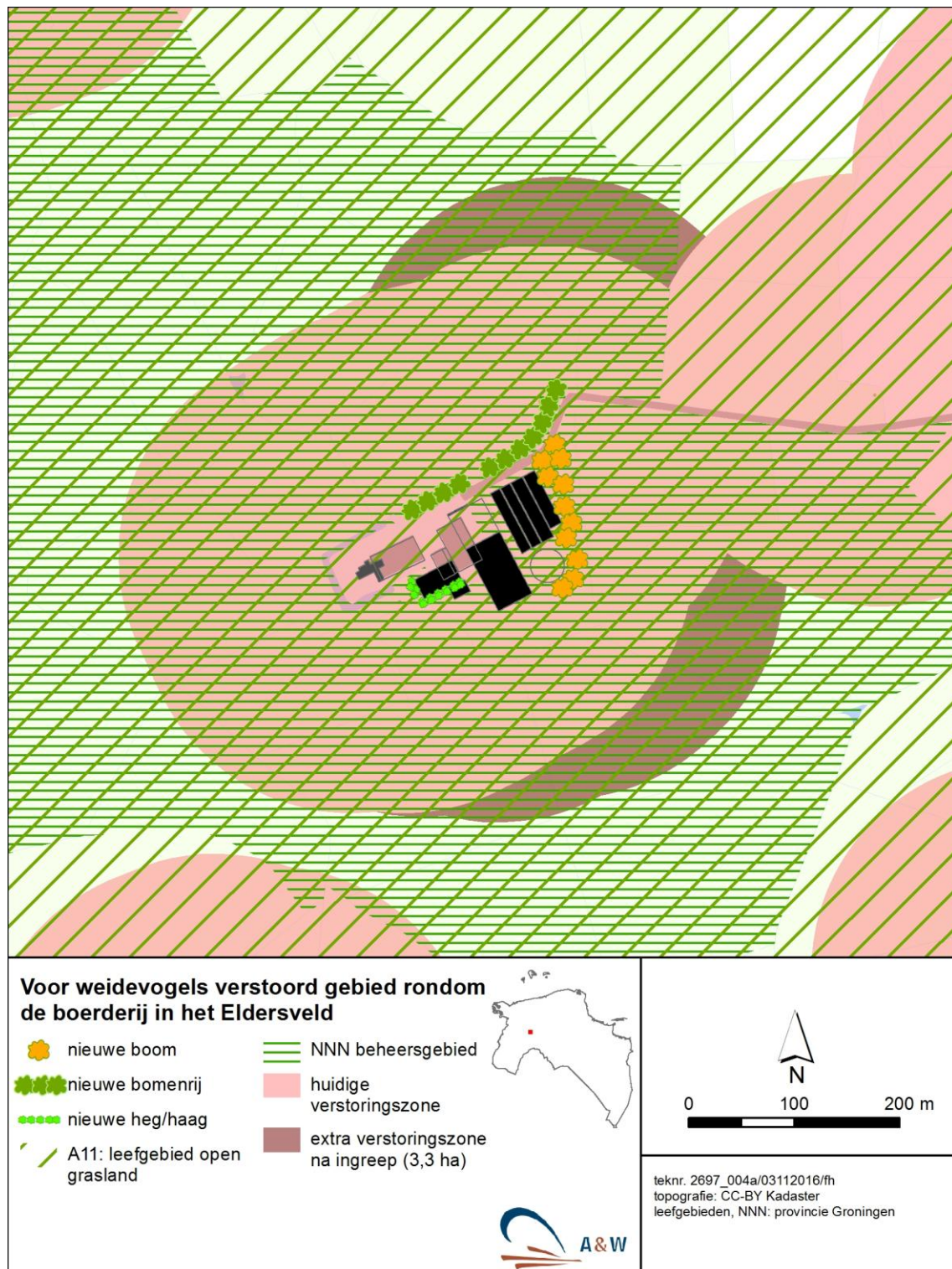
Voor zover bekend, komt de Veldleeuwerik in het onderzoeksgebied niet voor als broedvogel en kan dus niet in de analyse worden opgenomen. De analyse is daarom vooral gericht op Grutto, maar voor een breder beeld worden ook de andere steltlopersoorten meegenomen.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gegeven van de verstoringsanalyse in GIS. De analyse is in de eerste plaats gericht op de beïnvloeding van het weidevogelkerngebied en het beheersgebied. Daarnaast wordt de invloed geanalyseerd op de weidevogels zoals die in recente jaren feitelijk in het gebied voorkwamen.

3.1 Effect op weidevogelkerngebied en beheersgebied

Door de uitbreiding van de boerderij en de nieuwe inrichting van het terrein gaat er weidevogelkerngebied en NNN-beheersgebied verloren. Naast direct oppervlakteverlies door verlies aan grasland, vergroot ook het verstoorde oppervlak grasland. Voor de weidevogels telt het verstoorde oppervlak. Uit de verstoringsanalyse blijkt dat het verstoorde oppervlak aan de noord- en de zuidzijde met 3,3 ha toeneemt (figuur 3.1). Het verstoorde oppervlak valt helemaal binnen het leefgebied Open grasland. Daarnaast is het overgrote deel ook NNN beheersgebied. De begrenzing van het leefgebied Open grasland overlapt in de omgeving van het plangebied met de aangewezen weidevogelkerngebieden.

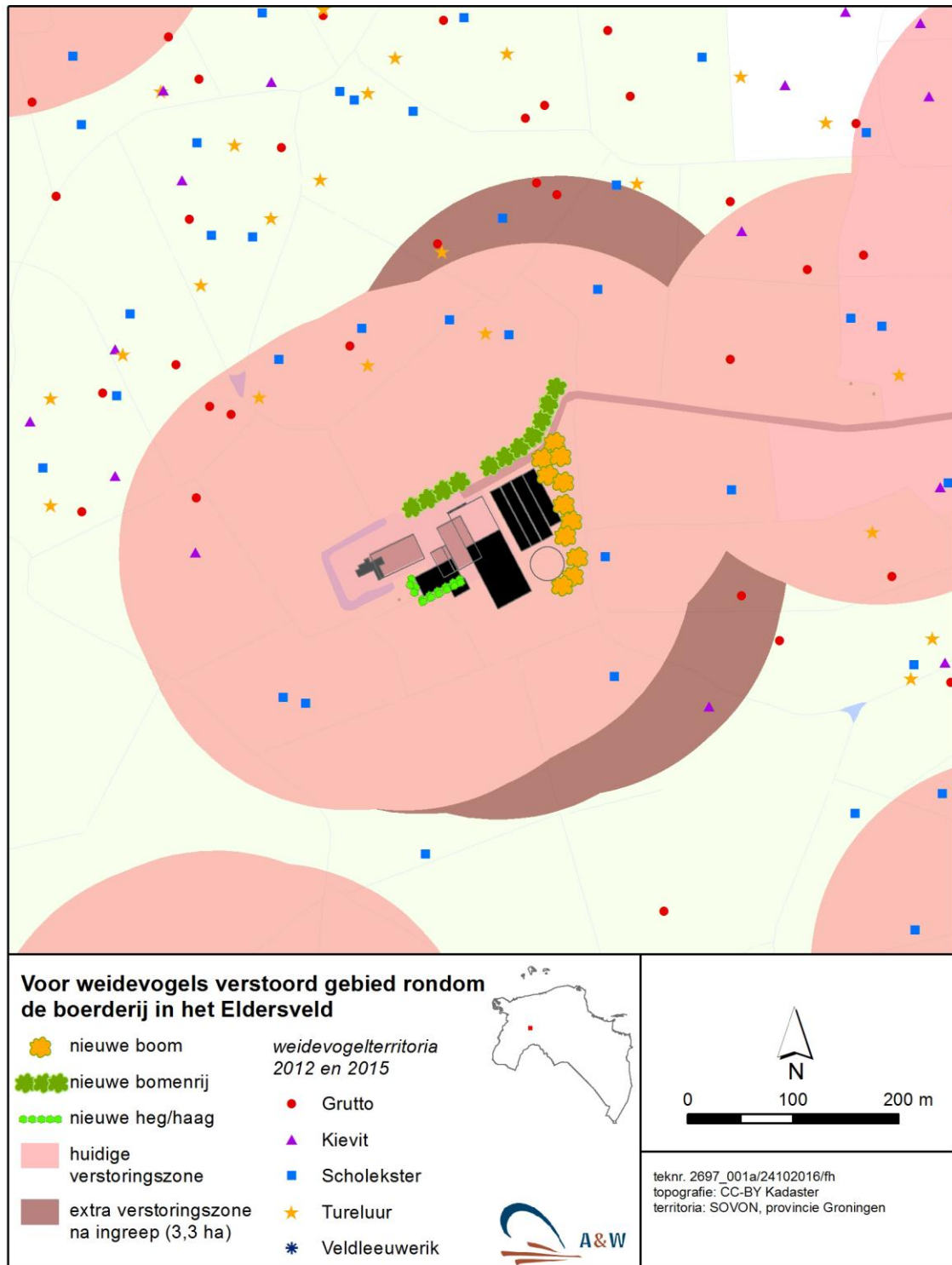

Figuur 3.1. De verandering van het verstoorde oppervlak door de uitbreidingsplannen.

3.2 Effecten op weidevogels

In figuur 3.2 zijn ook de weidevogelterritoria weergegeven. Er is hier te zien dat de meeste territoria vastgesteld zijn op enige afstand van de boerderij. De Scholekster trekt zich het minste aan van de verstoring van de bebouwing en beplanting. De andere soorten broeden voor het merendeel daadwerkelijk vanaf de buitenrand van de verstoorte oppervlakte.

Met uitzondering van de vogels langs de toegangsweg. De verstoring bestaat daar uit een groepje bomen. Kennelijk is het verstorende effect daarvan geringer dan dat van het erf. De figuur laat zien dat zich in 2012 en 2015 daadwerkelijk territoria van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster bevonden binnen de extra verstoorte oppervlakte. De extra verstoring oefent dus niet alleen invloed uit op de oppervlakte bestemd als weidevogelkerngebied maar ook daadwerkelijk op recent aanwezige weidevogels.

Figuur 3.2. Verstoring van weidevogelterritoria.

4 Beoordeling plannen

4.1 Beoordeling

De effecten van de plannen zijn tweeledig. Er gaat direct potentieel broedgebied verloren door de uitbreiding van de boerderij. Daarnaast gaat er potentieel broedgebied verloren doordat de verstoorde oppervlakte toeneemt. Voor de weidevogels telt het effect van de verstoorde oppervlakte. Dit is inclusief de afname van de oppervlakte grasland.

Oppervlakteverlies door verstoring

Door de voorgestelde bouwplannen neemt het verstoorde oppervlak weidevogelkerngebied met 3,3 ha toe. Het verstoorde oppervlak NNN-beheersgebied neemt iets minder toe. De begrenzing van het weidevogelkerngebied en NNN- beheersgebied is rond de boerderij namelijk niet gelijk.

Beplanting

Landschappelijk gezien is er voor gekozen om rond de bebouwing beplanting toe te passen. Aan de noordzijde voorziet men in de aanplant van Lijsterbes, aan de oostzijde in aanplant van Iep en ten zuiden van de machineberging in aanplant van bosplantsoen (o.a. Meidoorn, Vlier, Hazelaar, Egelantier). De geplande Lijsterbes aan de noordzijde kan verstoring en lichtuitstraling vanaf de stal en voersilo's enigszins verminderen. Bovendien wordt de Lijsterbes middelhoog en is daardoor niet geschikt voor roofvogels en kraaiachtigen om in te broeden. Ook ontstaat er geen dichte ondergroei waardoor het geen marterachtigen aan zal trekken. Wel loopt de singel ver door naar het oosten, verder dan waarschijnlijk noodzakelijk is om de bebouwing en versturende activiteiten af te schermen. Aan de oostzijde worden hogere bomen voorzien welke een versturende invloed op de weidevogelterritoria tussen de huidige bebouwing en de Medenerweg hebben. Aan de achterkant van de machineberging is de aanplant van bosplantsoen voorzien. Een dergelijk bosje kan dekking aan grondpredatoren bieden, en daarmee predatoren aantrekken.

4.2 Conclusie

De huidige plannen resulteren in een toename van de verstoring. Het verstoorde oppervlak neemt met 3,3 ha toe. Door de plannen neemt het areaal geschikt broedgebied voor de verschillende weidevogelsoorten af. De invloed is het grootst op de Grutto, omdat deze soort het meest verstoringsgevoelig is.

De effecten van beplanting op de landschappelijk openheid en rust zijn meegenomen in de verstoringsanalyse. Boven op de bouwplannen zorgt de beplanting voor meer verstoring. Door de beplanting schuift de verstoringscontour op naar buiten.

Naast het effect van opgaande begroeiing op de vestiging van weidevogels, is er een aanvullend effect van predatoren die aangetrokken worden door de aanplant van bomen en bosjes. Dit effect reikt potentieel verder dan de verstoringsafstand. Predatoren verhogen het risico van verliezen aan nesten en kuikens, en indirect verhoogt onrust door hun aanwezigheid de kans op een groter aandeel verlaten nesten of kuikens. Naar verwachting gaat het sterkst negatieve effect uit van de voorgenomen beplanting met bomen aan de oostzijde van de boerderij, en de aanplant van bosplantsoen aan de achterkant van de machineberging. Door aanpassing van de beplanting zijn nadelige effecten te verminderen.

4.3 Discussie

De plannen kunnen naast het toenemen van de verstoorde oppervlakte ook andere effecten hebben op weidevogels. Bedrijfsvergroting kan leiden tot een andere bedrijfsvoering. Het intensiever gebruik van grasland of bijvoorbeeld het niet meer weiden van vee kan potentieel een verder negatief effect hebben op het broedgebied van weidevogels.

5 Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie

Er zijn mogelijkheden om de effecten van de uitbreiding te mitigeren. Daarnaast worden er in dit hoofdstuk voorstellen voor compensatie gedaan.

5.1 Effecten van verschillende soorten beplanting

Om mogelijkheden voor mitigatie te kunnen bepalen, is het nodig eerst zicht te hebben op de verschillende manieren waarop beplanting een versturende invloed uitoefent..

Afweging tussen verstoring en afscherming door beplanting

Het effect van beplanting rond een erf is tweeledig. Beplanting zorgt voor meer broed- en schuilmogelijkheden voor predatoren, maar kan ook de versturende activiteiten op het erf afschermen, en zorgen voor minder uitstraling van licht. De uitstraling van licht heeft ook een versturend effect. Op basis van deze effecten lijkt beplanting die de lichtuitstraling en activiteiten op het erf afschermt maar zo min mogelijk broed- en schuilgelegenheid biedt, de beste oplossing (Oosterveld 2014). Hoge bomen zorgen voor een grote kans op het gebruik door vliegende predatoren als uitkijkpost of nestplaats. In elzen bouwt de Buizerd zijn nest gemiddeld op 12 m hoogte, al zit daar een variatie in van 4-25 m, en wordt het nest vrijwel nooit gevonden lager dan 6 m (Bijlsma 1993, Brenninkmeijer 2011). Een lage maar dichte beplanting, zonder ondergroei, is vanuit weidevogelperspectief het beste.

Voorkeur beplanting

Gezien de voorkeur van vliegende predatoren wordt bij voorkeur gekozen voor beplanting die niet hoger dan 6 meter wordt. Bij het toepassen van bosplantsoen gaat de voorkeur dan ook uit naar het gebruik van struiken (die lager dan 6 meter blijven), waar bij voorkeur de ondergroei kort gehouden kan worden.

Het aanplanten van bomen die hoger worden dan 6 meter wordt afgeraden vanuit weidevogelperspectief. Wanneer hogere bomen vanuit een ander perspectief aangeplant dienen te worden, kan gekozen worden voor soorten als Iep, Linde, Esdoorn, Schietwilg, Zomereik en Berk. Door de doorgaans meer verticale stand van de takken en een dichte kroonstructuur zijn ze minder geschikt om een nest in te bouwen.

Samenvattend

De inschatting is in het algemeen dat het knotten van bomen, het alleen aanplanten van struiken, het kort houden van de ondergroei, en alleen (hoge) beplanting toe te passen aan de drukste kant van een erf het meest gunstig is voor weidevogels (Oosterveld 2014).

5.2 Mogelijkheden voor mitigatie

Als we bovenstaande inzichten toepassen op het beplantingsplan, ontstaat het volgende beeld. Aan de achterkant van de machineberging kan uit weidevogeloogpunt overwogen worden geen bosplantsoen aan te planten. Vanaf deze kant van de berging gaat namelijk geen verstoring uit van werkzaamheden en lichtuitstraling. Aan de oostzijde is gekozen voor het aanplanten van Iepen. Deze boomsoort is wel minder geschikt voor vliegende predatoren om in te broeden, maar er kunnen uit weidevogeloogpunt het best geen bomen geplant worden. Daarnaast verdient het de voorkeur de singel met Lijsterbes naar het oosten iets minder ver door te trekken. Gezamenlijk zouden deze aanpassingen de verstoring verminderen.

5.3 Mogelijkheden voor compensatie

Compensatie van de toename van de verstoring kan worden gezocht in het verbeteren van de habitatkwaliteit elders in het betrokken weidevogelgebied. Mogelijke maatregelen zijn:

- verhogen van het waterpeil,
- vergroten van de oppervlakte kruidenrijk grasland,
- vergroten van de oppervlakte met rustperiode vanaf 15 juni,
- voldoende beweiding,
- elders dan rond de boerderij de openheid van het landschap vergroten. Aan de toegangsweg die het erf met de Medenerweg verbindt, staat een klein bosje met bomen. Door het kappen van de bomen zou de verstoring ter plekke afnemen.
- realiseren van plasdras voor ten minste 0,5% van de beheerde oppervlakte,
- toepassen van vaste mest.

Het verhogen van het waterpeil en het vergroten van de oppervlakte kruidenrijk grasland zijn de meest effectieve maatregelen. Hoeveel het waterpeil moet worden verhoogd voor voldoende effect op de weidevogels, is afhankelijk van de grondsoort.

Als wordt besloten tot compensatie, dan kan wellicht aangesloten worden op de compensatie die nodig is voor de aanleg van de rondweg bij Aduard. Hier gaat ook weidevogelgrasland verloren (mond. med. Gert-Jan Stoeten, Collectief West-Groningen).

Literatuur

Beintema, A., O. Moedt & D. Ellinger 1995. Ecologisch Atlas van de Nederlandse weidevogels. Schuyt & Co, Haarlem.

Bijlsma, R.G. 1993. Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels. Schuyt & Co, Haarlem.

Brenninkmeijer, A. 2011. Ecologische beoordeling van vier ontwikkelingsscenario's van het RBAZ op vogels met jaarrond beschermde nesten, A&W rapport 1542. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Bruinzeel, L.W. & A.G.M. Schotman 2011. Onderbouwing verstoringsafstanden weidevogels Fryslân. A&W-rapport 1624/Alterra-rapport 2184, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden/Alterra, Wageningen

Oosterveld, E.B. 2007. Perspectieven beheer weidevogelreservaten in Fryslân. A&W-rapport 849. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

Oosterveld, E.B. 2011. Weidevogels en predatie, een literatuuroverzicht. A&W-rapport 1448. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Oosterveld, E.B. 2014. Erfbeplanting in weidevogelgebieden. A&W-rapport 1873. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Oosterveld, E.B. & W. Altenburg 2004. Kwaliteitscriteria voor weidevogelgebieden. Met toetslijst. A&W-rapport 412. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

Teunissen, W.A., A.G.M. Schotman, L.W. Bruinzeel, H. ten Holt, E.B. Oosterveld, H.H. Sierdsema, E. Wymenga & Th.C.P. Melman 2012. Op naar kerngebieden voor weidevogels in Nederland. Werkdocument met randvoorwaarden en handreiking. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2344. Nijmegen, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Sovon-rapport 2012/21, Feanwâlden, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, A&W- rapport 1799.

Vliet, R. van der, E. Schuller & M. Wassen 2008. Avian predators in a meadow landscape: consequences of their occurrence for open-area birds. *Journal of Avian Biology* 39: 523-529.

Vliet, R.E. van der, J. van Dijk & M. Wassen 2010. How different landscape elements limit the breeding habitat of meadow bird species. *Ardea* 98: 203-209.

Websites

Boerenbunder.nl